

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
SEPTEMBER 23

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT LARGO, FL
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

"LAIKS" IS PUBLISHED SINCE 1949 // "LAIKS" IZNĀK NO 1949. GADA

Published 48 times per year except the first week of May, the third week in June, the first week in September, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 114 4th Ave NW, Largo, FL 33770

POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740

E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXVIII Nr. 35 (5828)

2017. gada 23. septembris – 29. septembris

MĀRIS
BRANCIS

Fridrichs Milts atgriezies dzimtenē

// FOTO: G. Janaitis

Latvijas mākslas dzīvē 15. septembris iezīmējās, kā teica Latvijas Nacionālā mākslas muzeja direktore Māra Lāce, ar leģendārā gleznotāja Fridricha Milta atgriešanos dzimtenē – ar izstādes atklāšanu un izstādes kurātores Dr. art. Daces Lambergas sarakstītās grāmatas atvēršanu.

Mārai Lācei pilnīga taisnība, ka lielākajai daļai mūsu sabiedrības mākslinieka vārds ir pilnīgi svešs, tostarp mūsu centrālajiem plašsaziņas līdzekļiem, kuŗi nepagodināja preses konferenci ar savu ierašanos, tātad nemaz neinteresējas par nezināmo: viņi nepazīst, tātad – nav uzmanības vērts. Taču man, ilgus gadus darbojoties ar tā saucamās trimdas materiāliem, mākslinieka vārds nekad nebija svešs. Ilgus gadus strādāju arhīvā, kur satecēja daudz materiālu no tautiešiem visā pasaulē – arī Ulža Graša un Alises Zivertes foto uzņēmumi, kas atklāja Fridrichu Miltu dažādos dzīves posmos un Arnolda Sildega plašais arhīva klāsts, nerunājot par publikācijām avīzēs un žurnālos, kā arī redzēto

gleznu oriģināli, kuŗus ieraudzīju, ciemojoties latviešu ģimenēs ASV.

Bet, tiesa gan, ja neskaita pirmstrimdas perioda gleznas, Amerikas laika oriģinālus Latvijā ieraudzīt ir bijis bezgala grūti. Tādēļ saprotams, ka pilnvērtīgu izstādi līdz šim nav bijis iespējams sarīkot. Beidzot tas ir noticis! Sarunas par tās sarīkošanu sākušās pirms gadiem pieciem, un tas varēja notikt tikai Minjonas un Jāņa Kļaviņu ilgās draudzības dēļ ar Fridricha Milta ģimeni un ar advokāta un kolekcionāra Filipa Kļaviņa atbalstu. Kā viņš pastāstīja, Fridricha Milta meita Ilze vēlējusies darbus uzdāvināt Kļaviņu ģimenei un arī Latvijai, rezultātā viss mantojums – vairāki simti darbu – tagad nonācis Filipa Kļaviņa īpašumā, no kuŗa tikai neliela daļa pēc gleznu sakopšanas nodota apskatei. Izstādi papildina arī Latvijas Nacionālā mākslas muzeja kolekcijas darbi.

Ekspozīcija izkārtota trīs 4. stāva izstāžu zālēs – lielākā iepazīstina ar Fridricha Milta Ņujorkas perioda gleznām, arī ar

četriem dažāda laika pašportretiem. Viņš dzīvoja Manhatenā, kur kādreiz atradās tik populārais Elles ķēķis, tā centrs

dzēja tikai atvērt acis, un viņš nenoguris gleznoja šo daudzstāvu pilsētu. Tādēļ Fridrichs Milts ar pilnām tiesībām apgal-

20.gs. 20.-30.gadu gleznas un pasteļi, kā arī zīmējumi un skices no ASV laika.

Speciāli uz šo izstādi bija atbraukusi arī Eleonora Šturma. Viņa kopā ar komponistu Arnoldu Šturmu savulaik bija mākslinieka ģimenes draugi. Mākslas zinātniece kā vienmēr uzstājās ļoti enerģiski, īsi raksturodama Fridrichu Miltu gan kā cilvēku, gan kā gleznotāju. Viņa uzsvēra, ka viņš bija burvīgs, sirsnīgs, ļoti vienkāršs un pazemīgs, bet iekšēji pašapziņīgs latviešu cilvēks un mākslinieks. „Viņš nekad neuzsvēra to, ka ir kaut kas sevišķs, bet viņš zināja, ka viņš tāds ir. To no viņa nekad nedzirdēja. Viņam nepatika glaimot citiem un nekad nesagaidīja glaimus sev. Viņam bija ļoti daudz draugu, jo viņš mīlēja cilvēkus, un tāpēc viņš tik daudz cilvēkus gleznojis,” teica Eleonora Šturma. Un savu īso uzrunu viņa beidza ar vēlējumu: „Lai viņam viegli spārnī un nevis smiltis mākslas debesu mākoņos!”

Izstādes atklāšanā priekšplānā mākslas zinātnieces Eleonora Šturma un Laima Slava, mecenāts un kolekcionārs Filips Kļaviņš // FOTO: G. Janaitis

iemitinājās viņa darbnīcā pagrabā stāvā, bet daudzstāvu pilsēta ienāca viņa dzīvoklī, vāja-

voja: „Man ir divas dzimtenes – Elles ķēķis un Latvija”.

Divās citās zālēs sakoncentrētas

(Turpināts 4. lpp.)

Latvian newspaper

LAIKSFrequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; 3RD WK - JUN;
1ST WK - SEPT; LAST WK - DEC**Latviešu nedēļas laikraksts**Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Abonēšanas maksa ASV dolāros:
6 mēn. US \$ 83.00; 3 mēn. US \$ 50.00.

Redakcija Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, Latvija.

Tālr.: +371 67326761, fakss: +371 67326784

e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.usRedaktore: Ligita Kovtuna
mob. tālr.: +371 29439423. e-pasts: ligita@laiks.us**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti LATVIJĀ, maksājumi notiek EURO.**Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem
parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli
par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Administratore ASV: Rasma Adams
114 4th Ave NW, Largo, FL33770
Tālr.: 727 953 6313, fakss: 727 286 8543
e-pasts: rasma@laiks.usKandas ziņas: Mārtiņš Štauers
104-3000 Notre Dame Street, Lachine, QC, H8S 2H1
Tālr.: 514-639-8722, e-pasts: stauvers@yahoo.ca**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti ASV, maksājumi notiek ASV dolāros.**Sēru sludinājumus un adrešu maiņas sūtiet pēc adreses
50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740
e-pasts: LaiksDSR@aol.com**LAIKS**50 Sternberger Ave Unit 5,
Long Branch, NJ 07740
(732) 549-0445, laiksdsr@aol.com
www.laiks.usLūdzu, maksāt ASV dolāros uz "Laiks" Inc. vārda
Abonējiet laikrakstu LAIKS, neizejot no mājām – lietojiet
www.laiks.us!"LAIKA" abonements maksā: 3 mēnešiem.....ASV \$ 50.00
6 mēnešiem.....ASV \$ 83.00FLORIDAS IEDZĪVOTĀJU IEVĒRĪBAI! Lūdzu pievienojiet
7% Floridas nodokli par laikraksta abonēšanu!Laiks pa gaisa pastu Amerikā ..... 6 mēneši \$130.00
Laiks pa gaisa pastu Latvijā ..... 6 mēneši \$130.00
Laiks pa gaisa pastu Kanadā ..... 6 mēneši \$140.00
Laiks pa gaisa pastu citur ārzemēs ..... 6 mēneši \$175.00JAUNO LAIKS abonements – četras avīzes gadā ..... ASV \$20.00
Kanadā gadā ..... ASV \$23.00

Ārpus ASV LAIKU var pasūtīt tikai pa gaisa pastu.

Ar šo nosūtu Jums

US \$ _____ par _____ mēn.

Ja abonementu nevēlaties atjaunot, lūdzu, norādiet iemeslu

Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

Gunāru Birkertu pieminot

Laikrakstos *Brīvā Latvija* un *Laiks* daudz lasām atmiņu apcirkņos un par Gunāru Birkerta dzīvi un darbu. Man arī ir kādas atmiņas saistībā ar šo vareno vīru.Manas Anglijas draudzenes, dzejnieces Martas Landmanes fotoalbumā atradu uzņēmumu ar Rīgas Paraugskolas absolventu klasi. Toreiz Marta vēl varēja kaut cik redzēt un parādīja beidzamā, puīšu rindā stāvošo klasesbiedru Gunāru Birkertu un sevi pie meitenēm – pirmā rindā. Marta stāstīja, ka viņa Birkertu atcerējusies tikai tādēļ, ka bijusi klasē ļoti *vokāla* un par sodu nolikta sēdēt blakus puisim – puisim!!! Tādu kaunu, lai Dievs pasarg'... Puisis bijis vārdā Gunārs Birkerts, arī diezgan runīgs.

Daudzus gadus vēlāk, abas ar

meitu, ciemojoties Latvijā, nolēmām, ka nu ir tā reize apciemot Gaismas pili, kuŗas gaŗai tapšanai esam sekojuŗas neatlaidīgi. Izrādījās, ka vienīgā mūsu brīvā diena bija pirmdienā – un kā mēs nezinājām, ka pirmdienā Gaismas pils slēgta? Taču apciemojumu jau laikus tai dienā bij izkārtojis mana draudzene no Francijas, lai trimdas archīvā nodotu savas ģimenes bēģļu nometņu laiku krājumus. Mums visām trim sanāca sarunātā tikšanās pie bibliotēkas ar archīvarī. Diena karsta, pārgājiens trokŗņu pilns un putekļains, beigās bijām priedīgas apsēsties uz vēsām kāpnēm pie galvenās ieejas. Bula laiks, cilvēka laukumā neviena. Pēc kāda laika ievērojām staltu pūsmūŗa vīru ar binokli un fotoaparātu kaklā,

kuŗš paskatījās uz mums un aizgāja, lai pēc ilgāka laika atgrieztos no otras puses. Un tā pāris reizes, līdz sapratām, ka cienījamais kungs ir apstaigājis celtnei apkārt vismaz divas reizes un fotoģrafējis to no dažādiem leņķiem.

Mūs nopētījis, viņš pienāca un vaicāja vai mēs esam latvietes. Pēc apstipriņoŗas atbildes viņš dziļi noliecās plaŗā viduslaiku reveransā, tad uzlika roku uz sirds un teica: „Es jūs apbrīnoju, nē, dziļi cienu no visas sirds! Kā jūs, tik maza tautiņa, tik daudzus gadus neŗēģīgi apspiesta, esat spējuŗi kaut ko tik cēlu paveikt? Esmu daudz par jums lasījis un vairākas reizes redzējis filmas par Atmodas laiku un dziesmoto Baltijas ceļu. Kaut esmu apceļojis visu Eiropu un pat tālāk ceļojis, neesmu neko tādu redzējis. Arī ne mūsu varenā un bagātā Vācijā.”

Izrādās sirmāis kungs bija mācībspēks Bochumas universitatē. Savā „ierūsejuŗā” vācu valodā pastāstīju viņam par Gunāru Birkertu, viņa skolas laiku Latvijā un architekta karjēru Amerikā. Parādīju arī melno Okupācijas mūŗeju Daugavas otrā krastā un stāstīju par Birkerta iecerēto balto Nākotnes nama piebūvi. Arī to, ka architekts pie visiem Latvijas plāniem strādājis bez maksas jau gadiem. „*Menschenskind!*” izsaucaŗ ceļotājs un solījās nākamgad ierasties Latvijā viens (ne organizētā braucienā) un ilgāk visu kārtīgi izpētīt un apbrīnot. Pēc gaŗas sarunas mēs ar meitu jutāmies gandrīz vai paŗas atbildīgas par šo celtņu būvi.

Šķīrāmies itin sirsnīgi, jo tur jau arī nāca mūsu gaidītās, lai ielaistu mūs pa „ķēķa durvīm” Gaismas pili, kur mūs iepriecināja un pārsteidza arī rūpīgi saglabātie bēģļu gaitu „dārgumi”.

SARMĪTE
ĒRENPREISS-JANOVSKA**RigaVen Travel Inc.****“River cruise”
no Bukarestes līdz Budapeŗtai.
2018. gada 2. maijs līdz 13. maijs.**Zvaniet – INESE ZAKIS
Tālr.: 727-623-4666, e-pasts: rigaven@aol.com
6051A Sun Blvd #604, St. Petersburg, Florida 33715

Iespēja atjaunot vai pieprasīt Latvijas Republikas pasi Nujorkā 2017. gada 13.-14. oktobrī

Pieņemšana notiks Latvijas pastāvīgās pārstāvniecības ANO telpās.

Kādi dokumenti jāiesniedz vēstniecībai?

Lai pieteiktos pasēs apmaiņai, izmantojot pārvietojamo pasu staciju, iepriekŗ, līdz 2017. gada 8. oktobrim uz Latvijas vēstniecību ASV jāatsūta šādu dokumentu kopijas:

1. Latvijas pasēs kopija. Ja pasi pieprasa pirmo reizi, tad jānosūta dzimšanas apliecības kopija un apliecinājums par personas koda pieŗķirŗanu;

2. Dokumenta, kas apliecina legālu uzturēŗanos ASV, kopija;

3. Aizpildīts IESNIEGUMS Pieejams vēstniecības mājas lapā: <http://www.mfa.gov.lv/usa/konsulara-informacija/informacija-par-parvieto-jamo-pasu-darbstaciju>

Ja pasi pieprasa bērnam, tad jāatsūta bērna dzimšanas apliecības kopija. Pasi var pieprasīt tas

bērna vecāks, kuŗš ir Latvijas pilsonis, vai arī vecāks, kuŗš ir citas valsts pilsonis, uzrādot otra vecāka notariāli apliecinātu (un arī ar *Apostilli* apliecinātu) piekriŗanu pasēs dokumentu iesnieŗšanai un bērna pasēs saņēŗšanai. No 15 gadu vecuma persona pati var pieteikties pasēs saņēŗšanai.Iepriekŗminētie dokumenti jā-sūta uz consulate.usa@mfa.gov.lv vai pa faksu (202)328-2860, obligāti norādot savu kontaktinformāciju (telefonu, e-pastu).
Minēto dokumentu oriģināli OBLIGĀTI jāuzrāda, ierodoties mobilajā pasu darbstacijā. Papildus jāsamaksā valsts un konsulārā nodeva. **Samaksa veicama tikai ar bankas karti.**

Vienlaicīgi ar pasi iespējams pieprasīt arī personas apliecību.

Cenrādis:

- Pase – 150 USD
- Pase un Personas apliecība (ID karte) – 160 USD

- Pase personām, kuŗas nav sasnieguŗas 20 gadu vecumu vai ir pēŗpensijas vecumā (no 62 gadiem) – 120 USD

- Pase un Personas apliecība (ID karte) personām, kuŗas nav sasnieguŗas 20 gadu vecumu vai ir pēŗpensijas vecumā (no 62 gadiem) – 130 USD

Minētās summas ietveŗ arī pasēs nosūtīŗanu ar *Federal Express* kurjerpastu uz personas norādīto dzīvesvietu.

Katram interesentam tiks nozīmēts konkrēts pieņemšanas laiks, par to iepriekŗ vienojoties. Pieņemšana notiks:

Latvijas Republikas pastāvīgajā pārstāvniecībā ANO,
333 East 50th Street, New York, NY 10022Vēstniecības konsulārāis tālrunis: 202-328-2881; 202-328-2882.
E-pasts: consulate.usa@mfa.gov.lv**Latvijas vēstniecības
ASV Konsulārā nodaļa**

DACE
APERĀNE

Sestdien, 7. oktobrī, mūsu ievējamās komponistes Lolitas Ritmanes simfoniskais opuss “Uvertūra gaismai” (*Overture to Light*) piedzīvos savu ASV pirmatskaņojumu pasauleslavenajā Karnegī zālē Ņujorkā. Lolita Ritmane, kas dzīvo Losandželosā, ir iepļānojusi būt klausītāju rindās, kad simfoniskais orķestris *Orchestra Moderne NYC* diriģentes *Amy Andersson* vadībā savu debijas koncertu Sterna auditorijā ievadīs ar autores krāšņo un pacilājošo skaņdarbu.

Lolita Ritmane īpaši sacerēja “Uvertūru gaismai” PBLA Kultūras fonda konferences “Pasaulē latviešu komponistu simfoniskās mūzikas koncertiem” 2014. gadā Cēsīs un Rīgā. Diriģents Ainārs Rubiķis un Jāzeps Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas simfoniskais orķestris pirmatskaņoja šo opusu Vidzemes koncertzālē “Cēsis” un JVLMA koncertzālē, autorei klātesot.

Orķestra *Moderne* koncerta programmā ir iekļauti skaņdarbi, kuŗu tematika saistās ar amerikāņu imigrantu piedzīvojumiem un reizēm arī kuŗa gaitām. Lolita Ritmane par savu opusu raksta: “Inspirāciju šai uvertūrai smēlu no manu vecāku paaudzes, no apbrīnojamiem jauniešiem, kuŗi, atstājot savu dzimto zemi, nekad neatmeta savu latvietību, savu patriotisko degsmi. Otrā pasaules kuŗa

laikā, 1944. gada vasarā un rudenī, ap 200 tūkstoši latviešu atstāja savu dzimto zemi, arī mani vecāki – Mežparka bērni Ašja Melke un Andris Ritmanis, 18 un 19 gadus veci. Toreiz viņi bija pašā jaunības “ziedu laikā,” cerību pilni, taču nezināja par to, kas notiks nākotnē. Viņi ticēja, ka pēc kuŗa rietumvalstis gādās, lai Latvija atgūtu brīvību un neatkarību. Līdz ar to viņiem būs iespēja atgriezties Latvijā, kur viņi atstāja savas mājas, savu bērniību. Diemžēl viņu cerības nepiepildījās. Latvijā atgriezās ļaunā komunistu vara. Latvijai stāvēja priekšā tumši, grūti gadi. Vesela paaudze jaunu, spējīgu latviešu bija izkaisīta pa visām pasaules malām.

Viņi laimīgi pārdzīvoja II pasaules kuŗu un nonāca ASV un Kanadā. Viņi, kopā ar citiem gados jauniem latviešiem, kļuva Latvijas nākotnes lielo darbu darītāji ārpus Latvijas. Dedzīgie, talantīgie jaunieši caur darbiem, dziesmām, un ar neticamu gaismu, katrs savā laukā izcirta sev vietu pasaules līmenī – ārsti, zinātnieki, arhitekti u.c. Viņi neaizmirsā, no kuŗienes nākuši, cīnījās un demonstrēja par brīvību Latvijai, mācīja saviem bērniem un mazbērniem latviešu valodu, dibināja biedrības, kuŗus, deju kopas, cēla namus, organizēja Dziesmu svētkus, ziedoja naudu, Tēvi, mātes, vecmāmiņas, vectētiņi, onkuļi un tantes rūpējās, lai latvietība

ārpus Latvijas tiktu saglabāta. Ar lielu sirdsdegsmi visi lūdzām: “Palīdzi, Dievs, visai latviešu tautai!”, dziedot mana tēva Andra Ritmaņa un māsas Brigītas Ritmanes lūgšanu. 1990. ga-

dā, ar asarām acīs, visi latvieši dziedāja “Dievs, svētī Latviju,” Mežparka estrādē plīvoja Latvijas karogs. Sapnis par brīvību bija piepildījies.

Sodien mums visiem pieder

vēl viens brīvības simbols: Gaismas pils. Gunāra Birkerta Nacionālā bibliotēkā ir simbols ne tikai latviešiem Latvijā, bet arī visiem tiem latviešiem kuŗi atstāja Latviju kuŗa laikā. Šodien, cīņa par Latvijas brīvības saglabāšanu Latvijai, par latviešu valodu un par manu tēvzemes nākotni vēl turpinās. Latvieši Latvijā, kā arī latvieši, izkaisīti visās pasaules malās, vēl joprojām cīnās par gaismu, par taisnību un par savu Latviju. Jā, šī mazā, gaismas pilnā tauta – turas, bet mums visiem tai ir jāpalīdz.”

Pēdējos 25 gados latviešu laikmetīgās mūzikas izcilo komponistu Pēteru Vaska, Maijas Einfeldes, Imanta Ramiņa un Ērika Ešenvalda skaņdarbi ir izskanējuši Karnegī halles galvenajā Sterna koncertzālē dažādos orķestra un kuŗa koncertos. Ar “Uvertūras gaismai” atskaņojumu *Orchestra Moderne NYC* koncertā, Lolitas Ritmanes vārds bagātinās šo sarakstu. Atliek novēlēt, lai radošās un rosigās komponistes skaistā mūzika arī turpmāk nonāktu līdz Karnegī zāles leģendārai *Perelman* skatuvei!

Biļetes uz 7. oktobra koncertu, ar virsrakstu “*The Journey to America: From*

Repression to Freedom (Part I)” ir vēl pieejamas, sazinoties ar Karnegī zāli (212-247-7800) vai pieslēdzoties mājas lapai: www.carnegiehall.org

ALMA saiets Katskiļos, 2017

ALMAs šī gada saiets notiks no 29.septembra līdz 1.oktobrim

LINDA TREIJA,
ALMA prezidente

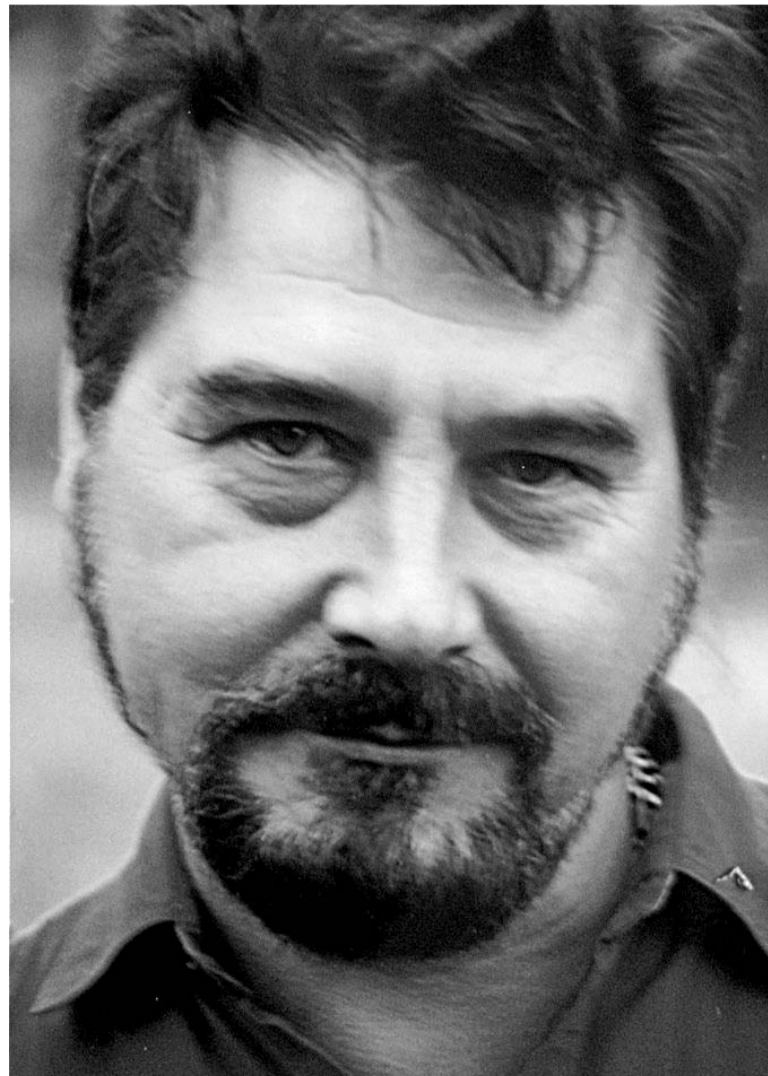
Latviešu tautasdziesma “Stūru stūriem tēvu zeme, /Apkārt balta villainī’ /Cik stūrišu, tik bāliņu, /Cik rakstiņu, tik māsiņ’” deva ideju par šī saieta vienojošo temu “Stūru stūriem...”. Tā sasauca ar šī gada jubilāra mākslinieka **Ģirta Puriņa** gleznu ģeometriskos skaņējumu; lektora, galerista **Viļa Indes** aizraušanos ar minimalismu, kuŗā dominē taisni leņķi, tīri laukumi, tukši stūri, vientulīgas līnijas un ar mākslinieces **Laimas Rožkalnas** interesi par 3D drukāšanu, kuŗā drukājams objekts tiek izveidots, klājot vairākus divdimensionālus slāņus, kas ir šī objekta horizontālie šķērsgrīzumī.

Piektdienas vakara sākumā būs ziņojumi par dažādiem jaunumiem latviešu mākslas laukā – par Fridricha Milta izstādi Rīgā, par mākslas izstādi Dziesmu svētkos Baltimorā u.c. Vakaru otrā pusē stāstījumi, attēli un atmiņas par mākslinieku, ilggadējo ALMA prezidentu Ģirtu Puriņu, kuram šogad apritētu 80! Ģirts Puriņš

ALMA vadīja no 1982. līdz 1995. gadam. Gleznotāja talants sakņojās reālās dabas pārveidošanā abstrachētā ainavā, kas, sadalīta krāsu joslās, vibrē kā mirdzoša mozaika.

Galerists un vairāku grāmatu autors Vilis Inde pastāstīs par pazīstamo Latvijas fotogrāfu Alni Stakli un arī dos ieskatu par to, kā galerijas pārstāv un saredz dažādo mākslas virzienu vietu sabiedrībā. Māksliniece Laima Rožkalna darbojas dažādās mākslas teknikās – ar stiklu, mālu, metālu un citiem materiāliem. Viņas interese par trīsdimensiju drukāšanas iespējām, datorprogrammu pielietojumu mākslas darbu veidošanā dos mums jaunu ieskatu šīs tehnoloģijas izmantojumā mākslas laukā. Laima ir arī laipni piekritusi novadīt praktisko darbnīcu, kuŗā katram būs iespēja izmēģināt savu roku linogriezuma grafikas teknikā.

Sestdienas vakaru pavadīsim grāmatu atklāšanas svētkos, dzejas lasījumos, izsolē un masku ballē. Jaunas grāmatas

Mākslinieks Ģirts Puriņš // FOTO: I. Rumpēters

ir iznākušas Vilim Indem – triloģija *Glass Mountain* un Laimai Ritai Bērziņai – *Skylarks & Rebels*. Masku balles tema ir “Stūru stūriem...” Saieta dalībnieki ir aicināti ierasties tērpos un cepurēs, kas sasauktos ar ģeometriskām formām. Mūs visus gaida ballēšanās, dzejas klausīšanās, uzdziedāšana, izsole un jautrs noskaņojums!

Kā parasti būs kopēja ALMAs biedru un viesu mākslas darbu izstāde.

Tuvākai informācijai, lūdzu, sazināties ar ALMAs prezidentu Lindu Treiju (snukis1@yahoo.com), viceprezidenti Kiku Nīgali (kika.nigals@gmail.com) vai sekretāri Sarmu Muižnieci-Liepiņu (sarmaliepins@verizon.net)! ALMA saieta norises vieta kā katru gadu būs Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes lauku īpašumā, Ņujorkas Katskiļu kalnos, 231 Green Hill Road, Elka Park, NY 12427.

Uz drīzu un jauku redzēšanos Katskiļos no 29.septembra līdz 1.oktobrim!

Fridrichs Milts atgriezies dzimtenē

(Turpināts no 1. lpp.)

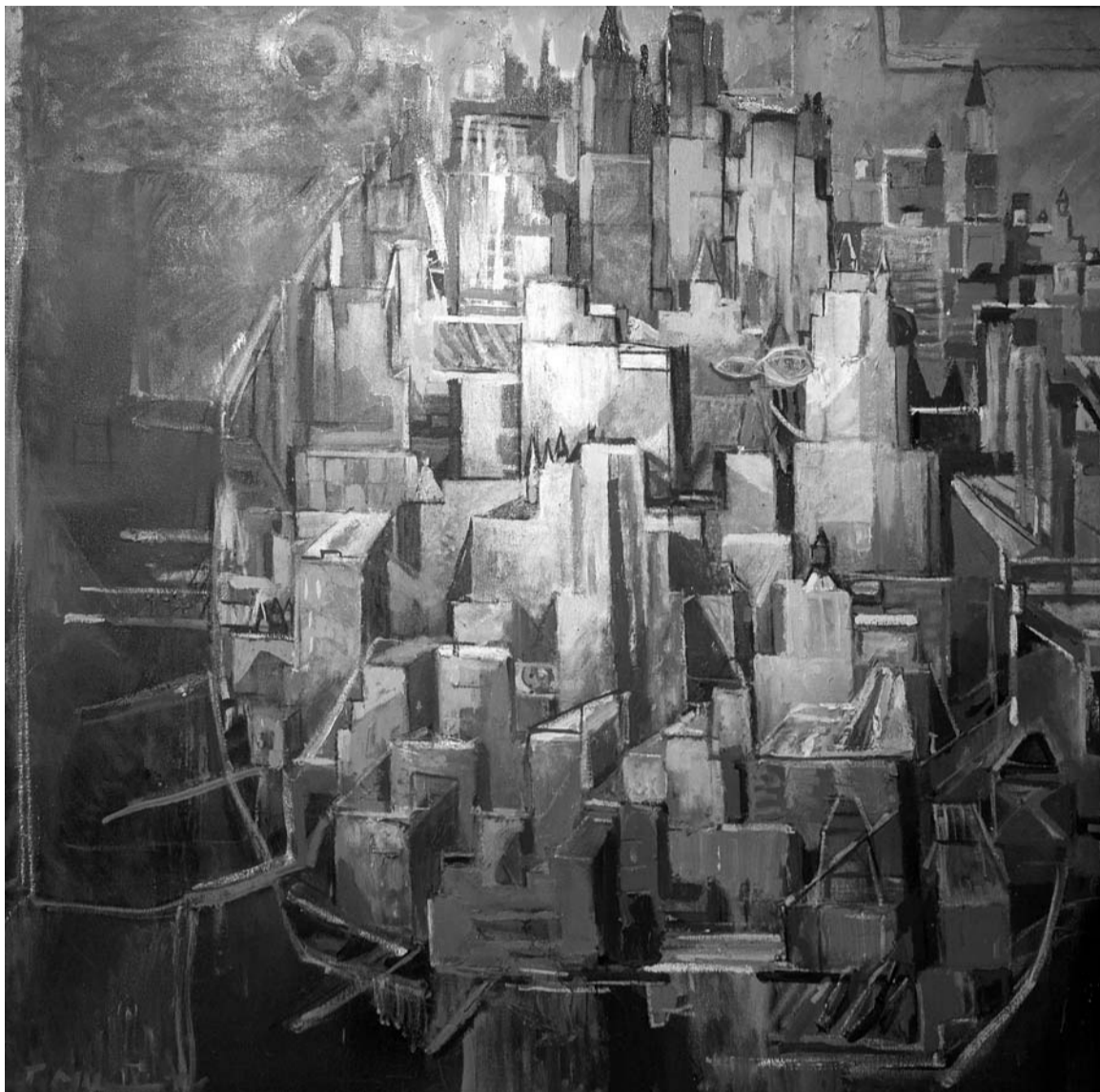
Mākslas zinātniece Eleonora Šturma allaž mīļi gaidīta Rīgā // FOTO: Gunārs Janaitis

Kā jau iepriekš tika minēts, vienlaicīgi ar izstādi tika atvērta arī grāmata, kuŗu līdz ar izstādi ierosināja un finansiāli atbalstīja Filips Kļaviņš (apgāds „Neputns”). Izdevuma pamattekstu sarakstījusi Dr. art. Dace Lambergas, bet savās atmiņās un pārdomās dalījušies tuvākie draugi Minjona Kļaviņa, Voldemārs Avens, Ilmārs Rumpēters un Eleonora Šturma. Ļoti izjūstas rindas dzejas valodā māksliniekam veltījuši bieži Elles ķēķa viesi Hugo Krūmiņš, Rita Gāle, Linards Tauns un Gunārs Saliņš, tās bagātina grāmatas emocionālo satvaru. Albumā ir reproducēts krietni lielāks gleznu klāsts, nekā

skatāms izstādē, līdz ar to gūstam krietni pilnīgu priekšstatu par Fridricha Milta daiļradi mūža garumā. Elles ķēķa gaisotni var nojaust no Gunāra Janaiša un Ulža Roziša un dažādu privāto arhīvu fotografijām.

Šo reportāžu gribas beigt ar Voldemāra Avena dzejoli, kas tapis šī izdevuma sakarā un ar ko beidzas grāmata:

*Čau, Frīdi, tur –
uz mūžīgā mākoņa malas –
sūtām Tev grāmatu pa sapņu pastu,
tur Tava dzīve, Tavs Elles ķēķis.
Ja kaut kas greizi, nepareizi –
rādi ar zibeņu pirkstu,
ja labi – pasmaidi ar savu smaīdu.*

F. Milts. Manhatena. 20.gs. 70. gadi // FOTO: Gunārs Janaitis

ELEONORA ŠTURMA

Latvijas Nacionālais mākslas mūzejs Rīgā aicina uz Fridricha Milta izstādi

Šī gada 15. septembrī Nacionālajā Mākslas mūzejā atklāja izcilā gleznotāja, kādreizējā ņujorkieša Fridricha Milta (1906 – 1993) gleznu izstādi. Tā tapusi mūzeja direktores Māras Lāces un idejas autora – Latvijā un Eiropā aktīvā advokāta un mākslu mecenāta Filipa Kļaviņa sadarbības rezultātā. Atklāšanā atvēra arī mākslas zinātnieces Daces Lambergas grāmatu „Fridrichs Milts” ar daudzām fotogrāfijām un gleznu reprodukcijām.

Kā grāmatu, tā gleznu pārvešanu uz Latviju financē advokāts Filips Kļaviņš – pazīstamā mediķa, dziedoņa un gleznu kolekcionāra Jāņa Kļaviņa un tēlnieces Minjonas Kļaviņas jaunākā atvase, tādējādi godinot savas ģimenes un Milta ģimenes 72 gadus ilgušo draudzību.

Laika lasītāju iepazīstinājumam ar izcilo mākslinieku pievienoju 1992. gadā žurnālā „Latvju māksla”, nr.18 publicēto manu rakstu.

Fridrichs Milts 85. gadmijā

Gleznotājam Fridricham Miltam ņujorka 1991. g. 21. decembrī piepildījās 85 gadi. Sirmo, bet garā jauneklīgo mākslinieku varam uzlūkot par vienu no mūsu visražīgākajiem gleznotājiem, kas gadu gaitā savus cienītājus iepriecinājis ar 10 patstāvīgām izstādēm: pirmā – 1943.g. Rīgā, pēdējā – 1984.g. Filadelfijā, līdztekus piedalīdams arī lielajās latviešu kopizstādēs. 1950.– 60. gados kopā ar Augustu Annusu (+1983), Jāni Gaili (+1975) un Mārtiņu Krūmiņu (+1992). Milts bijis aktīvs četrtiniekas grupas loceklis, bet no 1984. Līdz 1992. Gadam ir bijis arī ņujorkas latviešu mākslinieku grupas vadītājs un ļoti nozīmīgs līdzdalībnieks šīs vienības, kā arī ņujorkas Daugavas Vanagu mākslas sekcijas ikgadējās izstādēs.

Ik dienas izvirzīdams sev jaunus mākslinieciskos uzdevumus, pēdējos gados viņš gleznojis ne tik vien daudzus lielapmēra darbus, bet arī veselās serijas dažnedažādu miniatūru: gleznieciskajā izteiksmē un kolorīta noskaņās atšķirīgas variācijas gan par lielpilsētas temu (ņujorkas skatus no saviem 32. stāva logiem), gan izdomātu un esošu cilvēku sejas visdažādākās stilizējuma pakāpes, gan puķu kompozīcijas bagātīgi variētās krāsu gammās. Šīm kolorītā izsmalcinātajām miniatūrglez-

nām, tāpat kā lielajām kompozīcijām, netrūkst pircēju, sevišķi amerikāņu kolekcionāru vidū.

Kaut arī konservatīvāki mākslas cienītāji Fridrichu Miltu vēl arvien uzlūko par modernistu, patiesībā viņš jau sen kļuvis par sava veida klasiķi latviešu glezniecībā ar neapstrīdami saistošu krāsu paleti.

F. Milts. ņujorka. 1971 // FOTO: G. Janaitis

Ja vālamies Miltu ievietot kāda noteikta 20. gs. mākslas novirziena „plauktiņā”, viņš nekur īsti neiederēsies. Tiesa – dažas mūs laikmeta spēcīgāko savilņojumu atbalsis būs samānāmas, bet šī parādība individuālas „atlasēs” veidā skaņ ievienā mākslinieku, kuŗš nav noslēdzies sevī, bet dzīvo un

rada saskarē ar pasauli ap sevi. Milta garīgā tuvība ar franču modernās mākslas izsmalcināto harmonisko gaisotni un dažiem tās dižgariem – Braku un Pikaso – nav palikusi bez atbalss viņa daiļradē, tāpat kā apzināts vai neapzināts ziemeļniecisko ekspresionistu izteiksmes tiešums un spēks.

Vēl mācoties Latvijas Mākslas

slinieks jau agri sāk apjaust savu individuāli ejamo ceļu, gadu no gada savā domāšanā kļūdamas patstāvīgāks un gleznieciskās izteiksmes veidā personiskāks, gūstot ievēribu un panākumus izstādēs. Vienmēr meklējot jaunus izteiksmes līdzekļus, sešos gadus desmitos Fridrichs Milts ir attīstījis un izkopies savu māksliniecisko valodu, kuŗas „sintakse” tūdaļ sazīmējama, bet kuŗā ir tik daudz kuŗās ir izteiksmes iespēju, nianšu, maiņu un variāciju, ka mākslinieks allaž varējis brīvi radīt bez atkārtotāšanās.

Par Milta daiļradi domājot, tūdaļ iztēlojamies veselu virkni spilgtu vizuālo priekšstatu: gleznas, kuŗās ar iejūtu un izsmalcinātu gaumi sakņotā kolorītā tēloti ēģiptiski profili, šmaugu, pagarinātu kaklu balstītas meiteņu galvas, pa kādam drūmam, sevi iegrimušam vīram un viegli lauztu līniju ritmos un glezniecisku laukumu kontrapunktos veidotas sieviešu figūras. Šiem priekšstatiem tūdaļ līdzās tēlojas sašķobītās priekšmetu formas un plūstošās līnijas ritmiskā gleznotas klusās dabas, pa kādam ziedu pušķim, pa kādai priekšmetainos krāslaukumos tvertai ainavai un šķautņainiem dižcietņu kolosiem pieblīvētā ņujorka – gandrīz pusabstrakta un tomēr atpazīstama.

Interese par jaunākajām parādībām šodienas mākslas pasaulē mākslinieku tur možu un rosina viņu allaž jauniem meklējumiem.

KĀRLIS
STREIPS

Sava ikgadējā atvaļinājuma otrā svētdienā aizgāju uz Ciānas draudzi Čikāgā un piedalījos dievkalpojumā, ko vadīja mācītāja Gundega Puidza. Lasīju Biibes tekstus liturģijas vajadzībām.

Dievkalpojuma laikā mācītāja runāja par sevis upurēšanu kristīgā nozīmē. Viņa lūdza arī mani pateikt, kādā ziņā es sevi esmu upurējis. Pateicu – ja domāju par upurēšanos, nekādi nevaru to attiecināt pats uz sevi, jo dzīve man bijusi laba. Taču domāju par saviem vecvecākiem,

kuŗi savulaik pameta Latviju ar to, ko varēja panest rokās, un devās nezināmās tālēs. Mani vecvecāki Hugo un Eleonora Streips uzaudzināja manu tēvu Laimoni un viņa brāli, Uldi, kuŗš pasaulē pazīstams kā zinātnieks, bet latviešos – kā Čikāgas Piecišu ilggadīgs dalībnieks. Uldis ir mans krusttēvs, un patlaban viņš ir smagi slim. Lai Dievs stāv viņam klāt! Savukārt vecvecāki Voldemārs un Milda Korsts uzaudzināja trīs meitas – manu mammu Līgu, viņas mā-

sas Andu un Gundegu. Laimonis un Līga savukārt uzaudzināja mani un trīs māsas. Visi esam latvieši, visi protam latviešu valodu, un tieši tāpēc, jau pirms daudziem gadiem ieradies Latvijā, tūdaļ varēju ķerties pie darba. Taču mani vecvecāki savu dzimteni neredzēja vairs nekad. Tas, lūk, nūdien ir upuris!

Pēc dievkalpojuma bija tikšanās ar vietējo latviešu sabiedrību Ciānas draudzes ēdamzālē. Runājām arī par Latvijas politiku, tostarp par gaidāmajām Saei-

Ciemu dienās Amerikā

mas vēlēšanām nākamajā gadā. Jautāju, cik daudz klātesošo ir Latvijas pavalstnieki, pacēlās diezgan daudz roku. Teicu, kā savulaik arī esmu rakstījis *Laikā*, ka neesmu pilnībā pārliecināts, ka Latvijas parlamenta vēlēšanās būtu jāpiedalās cilvēkiem, kuŗi dzīvo prom no Latvijas un tāpēc par mūsu valsts ikdienu nezina tikpat daudz, kā tie, kuŗi dzīvo Tēvzemē. Taču, ja cilvēki ir nolēmuši nākamgad oktobrī doties pie urnām, aicinu viņus ļoti rūpīgi pārdomāt,

par ko balsot, jo būs ļoti liels risks, ka vairākumu savāks Kremļa lielā draudzene *Saskaņa* un visnotaļ bezprincipiālie “zaļie zemnieki,” kuŗi tad kopā varētu veidot Maskavai tikamu, bet Latvijai nūdien kaitīgu koalīciju.

Nu esmu atkal mājās. Lasu lekcijas Latvijas Universitātē, kur man šogad rit 28. darba gads. Jēziņ, kur tas laiks pāiet? Daudz nodarbojos ar tulkošanu, un arī turpinu rakstīt komentārus *Laikam* un *Brīvajai Latvijai*. Ir jauki būt mājās.

ANDRIS
PADEGS

Kā panākt, ka bērni, svešumā dzīvojot, iemācās latviešu valodu un patur to pēc jaunības trauksmainajiem gadiem? Mūsu laikraksta 19. augusta numurā rakstā “Par latviešu valodu svešumā” Austris Grasis skaidri un pārliecinoši argumentē, ka ir svarīgi no pašam bērības dienām ar bērnu runāt latviski un uz to pastāvēt skolas laikā un arī tad, ja tas ir pretrunā mītnes skolas skolotāju ieteikumiem un prasībām. Grasis saka: “Bērns iemācīsies latviešu valodu tad, kad redzēs iemeslu, vajadzību, kāpēc tā viņam ir jāiemācās.” Austra Graša piedzīvojumi ar latviešu valodu ir ļoti līdzīgi tiem, ar ko mūsu ģimene sastapās pagājušā gadsimta sešdesmitajos gados. Bet rodas jautājums – kā pārliecināt bērnu, ka latviešu valoda ir vajadzīga, ka tā ir jāiemācās un arī jāpatur?

Zidainis neargumentē pretī, ja vecāki par viņu pirmo valodu izvēlas latviešu valodu. No mūsu ģimenes piedzīvojumiem ar trim bērniem un sešiem mazbērniem (un brāļa Juŗa ģimenes trim meitām un astoņiem mazbērniem) varu secināt, ka nav problēmu vēlāk arī ar angļu valodas apgūšanu, ja bērnam ir latviešu valodas pamats. Kaut arī angļu valodu pilnīgi neiemācās mājās, to bērns viegli apgūst pirmajā skolas gadā. Mūsu ģimenēm nav bijis problēmu motivēt bērnus un mazbērnus lietot latviešu valodu bērībā un paturēt to kā mājas valodu jaunībā un turpmākajos gados. Bet, uzsākot skolas gaitas un nonākot saskarē ar mītnes valodu, latviešu valodas paturēšana bērnam prasa zināmu mērķtiecību, izšķiršanos un piepūli, sevišķi, ja latviešu valodas pamati nav stipri. Ja arī bērībā latviešu valoda ir apgūta, nonākot saskarē ar kaimiņu draugiem un skolas biedriem, ir dabīgi, ka bērns vēlas būt tāds pats kā citi. Latviešu valodas publiska lietošana citu acīs viņu var apzīmēt par mazliet citādu. Kā motivēt bērnu, ka ir svarīgi zināt latviešu valodu?

Meklējot atbildi, nāk prātā gadījums ar mūsu meitu Anitu,

kad viņa vēl nebija sākusi skolas gaitas. Kaimiņos dzīvoja amerikāņu ģimene ar sešiem bērniem, ar kuŗiem mūsējie vienmēr spēlējās; tas, dabīgi, bija angļu valodā. Vienu dienu Džimijš, kas bija liels un dūšīgs un kādu gadu vecāks par Anitu, brauca ar riteni un lielījās. “Vai tu māki braukt ar riteni?”, “Vai tu vari uzkāpt tajā ozolā?” Anita skrēja viņam līdzi, un viņai diemžēl vienmēr bija jāatbild, ka nevar. Tad Anita uzprasīja Džimijam: “Vai tu vari runāt latviski?” Ar to Džimija lielšanās beidzās.

Es domāju, ka te ir atslēga latviešu valodas mācīšanai un uzturēšanai. Latviešu valodas zināšanai ir daudz un dažādu nozīmju, bet bērnam ir grūti iestāstīt, ka tā ir vajadzīga, lai novērtētu mūsu kultūro mantojumu un nodotu to tālākām paaudzēm; lai, aizbraucot uz Latviju, justos tur kā mājās; lai varētu lasīt latviešu grāmatas. Bērnu gados latviešu valodas nozīme nav izskaidrojama un iestāstāma ar argumentāciju; tā ir jāieaudzina tā, lai bērnam pašam būtu sajūta, ka tā ir daļa no viņa ģimenes un viņa identitātes. Latviešu valodas zināšana un lietošana viņu padara citādāku, bet ir svarīgi bērnam novērst sajūtu, ka līdz ar to viņš pieder kādai minoritātes grupai, kas nav tik pilnvērtīga kā citas. Tieši pretēji – bērns jārada lepnums par viņa latviešu valodas zināšanām un uz visu, ar ko latviešu valoda bērnam saistās.

Valodas zināšana pati par sevi ir sasniegums un panākums, bet bērībā šis intelektuālais sasniegums netiek novērtēts. Bērnam mājās apgūta un lietota latviešu valoda saistās vairāk ar ģimenes identitāti, un lepnums par latviešu valodu ir kā daļa no lepnuma par saviem vecākiem un ģimeni. Nāk prātā laiks, kad iebraucām Amerikā un nevienam nebija ne materiālās drošības, ne respektējams stāvoklis amerikāņu sabiedrībā. Bērni apguva angļu valodu ātri – nepagāja ne gads. Vecākiem bija daudz grūtāk pierast pie Amerikas dzīves stila, un latviešu akcentu parasti nekad nevarēja atnest. Tā kā iebraucēji parasti turējās kopā, bija dabīgi,

ka bērnu uztverē latviešu valoda varēja saistīties ar latviešu *geto* dzīvi, kas bija pretrunā ar pilnīgu iesaistīšanos amerikāņu sabiedrībā. Ja arī bērniem pirmā valoda bija latviešu valoda, un vecāki viņus citīgi sūtīja latviešu skolā. Latviešu valodu jaunības gados pameta tie, kam spiediens saplūst ar apkārtnes vidi bija pārāk nekā piederības izjūta ģimenei un cieņa pret vecākiem un viņu saknēm.

Lepnumu daļēji rada arī ģimenes sabiedriskais un materiālais stāvoklis. Bet bērni redz cauri nepatiesiem mērķiem un

redzi un interesēm, turpina viņus saturēt kopā. Žēl kādreiz noskatīties, ka kāds latviskas izcelsmes cilvēks bērībā apgūto latviešu valodu ir aizmirsis vai tā viņam nekad nav mācīta un vēlāk nožēlo, ka nevar vairs iekļauties latviski runājošo pulciņā. Jauniešiem ļoti svarīga ir piederības sajūta; dažiem tā var būt iemesls piederībai tā saucamajiem “gangiem” ar kriminālu raksturu, kas bieži kaŗo savā starpā. Latviskā izcelsme un latviešu valoda ir tas spēks, kas satur kopā latviešu jaunatni un ļauj tai kopīgi izcelties

tālā pagātnē. Mūs visus pārņem lepnums, kad varam savam blakusēdētājam koncertā vai sarīkojumā teikt, ka slavenā operdziedātāja, orķestra diriģents vai sportists uz skatuves ir mūsu tautietis. Sevišķa pacilātība par šādu personību rodas, ja arī pati slavenība publiski atklāj savu latvisko izcelsmi un ir par to lepna. Latvija nav liela zeme, bet tā ir devusi cilvēkus, kas ir izcēlušies pasaules mērogā. Tas ir jāmāca bērniem; ir jāuzsver bērniem, ka viņu latvietība ir kaut kas tāds, kas viņiem ir kopīgs ar šim slavenībām.

Turklāt ne visiem varoņiem ir jābūt vēsturiskām personām. Mums ir mūsu Lāčplēsis, un tādi varoņi droši vien ir visām tautām. Te ir stāsts par varoni, kas personificē ideju bez sīkajiem cilvēciskajiem trūkumiem, un viņu var attēlot uz skatuves vai filmā, piemērojot stilam un gaumei, kas mainās gadu plūsmā. Šādi varoņi ir vajadzīgi, lai ieaudzinātu lepnumu par mūsu pagātņi, tautu un valodu.

Pamatā šai argumentācijai, dabīgi, ir pieņēmums, ka latviešu valoda ir daļa no ģimenes identitātes, un ģimenei ir ideoloģisks mērķis mācīt un uzturēt latviskumu. Tie, kas Latviju atstāja Otrā pasaules kaŗa laikā, bēga no komunistu okupācijas, nomainot iekoptas mājas pret nezināmu nākotni. Tā nebija laimes vai labākas dzīves meklēšana ārzemēs; Latvija viņiem toreiz palika kā neaizsniedzama sapņu zeme. Reizē ar to nāca pienākuma izjūta, ka viņi ir vienīgie, kas var par Latvijas atgūšanu cīnīties, un latviskuma un latviešu valodas uzturēšana kļuva par daļu no viņu misijas.

Ne visiem toreiz bija šī ideoloģiskā pienākuma izjūta, un tagad pēc Latvijas neatkarības atgūšanas šī motivācija neattiecas isti vairs ne uz vienu. Ja latviešu izcelsmes cilvēkam nav plānu Latvijā atgriezties un ja viņš nesagaida to arī no saviem bērniem, tad vajadzību uzturēt latvisko identitāti un lepnumu par latviešu valodu jāmeklē savā iemantotā kultūras bagātībā, attiecībās ar tuviniekiem, draugiem un Latviju. Un pašam sevi.

Par latviešu valodu svešumā

MŪS VIENO

LATVIEŠU VALODA

mākslīgām mērauklām. Lepnums par ģimeni un ģimenes valodu, pirmkārt, nāk no tuvas ģimenes kopības un turpinās, ja bērnam ir cieņa pret ģimenes vērtībām. To var papildināt latviešu skola, iepazīstināšana ar latviešu tautas un zemes sasniegumiem. Man, piemēram, vienmēr ir prātā daži fakti, ko mācījos vidusskolā – ka Latvija pirmskaŗa gados izcēlās ar gadā izdoto grāmatu skaitu un studējošo skaitu uz iedzīvotāju. To daļu labu reizi esmu ar lepnumu minējis cittautiešiem. Bet skola var tikai papildināt pamatus, kas nāk no ģimenes.

Vēlēšanos apgūt un paturēt latviešu valodu jaunības gados nāk arī no draudzības ar latviešu jauniešiem, kam ir līdzīga pieredze un domāšana. Tā ir ar Gaŗezera latviešu vidusskolu beigušajiem un citu latviešu skolu un jauniešu organizāciju piederīgajiem – draudzība, kas pamatojas uz viņu kopīgo pie-

latviskā mantojuma bagātībā. Pamati šim spēkam ir jāveido bērībā.

Lepnumu rada tautas varoņi. Vācijā kaŗa laikā šad un tad gāju uz kino, un tur ļoti bieži filmas bija par jauniešiem, kas kaut kādā veidā uzpurējās, lai glābtu citus. Tā bija kaŗa laika propaganda, kuŗas nolūks bija motivēt jauniešus Vācijas militāram dienestam. Un tā atstāja savu iespaidu. Jaunieši izjūt cieņu pret varoņiem, un šīs dabīgās alkas ir jāizmanto. Ir jāmāca par mūsu kaŗa varoņiem un Atmodas laika personībām, kas ar lielu pārliecību un mērķtiecību ir cīnījušies tautas labā. Viņi visi bija cilvēki, un katram droši vien bija savi trūkumi. Bet ne visi trūkumi vienmēr ir jāuzskaita. Ir situācijas, kad svarīgāk radīt vēsturisku tēlu, kas atspoguļo un izkristalizē mūsu varoņu panākumus, nekā precīzi dokumentē viņu dzīvi.

Meklējot varoņus, nav jāskatās

MONTA JAKOVELE,
TV 3 žurnaliste

No sirds uz sirdi latviskā vidē – Gaŗezera 3x3 no Latvijas meitenes skatījumā

Pasaules latviešu ģimeņu saiets 3x3 no 6. līdz 13. augustam Gaŗezērā, ASV, pulcināja 190 dalībniekus no četrām valstīm – Amerikas, Kanadas, Skotijas un Latvijas. Vislielākais dalībnieku skaits, protams, bija no pašas Amerikas – latvieši bija atbraukuši no 14 štatiem. No Kanadas nometnē piedalījās 13, no Skotijas – viens, bet no Latvijas 24.

Maģiska nedēļa 3x3 šūpuļa vietā – Gaŗezērā

Ik gadu pasaulē notiek astoņas 3x3 nometnes. 2018. gadā

arī piecas nometnes Latvijā. Arī ar savu vīru Armandu mēs iepazīsimies, pateicoties 3x3 nometnēm, katru vasaru kā bērni un vēlāk pusaudži pavadījām nometnēs, līdz 20 gadus vēlāk apprecējāmies. Sevi mēs ar lepmumu saucam par 3x3 bērniem. Taču, kad Latvijas nometnēs ir būts tik ilgus gadus, sāc sapņot par to, kā izskatās citur, kādi ir cilvēki tur, kādas ir nometnes tur. Šogad mums ar vīru, filmējot dokumentālajai filmai par 3x3 kustību, bija iespēja būt Gaŗezērā un pašiem piedzīvot tā burvību. Nedēļa meža ieskautojā ezera krastā paskrien zibenīgi, bet atstāj spēcīgu pēcgarsu.

mācīties pie četriem šīs jomas profesionāļiem, Amerikas latviešiem Lilitas Spures, Astrīdes Otto un Andŗa Rūtiņa, kā arī etnogrāfisko rotu meistara no Latvijas Andŗa Grebja. Savukārt Elgas Pones vadītajā latviskā virtuvē sievas mācījās cept maizi, ābolmaizi, biezpienmaizi, speķa raušus, sklandu raušus un pat siet Jāņu sieru. Sallijas Štāles ievirzē “Ādas otrā dzīve” katrs dalībnieks tika pie pašdarinātām etnografiskajām pastalām. Savukārt Allena D’Aust vadībā risinājās kokgriešanas ievirze. Dalībnieki izgatavoja svečturi, plāksnīti, karoti, atslēgu pakaramo, rūķīti vai šķīvi. Īpašs prieks bija par Valdi

drukāja tās uz kreklīm. Tie, kuriem interesēja vairāk teorētiskās ievirzes, varēja izvēlēties doties, piemēram, uz folkloru, ko vadīja Ingus Barovskis no Latvijas. Uzzinājām, ka folklorā nav tikai no seniem laikiem, bet attīstas arī šodien. Bet Ilmārs Meŗš un Juris Jauntirāns grupiņu nometņotāju apmācīja, kā internetā pieejamā archīvā var sameklēt radu rakstus un pētīt savu dzimtas koku. Lielā cieņā bija Imanta Breidaka vadītā ievirze par politisko kultūru un demokrātijas attīstību Latvijā. To, ka latvieši ir kāri uz mākslu, apliecināja arī kuplais apmeklējums trīs dažādās tai veltītajās ievirzēs. Mākslinie-

gan mākslas un keramikas nodarbībām. Par jaunākās paaudzes elku kļuva Jānis Atis Krūmiņš no Latvijas, kurš vadīja Vilku mācību. Viņš ierādīja, kā nebaudīties iet meŗā, kurt ugunsroku un ar naŗiem darināt loku un bultas. Daudziem bērniem tā bija pirmā saskaršanās ar darbošanos meŗā, citi uz šo ievirzi pie Jāņa Ata nāca jau otro gadu un jutās leŗni, ka zina, ko meŗā darīt, kā iemācīties pasargāt gan sevi, gan citus. Pēcpusdienā Gaŗezera pludmalē varēja nodoties ūdens priekiem.

Jestrie vakari

Ik vakaru priecēja kultūras programma. Vienu vakaru dalībnieki ar paŗu sagatavotiem uzvedumiem pulcējās pie ugunsrokura, citu vakaru piedalījās politikas pārrunās. Gatavojoties Latvijas simtgadei, Janta Meŗa no Latvijas nometņotājiem mācīja darināt “Stāstu segu Latvijai” – mazos tekstila fragmentiņos ieliekot savu vēstījumu un dāvanu tēzemei, kas tiks saŗūti kopā un veidos vērienīgu segu, ko izstādīs Gaismas pili. Šķiet, kultūras programmas kulminācijas brīdis bija ceturtdienas vakars, kad Kronvalda zāle pārtapa par Mākslas vakaru kafejnīcā “Sukubs”. Dalībnieki, tēŗpuŗies 20. – 30. gadu stilā, gleznoja, skatījās mēŗmās filmas, lasīja dzeju un, fonā skatot veco laiku platēŗ, lieliski pavadīja vakaru. Par neatņemamu nometnes sastāvdaļu kļuva dziedāšana pirms vakariņām, Ilmāra un Jantas Meŗu vadībā nometņotāji apguva gan vēl nedzirdētas, gan jau iemīļotas tautas dziesmas. Nīķšana un danči daŗu labu vakaru izvērtās tik jauŗīgi, ka nākamajā dienā uz brokastīm daŗai dalībnieku bija grūti piecelties! Jāpiebilst, ka daŗiem jaunieŗiem tieŗi latviskie, jautrie un mūzikālie vakari ar dziedāšanu un deŗošanu raisīja neviltotu interesi par Latvijas folkloru. Varēja novērot, kā viens otrs pusauga puika pat atteicās spēlēt novusu ar draugiem un deva priekŗroku dancim “Pankūkas”. Kādam citam puikam tik ļoti ieinteresējas akordeona skaņas, ka viņŗ teju visu vakaru nosēdēja starp mūzikantiem.

Vizmai dzimšanas diena

tām pievienosies devītā – Vācijā. Nedēļa, ko pavadām nometnē, lai kuŗā pasaules malā tā notiktu, ir tik bagātinoŗa un intensīva, ka varbūt retāk nekā vajadzētu trīsreiztrīsnieki aizdomājas, no kuŗienes mums visiem tik miļā un sirdij tuŗā kustība ir cēlusies? Tā pirmo reizi notika 1981. gadā Gaŗezērā, ASV, un kopŗ tā laika augusti un attīstījusies katru gadu. Es nometnēs piedalos jau kopŗ septiņu gadu vecuma, mana pirmā 3x3 bija Alsungā, Latvijā 1995. gadā. Kopā ar vecākiem Daigu un Aldi un māsām Lauru un Aneti neesam izlaiduŗi

Lieliskais triju spēks nometnes organizēŗanā

3x3 nometni Gaŗezērā jau 14 gadus vada Maija Zaeska, pēdējos četrus gadus ar palīdzēŗ – Daigu Rūtiņu un Larisu Kaļiņu. Nometnes rīkotāŗjam izdevās radīt sajūtu, ka te viss notiek pats no sevis, ka nekur nav jāsteidzas, lai gan patiesībā bija ieguldīts liels darbs, lai viss ritētu gludi. Tā ir liela māksla! Nometnes vadītāŗa Maija bija parūpējusies par saturīgām un interesantām latviskajām ievirzēŗ, kā, piemēram,

Dziedātāju uzvedums pie ugunsrokura

Liepu, kuŗŗ izgatavoja abru! Allena dzīvesbiedre Eŗika Avotiņa D’Aust nometņotāŗiem mācīja, kā paŗi var pagatavot dabiskus eko

ces Lindas Treijas ievirzē dalībnieki nodeŗās glezniecībā, bet mākslas vēsturnieces Līgas Ejuŗes vadībā nometņotāŗi smēlās teorē-

Ko vien var izgatavot jaunajā ievirzē “Technoraksti”!

produktus, lai pasargātu ģimeni no liekas ķīmijas. Tika gatavoti pret odu smidzināmie, roku un sejas krēmi, sveces un pat mājas tīrīšanas līdzekļi. Savukārt pie Zintas Enzeliņas, kuŗu arī dēŗē par dizadatu un kuŗa pazīstama kā tautastēŗpu gatavotāŗa, dalībnieki mācījās aust prievītes un jostas, darināt tautastēŗpu daŗas, izŗūt spilvenus un sedziņas, adīt tautiskus cimŗus un zeķes. Nebijis notikums 3x3 nometņi vēsturē bija Laimas Roŗkalnas vadītā ievirze – tehnoraksti. Viņas vadībā dalībnieki ar 3D printera palīdzību izgatavoja latvju rakstus un vēlāk tos izdrukāja, kā arī, lietojot lāzergriezēŗu, izgatavoja latviskas uzlīmes un uz-

tiskās zināšanas par latvieŗu mākslas identitātes attīstību dažādos Latvijas laikos. Savukārt Inga Strause-Godejord ierādīja, kā jāapglezno zīds.

Bēŗnu prieki

Nometnē piedalījās 60 bērni un jaunieŗi vecumā līdz 16 gadiem. Mazlāciŗos, ko vadīja Laima Zvilna no Latvijas ar savām jaukajām palīdzēŗ, pulcēŗās bērniņi līdz piecu gadu vecumam, viņi gāŗa rotaļās, dziedāja dziesmas un zīmēja. Savukārt ½ x ½ piedalījās bērni no seŗu līdz 12 gadu vecumam un Guntis Rūtiņŗ ar palīgiem rūpēŗās, lai viņiem būtu gan laiks izkustēties brīvā dabā,

Kafejnīcā “Sukubs” – Daiga Rūtiņa, Līga Ejuŗe, Linda Treija

nevienu vasaru bez 3x3 saietiem, ſi kustība ir bagātinājusī mūsu ģimeni un devusī stabilu pamatu mūsu latvietības apzīnāŗanā. Aizrāvusies un pilnībā pārņēŗta ar 3x3 nesto vēstījumu, Bitinieku ģimene rīkojusi

podniecību, ko vadīja kolorītais Amerikas latvietis Uldis Stepe, ierādot ievirzes dalībniecēŗ, kā izgatavot brīniŗķīgi skaistus māla un porcelāna traukus īpaŗā tehnikā. Darbīgi gāŗa rotkalŗanā, ſis ievirzes dalībniekiem bija iespēja

UNITED STATES POSTAL SERVICE® (All Periodicals Publications Except Requester Publications)
Statement of Ownership, Management, and Circulation

1. Publication Title: LAIKS, Inc.
 2. Publication Number: 301-500
 3. Filing Date: 9/8/2017
 4. Issue Frequency: weekly
 5. Number of Issues Published Annually: 48
 6. Annual Subscription Price: \$ 166
 7. Complete Mailing Address of Known Office of Publication (Not printer) (Street, city, county, state, and ZIP+4®):
114 4th Ave. N.W.
LARGO, FL. 33770
 Contact Person: Dace Rudzitis
 Telephone (include area code): 516 375-7745
 8. Complete Mailing Address of Headquarters or General Business Office of Publisher (Not printer):
114 4th Ave N.W.
LARGO, FL. 33770
 9. Full Names and Complete Mailing Addresses of Publisher, Editor, and Managing Editor (Do not leave blank):
 Publisher (Name and complete mailing address):
DACE Rudzitis
6145 Sun Blvd. #203 St. Pete, FL. 33715
 Editor (Name and complete mailing address):
Ligita Kovtuna
Riga, LATVIA
Gestruedes iela 27
LV1011
 Managing Editor (Name and complete mailing address):
SAME

10. Owner (Do not leave blank. If the publication is owned by a corporation, give the name and address of the corporation immediately followed by the names and addresses of all stockholders owning or holding 1 percent or more of the total amount of stock. If not owned by a corporation, give the names and addresses of the individual owners. If owned by a partnership or other unincorporated firm, give its name and address as well as those of each individual owner. If the publication is published by a nonprofit organization, give its name and address.)
 Full Name: DACE Rudzitis / LAIKS Inc.
 Complete Mailing Address: 6145 Sun Blvd. #203
St. Pete, FL. 33715

11. Known Bondholders, Mortgagees, and Other Security Holders Owning or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages, or Other Securities. If none, check box None
 Full Name: _____
 Complete Mailing Address: _____

12. Tax Status (For completion by nonprofit organizations authorized to mail at nonprofit rates) (Check one)
 The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for federal income tax purposes:
 Has Not Changed During Preceding 12 Months
 Has Changed During Preceding 12 Months (Publisher must submit explanation of change with this statement)

13. Publication Title: LATVIAN Newspaper "LAIKS Inc"
 14. Issue Date for Circulation Data Below: 8/16/17

15. Extent and Nature of Circulation		Average No. Copies Each Issue During Preceding 12 Months	No. Copies of Single Issue Published Nearest to Filing Date
a. Total Number of Copies (Net press run)		2,100	2,100
b. Legitimate Paid and/or Requested Distribution (By mail and outside the mail)	(1) Outside County Paid/Requested Mail Subscriptions stated on PS Form 3541. (Include direct written request from recipient, telemarketing, and internet requests from recipient, paid subscriptions including nominal rate subscriptions, employer requests, advertiser's proof copies, and exchange copies.)	1,691	1,634
	(2) In-County Paid/Requested Mail Subscriptions stated on PS Form 3541. (Include direct written request from recipient, telemarketing, and internet requests from recipient, paid subscriptions including nominal rate subscriptions, employer requests, advertiser's proof copies, and exchange copies.)	0	0
	(3) Sales Through Dealers and Carriers, Street Vendors, Counter Sales, and Other Paid or Requested Distribution Outside USPS®	0	0
	(4) Requested Copies Distributed by Other Mail Classes Through the USPS (e.g., First-Class Mail®)	203	195
c. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 15b (1), (2), (3), and (4))		1,894	1,829
d. Non-requested Distribution (By mail and outside the mail)	(1) Outside County Nonrequested Copies Stated on PS Form 3541 (include sample copies, requests over 3 years old, requests induced by a premium, bulk sales and requests including association requests, names obtained from business directories, lists, and other sources)	8	8
	(2) In-County Nonrequested Copies Stated on PS Form 3541 (include sample copies, requests over 3 years old, requests induced by a premium, bulk sales and requests including association requests, names obtained from business directories, lists, and other sources)	0	0
	(3) Nonrequested Copies Distributed Through the USPS by Other Classes of Mail (e.g., First-Class Mail, nonrequestor copies mailed in excess of 10% limit mailed at Standard Mail® or Package Services rates)	80	80
	(4) Nonrequested Copies Distributed Outside the Mail (Include pickup stands, trade shows, showrooms, and other sources)	40	40
e. Total Nonrequested Distribution (Sum of 15d (1), (2), (3) and (4))		128	128
f. Total Distribution (Sum of 15c and e)		2,022	1,957
g. Copies not Distributed (See Instructions to Publishers #4, (page #3))		78	143
h. Total (Sum of 15f and g)		2,100	2,100
i. Percent Paid and/or Requested Circulation (15c divided by 15f times 100)		93.67	93.46

16. Electronic Copy Circulation		Average No. Copies Each Issue During Preceding 12 Months	No. Copies of Single Issue Published Nearest to Filing Date
a. Paid Electronic Copies		0	0
b. Total Paid Print Copies (Line 15c) + Paid Electronic Copies (Line 16a)		1,894	1,829
c. Total Print Distribution (Line 15f) + Paid Electronic Copies (Line 16a)		2,022	1,957
d. Percent Paid (Both Print & Electronic Copies) (16b divided by 16c x 100)		93.67	93.46

I certify that 50% of all my distributed copies (electronic and print) are paid above a nominal price.
 17. Publication of Statement of Ownership
 If the publication is a general publication, publication of this statement is required. Will be printed in the 9/23/2017 issue of this publication. Publication not required.

18. Signature and Title of Editor, Publisher, Business Manager, or Owner: Dace Rudzitis Date: 9/8/2017

I certify that all information furnished on this form is true and complete. I understand that anyone who furnishes false or misleading information on this form or who omits material or information requested on the form may be subject to criminal sanctions (including fines and imprisonment) and/or civil sanctions (including civil penalties).

Kursas vasaras vidusskolas noslēgums

Vašingtona pavalstī šī bija viskarstākā, sausāka vasara, kāda jebkad bijusi.. Britu Kolumbijā dega meži, vējš dūmus nesa tālu uz dienvidiem, un dienas arī šeit bija dūmakainas. Rietumkrasta latviešu vasaras vidusskolas Kursas 42. mācību gada noslēgums notika 5. Augustā, un laimīgā kārtā šī diena nebija pārāk karsta, un gaiss samērā tīrs. Kursā šogad mācījās 18 jaunieši no dažādām vietām ASV un Kanadā, kā arī divi no Latvijas. Noslēguma dienā skolēnu vecāki, radi un draugi pulcējās Izglītības centra lielajā zālē uz tradicionālo noslēguma programmu, kurā jau gadiem sagatavo dziedāšanas skolotāja Maija Riekstiņa, šogad ar tautas deju skolotājas no Latvijas Baibas Miķelsones palīdzību.

roku, kur vien vajadzīgs, viena satīcīga, mīla Kursas ģimene! Sekoja sirsnīga publikas atsauksme ar skaļiem un ilgiem aplausiem.

Pēc uzveduma Kursas direktore Indra Ekmane, kas jūnijā ieguva doktora gradu Vašingtona universitātē, apsveica Kursas audzēkņus un pateicās skolotājiem un citiem darbiniekiem par labi veikto darbu. Ar prieku viņa paziņoja, ka pirmā un pēdējā skolas nedēļā audzēkņi rakstīja ALAs Izglītības nozares Valodas līmeņa pārbaudījumu A1 vai B1 līmeņos un četru nedēļu laikā skolēnu rezultāti pacēlās par 28 punktiem (caurmērā). Indra lepojās ar to, ko jaunieši paveikuši, ne tikai klasēs bet arī katrs personīgi. Viņa priecājās, ka šogad Kursā nebija ab-

Kursas saime // FOTO: Emīlija Šteinblūme

Izlaidumu ar īsu svētbriēdi atklāja Kursas ticības mācības skolotāja prāveste Daira Cilne. Pēkšņi priecīgi skolēni, audzinātāji un direktore Indra Ekmane, visi ģerbušies krāšņos tautastērpos, uzņaca zāles priekšā. Maija Riekstiņa, uzveduma „Saulē un Mēness” autore, pie klavierām uzsāka „Lec, saulīte, rītā agri», ko dziedāja visi uznācēji, ieskaitot pašu direktori. Sekoja dejas „Visapkārt saule tek” Baibas Miķelsones choreografēta. Tika skandētas dainas: „Iebrauca saulīte ābeļu dārzā, deviņi ratiņi, simts kumeliņi”. Tad dziesmu virkne: „Saulē savu pūru vedā”, „Spīdi nu, saulīte, ābeļu dārzā”, „Ģērbies, saule, sidrabotā”. Meiteņu ansamblis dziedāja „Nāc Dieviņi, nāc Laimiņa”. Savkārt zēnu ansamblis skanīgi nodziedāja „Šķersu dienu saule tek”. Sekoja dejas „Saulē meita jostu audā”, Baibas Miķelsones choreografija. Saulīte tika cildināta gan ar dziesmām, gan dejām no uzlēšanas līdz norietēšanai. Audzinātāji un darbinieki braši nodejoja Jāņa Ērgļa choreografētu „Man deviņi bāleliņi”.

solventu, jo ļoti cer, ka visi jaunieši atgriezīsies nākamgad, lai turpinātu mācības un kopā svinētu Latvijas simtgadi Kursā – mūsu mazajā Latvijā”. Direktore pateicās visiem Kursas labvēļiem un atbalstītājiem, tostarp Latvijas „Republikas sabiedrības integrācijas fondam, Latviešu valodas aģentūrai, Izglītības un zinātnes ministrijai, Amerikas latviešu apvienībai, Latviešu biedrībai Vašingtona štatā, Oregonas latviešu biedrībai, Sietlas latviešu ev. lut. draudzei, Daugavas Vanāgiem un citiem.

Pēc direktores uzrunas sekoja apsveikumi, liecību izsniegšana un iepazīstināšana ar Kursas skolotājiem audzinātājiem un citiem darbiniekiem. Indra īpaši pateicās divām jaunām skolotājām no Latvijas – Leldai Svenšai, kas mācīja latviešu valodu, un Baibai Miķelsonei, kas apmācīja tautasdejas. Noslēgumā visi kopā nodziedāja Kursas atvadu dziesmu „Rudens vēji”. Pēc programmas kursieši un viesi pulcējās karoga laukumā, jaunieši nolaida karogu, un, rokās sadevušies, nodziedāja „Daugav’ abas malas” un „Pūt, vējiņi”. Pirms atvadīšanās apmeklētājiem vēl bija iespēja pakavēties kopējās pusdienās, apskatīt skolēnu mākslas darbus un pārrunāt skaisto, bagāto noslēguma rītu. Uz tikšanos nākamgad!

Pēc saules daudzdzināšanas tika apdziedāts mēness: „Aiz kalniņa mēnessnišis”, „Brīnumaina mēness nakts”. Nobeigumā jaunieši ar dziļu izjūtu nodziedāja vareno „Saulē, Pērkon, Daugavā”. Uzvedumums priecīgs, dejas solis viegls un raits...Četrās nedēļās tik daudz panākts – ak, prieks un jaunība! Īkkatrs pielicis

JĀNIS
BOLIS,
ceļotājs, rakstnieks, advokāts

Kazas bēru vakariņas Mongolijā

Kad mūs Mongolijā ielūdza uz kazas bēru vakariņām, es jutots kā šini izdarībā jau norūdīts eksperts, jo kādreiz kādā Āfrikas nomalē tādas bēres un vakariņas es jau biju pieredzējis.

palikušas atmiņā. Vakariņas notika vienā nomadu mājoklī. Tā bija vienreizēja pieredze, kas spilgti atspoguļoja Mongolijas laucinieku dzīvi. Pašas bēres neredzējām, bet bēru mirstīgās

Rezultātā radās aromātisks kazas cepetis ar šausmīgi cietu, nesakožamu gaļu. Nesapratu, kā mongoļi ar saviem ne pārāk labiem zobiem var tādu gaļu kaut cik sakost. Es to nespēju,

dzīves grūtos apstākļos. Vasaras ir ļoti karstas, ziemas ļoti aukstas, ienākumi mazi. Bet viņi par to nežēlojas, tikai lepni paceļ galvu un dzīvo tālāk.

Mongolijā visapkārt manāms milzīgs valsts plašums, lidzenums un tukšums. Var stundām braukt pa retiem asfaltētiem ceļiem un visuresošām takām un redzēt tālumā tikai vientuļas geras un ganāmpulkus. Pāiet gaŗas stundas, braucot no vienas vietas uz citu.

Mongolija ir 18. lielākā valsts pasaulē ar gandrīz 1 600 000 kvadrātkilometriem. Mongolija ir trīs reizes lielāka par Franciju un divreiz lielāka par Teksasu. Ar visu šo platību tur ir arī vizuālais iedzīvotāju blīvums pasaulē. Ziemeļos un rietumos no Gobi lielāko daļu Mongolijas klāj stepes. Šīs stepes, kas stiepjas pāri 55% no valsts, apdzīvo nomadu ģimenes, pārejot no vienas vietas uz otru, meklējot labāko barību

tekoša ūdens nav. Ūdens apgādes centri bieži ir tālu no mājokļa. Pilsētas centrā pa laikam liekas, ka esi laukos. Tur kāds jātnieks, tur kāds ganiņš ar aitu vai kazu baru.

Staigājot pa ielām Ulanbatorā un braukājot pa laukiem, var pamanīt gan sīkumus, gan šo to nopietnāku:

– Daudz angļu nosaukumu afišās: „Bill's breakfast, lunch dinner” „Cold beer” „City Car Wash” „Food Market” „Supermarket” „Adventure temple” Ļoti retas afišas ir mongoļu valodā, krievu valodā – neviens.

– Dāmas laukos staigā augstapapēžu kurpēs.

– Kazu un aitu bari visās malās, kādreiz pat ceļa vidū.

– Vejš, lidzenums, sausums, putekļi, karstums, plašums.

– Liekas, ka visa valsts, galvenokārt ceļmalas un taku malas pamatīgi piemētātas ar mēsliem un tukšām plastmasas pudelēm.

Geru priekšpilsēta

Kazas bēru dalībnieki

Kazas traucē satiksmi

Kazas bēru vakariņas

Tas notika Kenijā, daudz primitīvākā vidē. Pasākums bija īpaši brutāls, par to labāk tālāk nerakstīt.

Bēres Mongolijā un sekojošās vakariņas, bija daudz civilizētākas un no visa Mongolijā piedzīvotā tās man ir sevišķi

atliekas gan. Saimnieks mums parādīja jau nokautu un sagrieztu kaziņu. Sagrieztā kazas gaļa tad tika salikta lielā katlā kopā ar kartupeļiem un saknēm, ar jau iepriekš sakarsētiem akmeņiem pa vidu. Tad kādu stundu šis maisījums cepās.

tādēļ kartupeļi, kas bija īpaši garšīgi, kļuva par manām vienīgām vakariņām.

Bet lai nu kā ar maltīti, tas process bija vienreizējs un faktiski līdzīgs latviešu rautiem. Uzsauc tostū pēc tosta. Uzstājas. Tad ķēras pie ēšanas un dzeršanas. Mēs sākām ar fermentētu ķēves pienu. Tad pārgājām uz vodu. Pēc laika kļuvām ļoti draudzīgi. Tā pagāja neizmirstams vakars. Viss likās vienkāršs un patīams. Mājasstēvs un viņa ģimene bija sirsniņi cilvēki, kas viesus uzņēma ar laipnību, humoru un dabiskumu.

Sēdot pie šī vakariņu galda ar nomadiem kopā, varēja redzēt, dzirdēt un saprast, ka tur viņi dzīvo grūtas un nabadzīgas

viņu aitām un kazām. Augstākie kalni Mongolijā atrodas tālos valsts rietumos, tur tie strauji pieaug līdz 4300 metriem. Valsts centrā atrodas slavenā Khangai Nuruu kalnu grēda.

Mongolijas iedzīvotāju skaits ir aptuveni trīs miljoni cilvēku. Apmēram 60% dzīvo galvaspilsētā Ulanbatorā. Pārējie ir galvenokārt nomadi. Pēdējos gados Ulanbatoras iedzīvotāju skaits ir strauji audzis, jo ar katru gadu arvien vairāk nomadu pārceļas uz dzīvi pilsētā. Lielākā daļa dzīvo geru priekšpilsētās, kur sanitārie apstākļi vēl arvien ir pavisam primitīvi. Pastāv kopējās sausās tualetes, kādas šodien atrodamas tikai Latvijas laukos. Pašos geros

– Koku tikpat kā nav. Var pieteikties uz „Tree Tour”, tajā parāda Mongolijas retos kokus.

– Satelītantenas pie gerām tukšneša vidū.

– Kad nolist dažas lietas pilītes, visi aplaudē.

– Restorānos bieži dzied angļiski „Happy birthday to you!”

– Mongoļi ēd sviestu ar karotēm, bez maizes.

– Saitos viņi uzvedās līdzīgi latviešiem: patīk iedzert, patīk runas, klanās, smejas, pasniegtu puķes, ja tādas būtu pie rokas.

Mongolija nav omulīga valsts. Bet tas nenozīmē, ka Mongolija nav jāredz. Tās vientulība, tukšums un raupjums ir jānovērtē. Tur iegūst pieredzi, ne izpriecu.

Ulanbatora

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Rīga uzņem kosmosa zinātnes kongresa dalībniekus

Šonedēļ Rīgā noris Eiropas Planētārās zinātnes kongress, kas pulcē apmēram 800 pasaules vadošo planetārās zinātnes un tehnoloģiju ekspertu no *Europlanet*, NASA un citām organizācijām. Sarīkojumā semināros, lekcijās un prezentācijās zinātnieki dalījās ar aktuālākajiem atklājumiem un misiju rezultātiem. Starptautiskā kongresa tema ir "Līdzdalības paplašināšana", lai populārizētu jaunu kopienas iesaistīšanu kosmosa zinātnē Eiropā un citur pasaulē.

Astronoms Ilgonis Vilks pastāstīja, ka Latvijā nav daudz planētu pētnieku, bet kongresā būs arī citi aspekti, piemēram, paredzēta kosmosa industrijas diena. Tas būs saistošs jautājums ne tikai Latvijas speciālistiem, bet arī kaimiņiem Baltijas reģionā. Arī Latvijā ir pietiekami daudz uzņēmumu, kas saistīti ar kosmiskajām tehnoloģijām. Atsevišķi referāti paredzēti skolotājiem par astronomijas mācīšanu skolās.

***

Koncertzālē Lielais dzintars viesosies Berlīnes filharmonikā
Liepājas koncertzālē *Lielais dzintars* 4. novembrī svinēs 2 gadu jubileju, kurās īpašie viesi būs pasaules vadošā simfoniskā orķestra *Berliner Philharmoniker* mūziķu oktets *Scharoun Ensemble*.

"Šī gada jubilejas koncertu veidojam klasisku, aicinot piedalīties Eiropas top kamersastāvu – izcilos Berlīnes filharmonijas mūziķus, kas kopā veido oktetu *Scharoun Ensemble*. Ansamblis 30 gadu laikā iemantojis savu vietu Eiropas izcilāko kameramūzikas vienību vidū un joprojām ir iedvesmas un ekspertīzes piemērs daudziem, pat augstākās klases mūziķiem. *Scharoun Ensemble* izceļas ar reperitāru un interpretācijas vērienu – sākot no baroka laikmeta līdz mūsdienu mūzikai. Tas mums apsolā, ka koncertā būs gan spožs mūziķu sastāvs, gan programma, kurās izvēlē dzirdēsiet Eiropas mūzikas vēstures dižgaru pērles," ar jubilejas koncertu iepazīstina *Lielā dzintara* mākslinieciskā vadītāja Baiba Bartkeviča.

***

Cēsis top pastāvīga ekspozīcija par pretošanās okupācijas varām
Cēsis, Pils ielā 12, top unikāls muzejs – pastāvīga vēstures ekspozīcija par pretošanās okupācijām Cēsu apriņķī. Latvijas okupācijas fakta spilgts apliecinājums ir Cēsu apriņķa iedzīvotāji, kuri no 1940. līdz 1957. gadam aktīvi

pretošanās okupācijas varām un tāpēc tika pakļauti represijām. Ikviena pretošanās sākotnēji ir individuāls lēmums un izgaismo okupācijas varu izraisīto iekšējo cīņu ar sirdsapziņu un pārliecību par nozīmīgām vērtībām. Uz pretestību vērsta rīcība atklāj Latvijas valstiskumu kā individam vitāli nozīmīgu vērtību, atspoguļo gan individuālās brīvības, gan valstiskās neatkarības saglabāšanas centienus. Ekspozīcija apliecina, ka garīgais spēks ir stiprāks par totalitāras un autoritāras varas izpausmēm.

"Es aicinu jūs telpās, kur kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas kāju brīvprātīgi nav spēris neviens!" saka vēsturniece Elīna Kalniņa un ver metāla durvis. Ir sajūta, ka iekāpjam laika mašīnā. "Lūk, aiz šīm durvīm sākas izolatora daļa. Kopā te bija sešas ieslodzīto kameras."

Individuālie stāsti topošajā ekspozīcijā. Laimonis Krievāns (1923-1941) un Arvids Rumpāns (1923-1942): 1940. gada 18. novembris. Valsts svētku svinības Dzērbenes lauksaimniecības skolā. Jānis Jansons (1890-1945). 1943. gada 9. maijs. Izlaiduma akts Cēsu Valsts ģimnazijā. Kārlis Plaudis (1919-1946). 1945. gada maijs. Uzsaucums latviešiem pēc nacistiskās Vācijas kapitulācijas. Ērgļu pagasts. Kārlis Zariņš (1923-1954). 1946. gada nakts uz 10. februāri. PSRS Augstākās padomes vēlēšanu iecirkņa demolēšana Kēču pagasta Annas muižā (šodien Zaubes pagasts). Voldemārs Plāmsis (1907-1978). 1946. gada Lieldienas. Sprediķis Zaļajai ceturtdienai Vecpiebalgas, Jaunpiebalgas vai Liezēres ev. lut. baznīcā. Jūlijs (1888-1953), Aina (1928) un Gaida (1930) Skrapči. 1948. gada jūlijs Raunas pagasta *Krūklantos*.

***

Atklāts piemiņas akmens Latviešu strēlniekiem

Mores pagastā pie *Peļņu* mājām atklāts piemiņas akmens latviešu strēlnieku varoņdarbam 1917. gada septembrī.

Mores pagastā pie *Peļņu* mājām uzstādīja un atklāja piemiņas akmens latviešu strēlnieku varoņdarbam 1917. gada septembrī. Pirms simt gadiem tur beidzās latviešu strēlnieku brīvības cīņu ceļš Pirmajā pasaules karā. Pirms atceres vietas izveidošanas tika rīkota konference ar mērķi populārizēt latviešu strēlnieku vēsturi, pievēršot uzmanību kaujām, kas notika Nītaures – Allažu apkārtnē 1917. gada septembrī. Konferencē piedalījās zinātnu doktori, bijušie un esošie kaŗavīri, novadpētnieki, kā arī Latvijas, Somijas un Krievijas vēsturnieki. Viens no piemiņas akmens iniciātoriem bija Māris Niklass un *Peļņu* zemes saimnieks Artūrs Roberts Melbārdis, kurš dāvāja zemi piemiņas vietas izveidošanai.

***

Beļģijā uzstādīs piemiņas zīmi latviešu kaŗavīriem kaŗa gūstekņiem

Zēdelgēmas pilsēta sadarbībā ar Okupācijas muzeju nolēmusi uzstādīt piemiņas zīmi 11 727 latviešu kaŗavīriem, kuri pēc Otrā pasaules kaŗa beigām nonāca Zēdelgēmā kā kaŗa gūstekņi. Ieceres realizēšanai tika izsludināts konkurss par piemiņekļa tēla izstrādi, kurū kopīgi rīkoja Zēdelgēmas pilsēta un Okupācijas muzejs. Tajā piedalījās tēlnieki Aigars Bikše, Ojārs Feldbergs, Kristaps Gulbis, Pauls Jaunzems, un Gļebs Panteļejevs. Konkurss par tiesībām Beļģijā izveidot piemiņas zīmi latviešu kaŗavīriem ir uzvarējis tēlnieks Kristaps Gulbis.

Tēlniecības metu konkursa pirmās vietas ieguvēja skulptora Kristapa Gulbja darbs "Latvijas stāvstrops", kurū cels Beļģijas pilsētā Zēdelgēmā, godinot kaŗagūstekņus latviešu leģionārus
// Foto: LĒTA

Žūrija lēma, ka visatbilstošākais ir Gulbja izstrādātais projekts "Latvijas stāvstrops". Tēlnieks skaidroja, ka, viņaprāt, būtiskākais, veidojot darbu sabiedriskai videi, ir tas, lai mākslas darba ideja būtu viegli uztverama ikvienam, kas ikdienā tam paiet garām, tāpēc darbu viņš centies veidot tā, lai pieminēklis pilsētvidē izskatītos pēc iespējas dabiskāk. Šī iemesla dēļ kā noteicošo simbolu Gulbis izvēlējies bites, jo, lūkojoties Eiropas tautu mītoloģijā, tulkojums bišu darbam un nozīmei cilvēka dzīvē ir līdzīgs un saprotams vairākās valstīs. Mākslinieks stāstīja, ka pieminēkli veidos bronā atliets strops ar apzeltītām bitēm uz nerūsējošā tērauda satatnes. Tam tiks pievienots arī skaņas elements – Latvijā, dabiskā vidē ierakstīta stropa bišu zuzēšana. Gulbis atzīmē, ka vidējais bišu skaits stropā ir 15 000 līdz 50 000, kas ir līdzvērtīgs nometnē ievietoto kaŗavīru skaitam. Pieminēkli plānots atklāt 2018. gada oktobrī.

Žūrija strādāja astoņi eksperti – četri pārstāvēja Zēdelgēmas pilsētu un četri bija no Latvijas Okupācijas muzeja. Otro vietu konkursā ieguva tēlnieks Panteļejevs, bet trešo – Jaunzems. Par pirmo vietu konkursā meta autors saņēms 2000 eiro balvu, otrās vietas ieguvējs saņēms 1000 eiro, bet trešās – 500 eiro balvu. Žūrijas locekle Ingrida Burāne skaidroja, ka konkurss bijis unikāls, jo Latvijas tēlniecībā šis ir viens no pirmajiem gadījumiem, kad vienas valsts pārstāvji lūdz citas tautas māksliniekus izveidot darbus viņu valsts pilsētvidē. Viņa arī atzīmēja, ka bija patīkami pārsteigta, ka tik dažādu kultūru un darbības jomu pārstāvji spēja tik ātri un vienbalsīgi vienoties par mērķim atbilstošāko darbu.

***

Starptautiskās sacensības kaŗavīriem Mountain Man

Gaujas Nacionālajā parkā notika izturības sacensības *Mountain Man*, kurās piedalījās aptuveni 250 Latvijā un Igaunijā izvietoto NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupu un Nacionālo bruņoto spēku kaŗavīru. Dalībnieki komandās pa divi veica 40 km distanci, kas ietvēra pārgājienu, nesot 15 kg smagas mugursomas, kanoe laivu nešanu un kanoe airēšanu. Sacensību starts un finišs bija pie Murjāņu tilta. Sacensības vēroja Nacionālo bruņoto spēku Sauszemes spēku Mechanizētās kājnieku brigādes komandieris pulkvedis Ilmārs Atis Lejiņš un NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas Latvijā komandieris pulkvežleitnants Veids Rutlandis (*Wade Rutland*).

Sacensības *Mountain Man* ik gadu notiek Kanadas pilsētā Edmontonā, kur tās rīko 1. Kanadas Mechanizētās brigādes grupa. Tā kā šis vienības kaŗavīri veido Latvijā izvietotās NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupas Kanadas kontingenta lielāko daļu, šogad līdzīgas sacensības notika Latvijā, sekmējot kaujas grupas dalībvalstu sadarbību un saliedētību. NATO paplašinātās klātbūtnes Latvijā kaujas grupu vada Kanada, un to veido vairāk nekā 1000 kaŗavīru no Albānijas, Itālijas, Kanadas, Polijas, Slovēnijas un Spānijas.

***

Nepilsoņu bērnu jautājumā Vaira Viķe-Freiberga nostājas Vējoņa pusē

Pienācis laiks pieņemt punktu nepilsoņa statusa piešķiršanai, Valsts prezidents Saeimā ir iesniedzis jaunu likumprojektu. Tas paredz, ka visi bērni, kuri Latvijā būs dzimuši pēc nākamā gada 1. jūnija, tiek atzīti par pilsoņiem, ja vien vecāki nav viennojušies par citas valsts pilsonības piešķiršanu. Nav tiesību noraidīt pilsonību bērniem, kuri dzimuši brīvā Latvijā, tādēļ Saeimai ir jāatbalsta Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa iniciatīva, kas paredz atteikties no nepilsoņa statusa piešķiršanas bērniem. Tā uzskata bijusī Valsts prezidente Vaira Viķe-Freiberga.

"Noteikti vajadzētu atbalstīt. Es domāju, tas nosaukums varbūt nav tas veiksmīgākais. To varētu varbūt izteikt skaidrākā valodā, ka mēs Latvijā ievērojam, ko sauc *Jus soli*. Tātad tiesības katram, kas uz šīs zemes ir dzimis, kļūst automātiski par šīs zemes pilsoni. Mēs to noraidījām attiecībā uz tiem, kas ir dzimuši okupācijas laikā. Bet kopš esam neatkarīga valsts, mums nav nekāda ne juridisku, manuprāt, ne morālu tiesību noraidīt pilsonību tiem bērniem, kas ir brīvā Latvijā piedzimuši," intervijā *LNT* ziņām sacīja bijusī prezidente.

Vaira Viķe-Freiberga

Tikmēr Satversmes tiesas priekšsēde Ineta Ziemeļe pieļauj, ka, ja parlaments prezidenta Vējoņa pretrunīgi vērtēto ieceri īstenotu, likums varētu tikt apstrīdēts Satversmes tiesā. Ziemeļe aicināja uz nepilsoņu jautājumu raudzīties plašāk, proti, no sabiedrības integrācijas viedokļa.

Ineta Ziemeļe

"Pirmkārt, es redzu, ka šis ir izglītības sistēmā risināms jautājums. Un šis visnotaļ ir arī Latvijas informatīvās telpas, teiksim, kvalitātē un kultūrā risināmais jautājums. Patiesībā tas ir ļoti komplekss jautājums. Kā mēs zinām, Latvijā vienmēr vienkāršāk ir kaut kam maziņam pieķerties, bet lielo bildi, ziloni istabā varbūt mēs pat nepamanām," teica Ziemeļe.

***

Aicina likvidēt iespēju deputātiem balsojumos atturēties

Saeimā tika iesniegta pilsoņu iniciatīva likvidēt iespēju atturēties Saeimas balsojumos. Saeimas deputāti tiek ievēlēti, lai pieņemtu lēmumus, nevis lai izvairītos no tiem. Patlaban Saeimas Kārtības rullis ļauj deputātiem ne tikai balsot "par" vai "pret" lēmumiem, bet arī "atturas".

"Šāda iespēja ir nepareiza un maldinoša, tāpēc ierosinām to likvidēt," saka iniciatīvas līdzautors, *Ir* žurnālists Pauls Raudseps. "Deputātu darbs ir pārstāvēt tautu lēmumu pieņemšanas procesā – izstrādājot likumus, apstiprinot amatpersonas, lemjot citus jautājumus. Atturēties nozīmē ne tikai atzīt, ka deputāts ar uzdevumiem netiek galā, bet arī maldināt vēlētajus par savu faktisko nostāju."

Prakse liecina, ka deputāti izmanto atturēšanos pat valstiski izšķiroši svarīgos balsojumos. Piemēram, 2011. gadā prezidents Valdis Zatlers ierosināja Saeimas atļaušanu pēc tam, kad deputāti neatļāva veikt kratīšanu Aināra Šlesera dzīvesvietā. Balsojums par to bija šāds: "par" – 35, "pret" – 7, "atturas" – 37. Tātad "par" nobalsoja piecas reizes vairāk nekā "pret", taču jautājumu izšķīra "atturībnieki", kuri faktiski balsoja "pret", bet slēpās aiz "atturas" mānīgās neitralitātes.

(Turpināts 10. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 9. lpp.)

Latvijā ieklīdis sumbrs

Atbildot uz aculiecinieku ziņojumiem un neskaitāmajiem jautājumiem par sumbra novērojumiem Dagdas novadā, Dabas aizsardzības pārvalde savas kompetences ietvaros skaidro, ka vientuļš sumbrs ilgstoši šeit neuzturēsies, tāpēc aicina sabiedrību būt tolerantam pret šo dzīvnieku, vienlaikus savas drošības nolūkā būt piesardzīgiem tā tuvumā.

Dabas aizsardzības pārvalde norāda, ka, visticamāk, šis sumbrs Latvijas teritorijā ienācis no Baltkrievijas. Šāda savvaļas sugu indivīdu pārvietošanās pāri valstu robežām piemērotu dzīvotņu meklēšanas nolūkos ir dabiska parādība un novērojama visām savvaļas sugām.

***

Krāšņi izskanējis

14. Kremerata Baltica festivāls

No 14. līdz 17. septembrim Dzintaru koncertzālē krāšņi izskanēja starptautiskais XIV Kremerata Baltica festivāls.

Četros muzikāli daudzpusīgos koncertos tikāties ar izcilajiem kamerorķestra Kremerata Baltica muzikāliem, ilggadējo Kremerata pirmo vijoli Evu Binderi un altisti Santu Vižini, dziedātājam – Kristīni Gailīti (soprāns), Viktoriju Pakalniēci (soprāns) un Sabīni Krilovu (mecosoprāns), ērgelnieku Jāni Pelšu, pasaulslaveno mandolīnas virtuozu Avi Avitālu, lietuviešu izcelsmes amerikāņu pianistu Andriusu Žlabi, operdziedātāju Elinu Šimkus, talantīgo pianistu Georgiju Osokinu, Rīgas Doma meiteņu kori *Tiara*, igauņu klavesīna spēles meistarū Reinutu Tepu, jauno lietuviešu talantu – diriģentu Martīnu Staķoni un citiem māksliniekiem.

***

Kārļa Bukovska koncerts ar Uzbekistānas Nacionālo simfonisko orķestri

Uzbekistānas Valsts konservatorijas Lielajā zālē tika atklāta Uzbekistānas Nacionālā simfoniskā orķestra 80. jubilejas koncertsezona, kurā ar solo programmu uzstājās jaunais un daudzsološais Latvijas pianists Kārlis Bukovskis. Mākslinieks kopā ar orķestri izpildīja Pēterā Čaikovska Pirmo klavierkoncertu.

Pianists Kārlis Bukovskis ir Emīla

Dārziņa mūzikas skolas audzēknis. Paralleli mācībām mūzikas skolā klavierpēli K. Bukovskis pilnveido pie profesora Juŗa Kalnciema Jāzepa Vītola mūzikas akadēmijā. Bukovskis ar labiem panākumiem ir startējis dažādos starptautiskos jauno mūziķu konkursos. Uzstājies kopā ar Pleskavas, Kauņas un Uzbekistānas orķestriem. 2016. gada rudenī viņš nospēlēja savu pirmo solokoncertu Latvijas klausītājiem un šā gada pavasarī ieguva galveno balvu valsts konkursā savā vecuma grupā. Ar Uzbekistānas nacionālo simfonisko orķestri K. Bukovskis uzstājās jau otro reizi. Koncerta informatīvo atbalstu sniedza arī Latvijas vēstniecība Uzbekistānā.

***

Starptautiskā Latvijas un Lielbritānijas atdzejas darbnīca

Rīgā norisināsies trešā starptautiskā atdzejas darbnīca, kurā deviņi dzejnieki no Latvijas un Lielbritānijas sešu dienu garumā atdzejoja viens otra darbus. Atdzejas darbnīcas nobeigumā kultūrpēcū mājā NicePlace TELPA daļībnieki sniedza publiskus dzejas lasījumus angļu un latviešu valodā, kurus apmeklēt bija aicināts ikviens interesents bez ieejas maksas.

Starptautiskajā atdzejas darbnīcā piedalījās latviešu dzejnieki Inga Pizāne, Eduards Aivars, Henriks Eliass Zēgners, Katrīna Rudzīte, Lielbritāniju pārstāvēja dzejnieki Raeins van Vīnks, Lirs Gvins Luiss, Ketrīna Souberija, Viljams Letfords un Makgīlvreija. Darbnīcas izskaņā visus tās dalībniekus varēja sastapt grāmatu un kultūrpēcū mājā NicePlace TELPA organizētajā sarīkojumā "Dzeja un atdzeja II", kur tika prezentēts piecu dienu laikā paveiktais darbs.

***

Tautieši visā pasaulē aicināti piedalīties akcijā "Skandē Veidenbaumu!"

01.09. – 30.11.

Latvijas Nacionālā bibliotēka

Mūkusalas iela 3

BALTA NAKTS

Visās paaudzēs lasītajam dzejniekam Eduardam Veidenbaumam šā gada 3. oktobrī apritēs 150. jubileja. Aicinot sabiedrību dot savu ieguldījumu Veidenbauma dzejas popularizēšanā, no 1. septembra līdz 30. novembrim ikvienam ir iespēja iesaistīties akcijā "Skandē Veidenbaumu!"

Ikviens var piedalīties interaktīvajā dzejas ieskaņošanas akcijā "Skandē Veidenbaumu!" no jebkurās vietas! To var izdarīt pavisam vienkārši, izvēloties kādu Veidenbauma dzejoli un veicot audioierakstu savā datorā vai mobilajā ierīcē akcijas vietnē <https://lasi.literatura.lv>.

Šajā vietnē ir iespēja sekot statistikai, lai noskaidrotu akcijas populārāko Eduarda Veidenbauma dzejoli, kā arī balsot par sev tīkamāko dzejas skandējumu. Tāpat iespējams apmeklēt arī īpaši šai akcijai veidoto audioierakstu kabīni, kas atrodas Latvijas Nacionālās bibliotēkas (Mūkusalas iela 3, Rīga) pirmajā stāvā, netālu no centrālās ieejas.

***

Moldovā atklāta izstāde "Latvijas tautastērpi"

Moldovas Nacionālajā Mākslas muzejā atklāta izstāde "Latvijas tautastērpi", sniedzot priekšstatu par Latvijas tradicionālo tautastērpu kultūru dažādos Latvijas novados.

Klātesot Moldovas Republikas kultūras ministrei Monikai Babukai un Moldovas Ārlietu un Eiropas integrācijas ministra vietniekam Līliānam Darijam, Latvijas vēstnieks Moldovā Atis Lots pauda lepmumu par iespēju piedāvāt plašākai sabiedrībai iespēju iepazīties ar Latvijas tradicionālajiem tautastērpiem. "Ši nozīmīgā daļa no Latvijas kultūras mantojuma, kas izstādīta sadarbībā ar Moldovas Nacionālo Mākslas muzeju, tiek vēlta gaidāmajai Latvijas valsts simtgadei 2018. gadā, kā arī Latvijas un Moldovas diplomātisko attiecību nodibināšanas 25. gadadienai, kas apritēja šī gada 1. septembrī."

***

Ķīnā izrādīs Annas Brigaderes lugu "Sprīdītis"

Rīgas Skolēnu pils teātris *Ziļuks* ir apstiprinājis dalību starptautiskajā mākslu festivālā *The Arts Committee of the 2017 China-CEEC Cultural Season*, kas norisināsies Ķīnā šī gada rudenī. Festivālā, kurā katru gadu dalībai tiek izvēlēti spilgtākie dažādu mākslu pārstāvji no Centrālās un Austrumeiropas valstīm, *Ziļuks* izrādīs Annas Brigaderes lugu "Sprīdītis".

Rīgas Skolēnu pils teātra *Ziļuks* projektu direktore Zane Goīzevska sacīja, ka luga "Sprīdītis" tika izvēlēta, jo tā lieliski atbilst festivāla koncepcijai – iepazīstināt Ķīnas iedzīvotājus ar citu valstu kultūras mantojumu. Veiksmīgā vizuālā un drāmaturgiskā risinājuma dēļ "Sprīdītis" ir viena no pieprasītākajām izrādēm Latvijā un Starptautiskos festivālos, turklāt tā īpaši pielāgota brīvdabas skatuves specīfikai.

***

"Ručs un Norie" stāsta turpinājums Alsungā

Japāniete Norie, kuŗas viesošānās pie suitu sievas Marijas Stei-

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

DĀNIJA. Šī gada 9. septembrī vēstnieks Kaspars Ozoliņš atklāja starptautisku kokles mūzikas festivālu, kurš norisinājās Kopenhāgenas pasaules mūzikas festivāla ietvaros. Kokles festivāls ļauj iepazīstināt plašāku publiku ar latviešu un citu kokles spēlētāju tautu mūzikas tradīcijām.

Iepriekšējie kokles mūzikas festivāli ir notikuši Latvijā. Savukārt IV starptautiskais festivāls "Kokle un tai līdzīgi instrumenti apkārt Baltijas jūrai" pirmo reizi notika ārpus Latvijas, Dānijā prezentējot Baltijas jūras rietumu pusē mazāk pazīstamo instrumentu – kokli. Festivāla laikā notika kokles koncerti, kokles meistarklases, konference par kokles spēli. Pasākumā varēja nogaršot Latvijas ēdienus un dzērienus, kā arī iegādāties Latvijā ražotus produktus.

ASV. 12. septembrī Džuliarda skolā (*Julliard School*) Ņujorkā tika paziņoti 2017. gada Japānas mākslas balvas *Praemium Imperiale* laureāti. Prestižo apbalvojumu kategorijā "Teātris/filma" ieguva Mihails Barišņikovs – viens no 20. gadsimta izcilākajiem baletdejojājiem un horeografiem. Mihails Barišņikovs balvai izraudzīts par sasniegumiem un ietekmi uz mākslu attīstību pasaules mērogā.

Mihails Barišņikovs dzimis 1948. gada 27. janvārī Rīgā. Baleta tehnikas pamatus apguvis Rīgas Horeografijas skolā. 1979. gadā M. Barišņikovs pievienojās Ņujorkas baletam (*New York City Ballet*) un vēlāk kļuva par Amerikas Baleta teātra (*American Ballet Theatre / ABT*) māksliniecisko direktoru, turpmāko desmit gadu laikā publiku iepazīstinot ar jauno dejotāju un horeografu paaudzi. 2017. gada 27. aprīlī Mihailam Barišņikovam par īpašiem nopelniem tika piešķirta Latvijas pilsonība.

VĀCIJA. Latvijas vēstniece Vācijā Inga Skujiņa 13. septembrī apmeklēja *Praemium Imperiale* balvas laureātu paziņošanas pasākumu Berlīnē, kurā paziņots par prestižās balvas piešķiršanu Latvijā dzimušajam baletdejojājam un horeografam Mihaelam Barišņikovam.

M. Barišņikovs izraudzīts par mūža ieguldījumu kultūrā un mākslā un apbalvojumu saņems kategorijā "Teātris/filma". "Latvietis un ASV pilsonis Mihaels Barišņikovs ir viens no pasaulē izcilākajiem dejotājiem, viņš triumfējis uz pasaules lielākajām skatuvenām un ir panākumiem bagāts horeografs un aktieris," norādīts balvas laureāta aprakstā.

Balvas ieguvējus paziņoja Gētes institūta prezidents un *Praemium Imperiale* starptautiskais padomnieks Prof. Dr. Klauss Dīters Lēmans (*Klaus-Dieter Lehmann*). Kopā ar M. Barišņikovu balvu šogad citās kategorijās ieguva spāņu arhitekts Rafaēls Moneo (*Rafael Moneo*) un irāņu izcelsmes ASV māksliniece Širīna Nešata (*Shirin Neshat*). 2016. gadā prestižo apbalvojumu saņēma latviešu vijoles virtuozs un diriģents Gidons Krēmers.

UZBEKISTĀNA. 28. augustā Uzbekistānas pilsētā Samarkandā notika vienpadsmitā starptautiskā folkloras festivāla *Sharq Taronalari* („Austrumu melodijas”) atklāšana, kurā apmeklēja arī Latvijas vēstnieks Uzbekistānā Mihails Popkovs. Festivāla mērķis ir kultūras dialoga veicināšana pasaules valstu vidū un nacionālās mūzikas tradīciju stiprināšana. • 14. septembrī Latvijas vēstniecībā Taškentā notika tikšanās ar Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) Apvienoto spēku pavēlniecības Brunsumā Mobilo mācību vienību, kuŗa Uzbekistānā īsteno apmācības Militārās akadēmijas studentiem. Apvienoto spēku pavēlniecības Brunsumā Mobilās mācību vienības regulāri nodrošina apmācības Uzbekistānas Militārās akadēmijas studentiem dažādos militāros jautājumos. Mācības notiek saskaņā ar NATO un Uzbekistānas noslēgto Individuālās partnerības un sadarbības programmu.

manes jeb Ručs iemūžināta aizkustinošā dokumentālā filmā "Ručs un Norie", nu atkal atbraukusi uz Alsungu. Šoreiz ar visu ģimeni un vīru. Šeit viņi piedzīvoja mičošanu suitu tradīcijās.

Lai gan Norie jau ir precējusies un viņai ir pusotru gadu vecs dēlens, viņa atzīst, ka pēc Latvijas, Alsungas un Ruča iepazīšanas sev vēlējusies arī kārtīgas suitu tradīcijas. Un viņas Latvijas vecmāmiņa, kā Ručiņu dēvē visa Norie ģimene, viņai to arī apsolījusi. Kārtīgu mičošanu.

***

Par Miss Universe Ireland titulu cīnījās arī latviešu meitene

Irīja izvēlējusies savu skaistāko meiteni. Par to kļuvis 23 gadus

Alise Mūrniece vecā Keilīna. Portāls *Baltic-Ireland.ie* ziņo, ka starp finalistēm bijusi arī latviešu meitene. 21 gadu jaunā studente Alise Mūrniece sacentās ar 29 citām skaistulēm. Vecāku Aigas un Aināra Mūrnieku meita ir vecākā no septiņiem bērniem ģimenē.

Šī nebija pirmā reize, kad Alise piedalās skaistumkonkursā, jo 2012. gadā, tikai 16 gadu vecumā, viņa uzvarēja *Midlands Next Top Model* konkursā un līdz ar to ieguva arī modeles līgumu ar *Catwalk Model Agency*. Viņa strādā par modeli un šobrīd pārstāv *Ross Model Management*.

Ziņas sakopojis P. KARLSONS

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS
GORDONS

Līdz Krievijas prezidenta vēlēšanām atlikuši kādi pieci mēneši, bet pavalstnieku prātos valda zināms apjukums: zemapziņā iegulst bailes no jaunas “smutas”. Krievijas vēsturē “smuta” ir vārds, kas apzīmē posmu starp 1598. un 1613. gadu – no Rjurikoviču dinastijas beigām līdz Romanovu dinastijas sākumam: dumpji, sazvērestības, viltus valdnieki, “poļi Maskavā”, briesmīgs chaoss un nemitīgi asiņaini ekscesi.

Imperistu un t.s. pareizticīgo staļinistu aprindas pamatīgi vilušas, kad kļuva zināmi municipālo vēlēšanu rezultāti Maskavā: liberālie un demokrātiskie kan-

didāti ieguva trešo daļu no vieniem galvaspilsētas pašvaldības mandātiem, kamēr Zjuganova komunisti un Žirinovska populistu palika bešā. Tiesa, “Vienotā Krievija” šajās vēlēšanās uzvarēja, bet, būdama varas partija, tā paļāvās uz masām, kas nevēlas neko mainīt. Imperistus biedē tas, ka Maskavas brīvdomīgā inteliģence izstūmusi Zjuganova un Žirinovska piekritējus, uz kuriem tumsoņi varēja paļauties.

Daudz lielāku satraukumu – gan tautā, gan varas orgānos – izraisīja tūkstošiem telefona zvani, kas brīdināja par bumbām un minām iestādēs, veikalos,

augstskolās, dzelzceļa stacijās un citos objektos.

Šī telefonisko brīdinājumu orgāni sākās 10. septembrī – Viskrievijas pašvaldību vēlēšanu dienu – un aptvēra daudzas pilsētas – no Maskavas līdz Magadanai un Kaļiņingradai. Īpaši trausmaina bija neskaitāmo pasažieru evakuācija no trijām galvenajām Maskavas dzelzceļa stacijām. Zvani nemitās trīs dienas, un tūkstošiem drošībasnieku šaudījās šurpu turpu. Protams, nekādas minas vai bumbas netika atrastas, bet psiholoģiskais iespaids bija graujošs. Kā jau varēja sagaidīt, 14. septembrī “informētas aprindas Maskavā” pa-

ziņoja, ka 90% šo nelietīgo telefona zvani “nākuši no Ukrainas”. Kā tur arī būtu, šis telefoniskais psihoterrors bija priekšzīmīgi organizēts...

Kaislības burtiski trako, tiklīdz kāds Krievijā ieminas par režisora Alekseja Učiteļa mākslas filmu “Matilda”, kuŗas premjēra paredzēta 7. oktobrī Pēterburgas teātrī “Marinskij”, kur savulaik dejoja filmas varone – poļu izcelsmes balerīna Matilda Kšesinska.

Filma stāsta par Krievijas troņmantnieku Nikolaju – nākamo imperatoru Nikolaju II, kuŗš – uzmanību – pirms saderināšanās ar vācu princesi, nākamo carieni Aleksandru – no 1892.

lidz 1894. gadam uzturēja intīmus sakarus ar Matildu, un tā bijusi viņa vienīgā istā mīlestība.

26. oktobrī šī filma tiks demonstrēta visos Krievijas kinoteātros, bet jau tagad kāda jauna organizācija – “Kristīgā valsts – Svētā Krievzeme” draudējusi nodezīnāt katru kinoteātri, kur rādīšot šo “nekītro” filmu. Redziet nu, Nikolajs II, kuŗu nogalināja boļševiki 1918. gadā, pasludināts par svēto mocekli, un viņa biogrāfijā nedrīkst būt ne mazākā traipiņa. Pirmslaulības sekss ar balerīnu? Ārprāt! Vārdu sakot, režisors Učiteļš baidās par savu dzīvību un lūdzis policiju salīgt viņam miesassargu.

Tāds nu ir šis Krievijas rudens.

KĀRLIS
STREIPS

Pirms rakstīt par virsrakstā minētām briesmām, gribu paust lielu paldies *Laikam* un *Brīvajai Latvijai* par Andas Rožukalnes recenzijas par manu raidījumu *Vēlais ar Streipu* publicēšanu. Anda man ir kolēģa, un es viņas uzskatus ļoti cieniu, tāpēc paldies arī viņai par labajiem vārdiem.

Un nu par briesmām. Latvijai vistuvākās ir tā dēvētās *Zapad 2017* militārās mācības, kuŗas sākās pagājušajā nedēļā un kuŗas piedalās Krievijas un Baltkrievijas bruņotie spēki. Latvijas vadošās amatpersonas nenogurušas ir apgalvojušas, nav par ko uztraukties, mūsu valsts drošības līmeni mācības neietekmē. Varbūt, bet tās tomēr liecina par Krievijas pieaugošajām ambīcijām ģeopolitiskā nozīmē. Pirmkārt, kārtējo reizi mācībās nav nekādas īpašas atklātības. Baltkrievija ir uzaicinājusi kādus 80 starptautiskos novērotājus, droši vien vismaz daļēji tāpēc, ka arī baltkrievi ar savu prezidentu Lukašenko priekšgalā baidās par savas valsts drošību.

Starp Minsku un Maskavu jau labu laiku pastāv jēdziens “vienots štats”, taču baltkrieviem nūdien nav šaubu par to, kuŗš šajās attiecībās ir “lielais brālis”. Krievija, savukārt, lielākoties novērotājus nav aicinājusi. It kā mācības novēro Latvijas militārais atašejs Maskavā, bet ar to arī apmēram viss ir pateikts. Otrkārt, oficiāli *Zapad* mācībās piedalās 12 tūkstoši 700 zaldātu, kas ir par 300 mazāk nekā tas skaits, kuŗa dēļ atbilstoši Vīnes konvencijai Krievijai būtu obligāti jāaicina daudz lielāks skaits novērotāju un jāsniedz daudz plašāka informācija. Lieki teikt – Kremli kārtējo reizi melo. Varbūt Baltkrievijā, kur scenārijs paredz “terroristu” grupiņas izolēšanu un iznīcināšanu, būs mazāk nekā 13 tūkstoši zaldātu, taču daudz slepenāki ir mācību procesi citur plašajā Krievzemē, un par tiem zināms nav gandrīz nekas.

Man rakstot, mācības ir ceturtajā dienā, nav nekas nācis dzirdams par kādiem pārkāpumiem. Taču ir iemesls bažīties, atceroties, ka militārās mācības notika arī īsi pirms Krievijas iebrukuma Gruzijā, kā arī pirms Krimas aneksijas un agresijas uzsākšanas Donbasā. Eksperti uzskata, ka, iespējams, Krievija atstās militāro tehniku un varbūt arī zaldātus Baltkrievijā pēc tam, kad mācības būs beigušas un, iespējams, bez īpašas piekrišanas no Minskas puses. Atbilstoši speciālistu teiktajam, tas nenozīmētu, ka Krievija vēlas okupēt Baltkrieviju un iekļaut to savā sastāvā, taču klātbūtne Baltkrievijā nozīmētu, ka Maskavai būtu daudz vieglāk kontrolēt tā dēvēto Suvalku koridoru starp Poliju un Kaļiņingradu, kas ir būtisks NATO spējam steigties palīgā, ja Baltijas valstis taptu apdraudētas. Katrā gadījumā, Rietumi *Zapad* mācības novēro ar modru aci, NATO apliecina, ka tā dibināšanas līguma 5. pants turpina atteikties arī uz mūsdienu, un tāpēc atliek cerēt, ka nekas sliktš tomēr nenotiks.

Precīzi tas pats sakāms par **Ziemeļkoreju**, kuŗa, lasītāji zinās, maniakālā diktatora vadībā nesen tika uzspīdētās daudzkārt jaudīgāks kodolieročis nekā jebkad pirms tam, plūs vēl tika izsauktas divas ballistiskas raķetes, kuras šķērsoja Japānas teritoriju, pirms tās iekrita Klusajā okeānā. Tas ir grūti risināms jautājums. Uzbrukums pret Phenjanu gandrīz noteikti nozīmētu masīvu uzbrukumu Dienvidkorejai, un tur pat nebūtu vajadzīgi kodolieroči, jo Dienvidkorejas galvaspilsēta Seula atrodas netālu no spēcīgi apsargātās robežas starp abām Korejām. Pietiktu ar konvencionāliem ieročiem. Savukārt diplomātiskā nozīmē ir klapatas ar Krieviju un Ķīnu. Jā, pagājušajā nedēļā Apvienoto Nāciju organizācijas Drošības padome vienbalsīgi atbalstīja jaunas un smagākas sankcijas

pret Ziemeļkoreju, taču tūdaļ pat Krievijas cars Vladimirs paziņoja, ka viņa valsts negrasās pārtraukt naftas piegādes Phenjanai, un tas nozīmē, ka režīma pastāvēšana nebūt nav tikpat apdraudēta, kā tas būtu citkārt. Krievija arī ir bijusi tā valsts, kuŗa ir nākusi klajā ar domu, ka Ziemeļkoreja varētu atteikties no savām ambīcijām, ja vien Amerika un Dienvidkoreja pārtrauktu jēlkādas tālākas militārās mācības un attiecības. Lieki teikt, tā ir doma, kuŗai Vašingtona ir pateikusi stingru nē. Starp citu, Dienvidkoreja pēc lielas tielešanās ir pieņēmusi amerikāņu gaisa aizsardzības sistēmas, kuŗas nepatīk Ķīnai, bet kuŗas Dienvidkorejas drošībai ir pat ļoti vajadzīgas. Situācijai arī nepalīdz Amerikas prezidenta Donalda Trampa skatītie paziņojumi par “uguni un fūriju,” kādu Ziemeļkoreja var gaidīt, ja tā nepratisies. Ziemeļkorejas diktators nav cilvēks, kuŗu īpaši ietekmē draudi, katru reizi viņš nāk ar saviem draudiem, tostarp, piemēram, par Guamas salas bombardēšanu, kur amerikāņiem ir liela militāra bāze, un arī par kodolgalviņas “uzsēdināšanu” uz ballistiskas raķetes, kuŗa spēj apdraudēt pat Ameriku. Speciālistu ieskatā uz to Phenjana vēl nav gatava, taču tie ir tie paši speciālisti, kuŗi savulaik uzskatīja arī, ka Ziemeļkoreja nav spējīga izgatavot kodolieročus. Izrādījās – ir gan spējīga, un droši vien arī viss turpmākais ir tikai laika jautājums. Te nu jātur ikšķi vai jālūdz Dievs, kaut saprātīgāki ļaudis nodarbotos ar šo situāciju. Kodoluzbrukums ir baiss visiem.

Diemžēl lielas bailes ir par Ameriku, kur daudzos Amerikas departamentos (ministrijās) nav iecelti cilvēki pat ļoti nozīmīgos amatos. Valsts departamentā (ārlietu ministrijā) nav tādu nodaļu vadītāju, kuŗu uzdevums ir pārraudzīt dažādas pasaules daļas un tajās notiekošo tajās, tostarp joprojām nav cilvēka, kas vada

Briesmas mūsu pasaulē

nodaļu, kura nodarbojas ar Tuvajiem Austrumiem. Ņemot vērā visu to, kas patlaban notiek šai reģionā, to citādi kā par kriminālu nolaidību neuzskatīt vis. Savukārt Enerģētikas departamenta kontekstā mēnešrakstā *Vanity Fair* šomēnes publicēts satraucošs raksts par to, ka attiecīgās ministrijas speciālisti bija sagatavojuši plašu informāciju par to, kas tur notiek un kādus jautājumus tā risina. Gaidīja dienu, gaidīja divas dienas, bet nekā. Laika gaitā ministrija sazinājās ar valsts valdības pārstāvjiem, kuŗi, savukārt, ministrijas cilvēkus uzaicināja uz pusdienām, kas ilga vienu stundu un kuŗu laikā nekādi lēmumi netika pieņemti. Vēl briesmīgāk ir tas, ka ministrijas vadībā prezidents Tramps iecēla kādreizējo Teksasas gubernātoru Riku Periju, kuŗš par Enerģētikas departamentu zina visai maz, par ko liecina tas, ka pērn Republikāņu partijas priekšvēlēšanu laikā viņš kādās debatēs minēja, ka vajadzētu vispār likvidēt trīs valdības ministrijas, bet Enerģētikas ministrijas nosaukumu nemaz nespēja atcerēties.

Amerikā Enerģētikas ministrija nav atbildīga tikai par elektrību vai gāzi – tā ir arī atbildīga par ASV masīvo kodolindustriju, tostarp par tām ļoti daudzajām vietām, it īpaši Vašingtonas pavalstī, kur daudzu gadu gaitā ir krāti kodolspēkstaciju atkritumi. Un joprojām nav īsti izdomāts, ko ar tiem iesākt. Ministrija ik gadu izdod trīs miljardus dolaru (!) par vienas konkrētas vietnes uzturēšanu, kopšanu un sargāšanu, un tādu vietu ir daudz. Ministra amatā iecelt pilnībā nekompetentu politikāni, it īpaši, ņemot vērā to, ka abiem viņa priekštečiem bija doktora grāds kodolfizikā?! Galva griežas!

Sarežģīta ir pasaule, kuŗa mums lemts dzīvot. Krievijas agresija, Ziemeļkorejas agresija, problēmas Amerikas valdībā, vēl un vēl. Laikam atliek tikai dziļi ievilkēt elpu un cerēt, ka manai netaiņai mētei bija taisnība visos tajos gadījumos, kad man bija kaut kādas problēmas: “Būs jau labi,” viņa vienmēr teica, un parasti izrādījās, ka viņai tiešām bija taisnība. Patlaban ir grūtāk tam ticēt. Diemžēl.

ZIŅAS	BIZNES PORTĀLS NOZARE.LV	ARHĪVS	APSKATI
PR SERVICE	MEDIJU MONITORINGS	TULKOJUMI	FOTO UN VIDEO

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502
marketing@leta.lv
+371 – 672 225 09
www.leta.lv

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

EDUARDS
SILKALNS

Viens no tematiem, kas jau gadiem ilgi nodarbina Latvijas politiķu prātus un kam plašu uzmanību pievērš plašsaziņas līdzekļi, ir – kur un kā atrast nepieciešamos līdzekļus, lai valsts iedzīvotājiem tiktu nodrošināta nepieciešamā ārstnieciskā aprūpe, bet ārstiem – pienācīgs atalgojums. Kas lai zina, cik svarīgs šis temats pēc kādiem gadiem būs vispārējais, autoritatīvais Lat-

vijas medicīnas vēstures rakstītājiem! Bez naudas, protams, nekas nav izdarāms, tomēr ierindas lasītājam ārstniecības finansēšanas jautājumi nekāda saistoša lasāmviela nevarētu būt.

Rakstot ne visaptverošu, bet selektīvu visas valsts vai kādas atsevišķas pilsētas medicīnas vēsturi, rakstītājam paliek brīvas rokas rakstīt tā, lai lasītājs nejostos garlaikots. Šo brīvību pilnībā izmantojusi Lāsma Gaitniece, agrākajā uzvārdā Ģibiete, savu grāmatīņu *Dziednīca pie jūras* vaļsirdīgi nosaukdama par vienu no dažādām iespējamām versijām par Liepājas medicīnas vēsturi. Gaitniecei ir divi galvenie fokusi. Rakstot par laiku līdz Otrajam pasaules karšam, bet īpaši par 19. gadsimtu, viņa koncentrējas uz medicīniskās prakses aspektiem, kas mūsdienu lasītājam varētu šķist dīvaini, neparasti. Rakstot par laiku pēc Otrā pasaules kara, kuriozi nekur nepazūd, tomēr tagad uzmanības centrā nonāk atsevišķi Liepājas slimnīcas mediķi, viņu personības, viņu profesionālās zināšanas un iemaņas, pat viņu vaļasprieki un blakus nodarbes.

Kā bērniem no kļūģera labpatic izlasīt rozīnes, tā recenzentam vispārīgā vietā sagribas no grāmatas atlasīt pa odziņai. T.s. Liepājas “vecajā” slimnīcā, kas nelielā koka barakā pašā pilsētas centrā sākusi darboties 1830. gadā, nedziedināmi slimie nemaz nav uzņemti. Uzņemtie vispirms nomazgāti vannā. Galvenā noteicēja feldšera Leopolda Firksera laikā ārstniecības iestāde “smirdējusi pēc kāpostiem un tualetēm”. Jaunā, 1880. gados uzceltā “dziednīca pie jūras” jau 1920. gadā atradusies kritiskā stāvoklī, palātās skraidījušas žurkas. Kāda medicīnas māsa atlaista no darba, jo slimniekam stāstījusi, ka ārsta parakstītās zāles viņam nepalīdzēs un ka no tām, starp citu, jau daudzi miruši. Cita māsa atlaista par trokšņainu uzdzīvi dziednīcas telpās, vēl cita par pankūku cepšanu dziednīcas telpās un slimnieku atstāšanu bez uzraudzības. 45 gadus ārstniecības iestādē nostrādājis patoloģiskās anatomijas nodaļas sanitārs Fricis Eņķuzis, kuŗu pazinuši un par “liķu Frici” dēvējuši teju vai

visi liepājnieki. Dakterim Maksimam Zikam kāds pateicīgs slimnieks reiz atnesis 100 olu, bet ģimene tādu daudzumu nav bijusi spējīga apēst. Kādu vienmēr izjokot kārs padomju laikā bijis dakteris Eglons Auders. Uz kādiem svētkiem ceptas tortes gabalu viņš padarījis nebaudāmu, uzkaisīdams tam krietni daudz sāls un piparus.

Vai domājat, ka labākās odziņas tagad būs izlasītas un pie raiķi lasāmas grāmatas it kā vairs nebūtu vajadzības ķerties? – Nē, aplam! Uz fona, uz kuŗa taču liela loma ir sāpēm un nāvei, autore prot uzlikt daudz tāda, kas iepriecē un uzjautrina. No kādreizējiem trimdas autoriem tāda veida kuriozus ar baudu un prasmi mēdza sameklēt vēsturnieks Andrejs Johansons.

Ir jau grāmatā arī viela pārdomām un vērtējumam. Kādu brīdī Liepājas slimnīcā iegādājušies ārsti, kas visi bijuši kaislīgi mediķi. Grāmatas izskaņā lasām daktera Gunāra Valtera atmiņas, kas gan pa daļai izskatās arī lāpīšanās un sevis attaisnošanas:

Uz mežu braucām ar veco rentģena mašīnu. Tas parasti notika sestdienās. It kā iznāk pretruna – ārsta amats vienmēr bijusi humāna profesija, bet te vesels bars brauc medībās, kur, kā pierasts domāt, tikai nogalina. Nebraucām jau, lai katrā ziņā ko nošautu, galvenais bija pats process – miers, klusums, svaigs gaiss. Prieks, ja varēja kādu stīrnu pavērot.

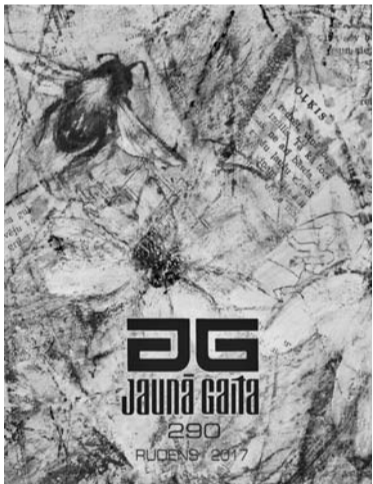
Daudzas grāmatas nodaļas veido autore mūsu gadsimtenā sākumā laikrakstos *Liepājas Acis*, *Kurzemes Vārds*, *Kursas Laiks*, *Latvijas Ārsts* un citur publicēti raksti. Tomēr raksts par dakteri Bertram Rozenbergu liekas it kā citas rokas rakstīts. Kamēr citi ārsti skatīti gan ar pozitīvām īpašībām, gan vājībām un dīvainībām, Rozenbergs ir ideālizēts. Protams, var jau arī tā.

Kad reiz Latvijā tiks izskausts mēli mežģījamais vārds *OTORINOLARINGOLOGS* (38. lpp.) un atsāks latviski runāt par ausu, deguna un kakla ārstu?

Grāmata gliķi izdota, un tajā daudz fotoattēlu.

Jaunā Gaita rudenim

JURIS ŽAGARIŅŠ

Mūžam jaunā Lidija Dombrowska visu mūžu bagātinājusi mūsu žurnālu. Šai numurā viņas jaunākās dzejas paraugi un rakstisks tēlojums dialoga veidā – par gleznošanas jēgu. Dainis Deigēlis piedāvā dzejoļus no sava Latvijā topošā pirmā krājuma. Vlada Spāres īststāsts “Zemenes mazajam brālim” ir no cikla “Vecrīgā aizmirstas sarunas”. Sniedzam fragmentus no divām topošajām grāmatām: (1) Andras Manfredes jaunākā grāmata *Kurš no mums lidos?* ir domāta bērniem. Tā pamatota autore un viņas pašas bērnu piedzīvojums *Liepājas Kaņostā*. (2) Lāsma Gaitnieces pirmais romāns *Vasarnīca Pārdaugavā* ir ģimenes sāga, vēlītā Valdai Ošs-Lamonde, vienai no pasaules pirmajām civilās aviācijas pilotēm. Somu tautības latvieša Juka Rislaki (*Jukka Rislaki*) pētījums “Šis grāmatas ļava

justies kā mājās” liecina par Alberta Kronenberga (1887-1958) ilustrēto, tautas iemīloto bērnu grāmatu dziļo ietekmi uz daudziem mūsdienu rakstniekiem un uz latviešu kultūru vispār.

Sveicam šīgada Ērika Raistera Piemiņas fonda balvas laureāti *Jaunās Gaitas* mākslas redaktori, ilustratori, scenografi, skolotāji, Amerikas Latviešu mākslinieku apvienības ilggadējo priekšnieci Lindu Treiju. Sarma Muižniece Liepiņa izvērsti apraksta laureātes mākslu un darbus. Pati Linda Treija, viena no kuratorēm šīs sarakas mākslas izstādē ASV latviešu XIV Dziesmu svētkos austrumkrasta pilsētā Baltimorā, gan vārdos, gan attēlos dod ieskatu izstādes tapšanā. Starp ilustrētajiem mākslas darbiem ir arī Treijas pašas godalgotais darbs, diptihs *Baltā grāmata*, kuŗa fragments izmantots JG rudens numura vāka dizainā.

Vēstures nodaļā Juris Šlesers ceļ priekšā svaigus ieskus Otrā pasaules kara jucekļīgos, traģiskos beigu posma notikumos t.s. Kurzemes cietoksnī. Sava pētījuma “Latvijas Padomju Rakstnieku savienības valdes ietekme uz literāro procesu” piektajā turpinājumā Madara Eversone apskata laika posmu 1959-1969.

Ieskatāmies arī mūsdienu aktuālitātēs. “Latvijas karaļa runa” ir īstenībā Latvijas plašsaziņas līdzekļu personības, rakstnieka Otto Ozola runa par latviešu tautas bīstamo demogrāfisko stā-

vokli, un kas mums jādara, lai tā nebūtu. Haliki Harro-Loita, žurnalistikas profesore Tartu, Igaunijā apgaismo žurnalistikas paradoksus informatīvā piesārņojuma apstākļos. Par šogad uzcelto Latvijas Dievturu draudzes svētnīcu uz saliņas Daugavā, Klintaines pagasta Liepsalās, raksta Anita Liepiņa.

Grāmatu nodaļā Vitas Gaiķes sakopots jaunizdevumu apskats. Četras grāmatas recenzētas:

- (Juris Šlesers) Juka Rislaki. *Vilki, velni un vīri / Alberta Kronenberga dzīve un daiļrade*.

- (Lāsma Gaitniece) Divi romāni no serijas “Mēs. Latvija. XX gadsimts”: Laima Kota, *Istaba* un Inga Ābele, *Duna*.

- (Anita Liepiņa) *Sibilla Hershey, The Girl from Rīga – A Memoir* (Meitene no Rīgas – Memuārs).

Un pašas beigās, jaunā nodaļā “Slidenā slīpe”, Antons A. Acuraugs, viens no visagrīnākajiem JG līdzstrādniekiem, atgriežas mūsu slejās, lai sniegtu “Varbūt vēl nebija tempļa stāstu”. Runa ir par kādu melnu templi senajās Atēnās, kas vērigam lasītājam varētu atgādināt ļoti pazīstamu “melno templi” mūsdienu Rīgā.

Jaunās Gaitas rudens numuru var atrast daudzās Latvijas bibliotēkās. Par lētu naudu to var nopirkt Jāņa Rozes grāmatveikalos, *NicePlace* veikalā un pie Latvijas okupācijas muzeja grāmatgaldā. Par abonēšanas kārtību rakstiet e-vēstuli vai piezvaniet, vai arī skatiet mājaslapu jaunagaita.net.

Teicams ciema klaips

Valmieras teātra

MEDNIEKU PILS Bostonā

IVARS GALIŅŠ

Bija laiki Bostonā, kad darbojās trīs teātra ansambļi un gada ritējumā bija iespēja izvēlēties vairākas teātra izrādes. Tagad jāiztiek ar viesizrādēm. Tās galvenokārt sarūpē biedrība *Tilts* ar kultūras tilta cēlājiem Ģirtu Zeidenbergu, Andri Padegu un bostonieti Marci Voldiņu. Izrādes atbalstījis Latviešu fonds, ALA un vietējās organizācijas, Bostonā Alts. Par godu bostoniešiem jāliecina, ka mīlestība teātrī nav mazinājusies. To apliecināja arī ļoti apmeklētā trešdienas vakara viesizrāde. Valmieriešu ceļšomā bija Harija Gulbja *Medību Pils*. Luga tapusi pirms 50 gadiem, bet skartā tēma un attiecību risinājumi tikpat aktuāli arī šodien. Režisors Jānis Znotiņš, lomās Inga Apine, Baiba Valante, Ingus Kniploks, Māris Bezmers, Kārlis Neimanis. Kostīmu māksliniece Baiba Litiņa un gaismu mākslinieks Mareks Lužinskis. Baidīja uzraksts, ka tā ir sarunu drāma. Vai pietiks spēka 2 stundas klausīties sarunas? Bažas izrādījās veltas. Drāmas intrīga veidojas, kad puisis meitenei iedod savu vārdu, bet drauga adresi. Lugas gaitā sarakste tiek atskaņota ierakstā.

Sākumā vēstules iet darbībai pa priekšu, otrajā cēlienā seko. Skatītāju tās reizē informē par gaidāmo, bet arī mulsina, ja nenotiek, kā gaidīts. Ne brīdi nav sajūta, ka skatītos teātri. Tā liekas, ka šie ļautiņi tur uz skatuves jau dzīvojuši ilgu laiku pirms mūsu atnākšanas. Izrādē netrūkst skatuvisku pērļu – kā puīša taisnošanās mētei par nepareizo adresi, sveču pušanas epizode, tējas dzeršana, kad liekas iedzēris arī tējas biezumus. Īpašam gadījumam taupītā konjaka pudele tiek tukšota divu sāncensu bēdu remdēšanai, kad abi apkampjas kā seni draugi. Skatītāji šo sarakstu varēs krietni papildināt. Brīdī, kad liekas, ka daudz kam vēl būtu jānotiek, izrāde beidzas. Kur palikušas divas stundas? Pēc izrādes skatītāji negrib izkļīst. Kāda jauna dāma jūsmo par laikiem, kad trīs jauni, stalti latviešu puīši lenkuši vienu skaistu latviešu meiteni. Medības ir laimes lieta, bostoniešiem šoreiz laimējās. Bet, varbūt, vērtīgākais no valmieriešu atvestā ciema klaipa bija tas, ka katrs skatītājs varēja paņemt pa pārdomu šķēleli līdzī, septembra naktī dodoties uz mājām, lai to vēlreiz nogaršotu.

Vēlaties uzzināt
par tautiešiem Lielbritānijā?

www.latviesiem.co.uk

SALLIJA
BENFELDE

Valsts prezidents Raimonds Vējonis iesniedzis Saeimā likumprojektu "Par nepilsoņa statusa piešķiršanas izbeigšanu bērniem," lai gan Nacionālā apvienība nepieļauj iespēju, ka Latvijā dzimušu nepilsoņu bērni varētu automātiski kļūt par pilsoņiem, un nolēmusi izmantot savas veto tiesības. Jāpiebilst, ka gada laikā par nepilsoņiem kļūst aptuveni 50–80 Latvijā piedzimušu bērnu. Pagājušajā gadā par nepilsoņiem kļuva 52 Latvijā piedzimuši bērni. Kopumā nepilsoņa statuss ir nedaudz vai-

rāk kā sešiem tūkstošiem bērnu.

Ko likums nosaka pašlaik? Ja bērns piedzimis vecākiem, kuri nav Latvijas pilsoņi vai arī viens no viņiem nav pilsonis, tad vecāki, reģistrējot bērnu, var izvēlēties viņam Latvijas pilsonību vai arī bērns kļūst par nepilsoni. Valsts prezidenta likumprojekts paredz, ka Latvijā dzimuši bērni par tās pilsoņiem kļūst automātiski, un vecākiem, bērnu reģistrējot, nav jāsaaka, ka viņi bērnam grib Latvijas pilsonību. Ja vecāki nevēlas savam bērnam Latvijas pilsonību,

tad viņiem ir jānorāda, kuras valsts pilsonis bērns būs, ja vien tam ir pamats. Jebkurā gadījumā Latvijā dzimuši bērni vairs nekļūtu par nepilsoņiem. Prakse liecina, ka dažreiz vecāki tomēr vēlas, lai bērns būtu nepilsonis, jo tad vieglāk braukt ciemos uz Krieviju – nepilsoņiem vīzas nav vajadzīgas.

Droši vien ir vietā arī atgādināt, ka nepilsoņa statuss tika ieviests kā pagaidu risinājums pārejai no okupētas valsts uz neatkarīgu Latviju. Latvijā kā vienīgajā valstī Eiropā dzimst jauni nepilsoņi, un Valsts prezidents uzskata, ka viņu statuss esot pielīdzināms bijušās PSRS pilsoņiem, kuri pēc PSRS sabrukšanas neieguva nekādu citu pilsonību.

Tātad likumprojekts paredz izbeigt piešķirt nepilsoņa statusu pēc 2018. gada 1. jūnija dzimušiem nepilsoņu bērniem un atzīt viņus par Latvijas pilsoņiem, ja vien bērna vecāki nav vienojušies par citas valsts pilsonības piešķiršanu bērnam un bērns nav citas valsts pilsonis.

Tie, kuri ir pret Valsts prezidenta iesniegto likumprojektu, saka, ka, pirmkārt, vecāki, ja vien to vēlētos, jau sen būtu varējuši kļūt par Latvijas pilsoņiem. Otrkārt, ja jau viņi nav pilsoņi vai izvēlas bērnam nepilsoņa statusu, par spīti tam, ka bērns varētu būt pilsonis, vecāki esot nelojāli Latvijas valstij. Jāteic, ka bažas par nelojalitāti Latvijai var saprast, tomēr, manuprāt, tās drīzāk ir emocijas,

jo ir vajadzīgi fakti, kas liecinātu, ka tieši no šim ģimenēm nākušie bērni un jaunieši nav īpaši uzticami Latvijas valstij. Turklāt jāteic, ka izdevīgums – šajā gadījumā vīza – nav nekas jauns arī latviešu vidū. Ne velti visus šos gadus ir partijas un pilsoņi, kas domā, ka Eiropas Savienību nevajag ņemt pārāk nopietni, ka cilvēktiesību jautājumi tāds nieks vien ir, jo galvenais esot tirgoties ar Krieviju, tikt pie kādas naudiņas, bet viss pārējais neko nenozīmē. Tādēļ vēlme vienkāršāk tikt pie vīzas, lai ciemotos pie radiem Krievijā, diez vai ir uzskatāms pierādījums tam, ka cilvēki ir mūsu ienaidnieki.

Tiesībsargs Juris Jansons paudis atbalstu ierosinājumam izbeigt nepilsoņa statusa piešķiršanu jaundzimušajiem: "Latvija ir apņēmusies ievērot vairākas starptautiskas konvencijas, kuŗās diezgan precīzi noteikts, ka bērnam no piedzimšanas brīža ir tiesības uz pilsonību." Arī eksprezidente Vaira Vīķe-Freiberga ir aicinājusi Saeimu pieņemt šo likumu, tāpat arī eksprezidents Valdis Zatlers uzskata, ka Latvijai nav vajadzīgi jauni Padomju Savienības pilsoņi. Tomēr izskatās, ka Saeimas koalīcija likumprojektu varētu neatbalstīt Nacionālās apvienības veto dēļ. Arī premjers Māris Kučinskis (*Zaļo un Zemnieku savienība*) paziņojis, ka šī jautājuma dēļ neplāno izjaukt pastāvošo koalīciju.

Manuprāt, Nacionālās apvienības nostāju ietekmē Saeimas vēlēšanas pēc gada, jo ir izdevīgi iz-

skatīties kā vienīgajiem patriotiem un latvisko vērtību aizstāvjiem. To, ka Prezidenta iesniegtā likumprojekta pieņemšana varētu vairot cittautiešu uzticēšanos Latvijas valstij un ka ir absurdi piemērot novecojošas likuma normas, kas patiesībā attiecas uz bijušajiem PSRS pilsoņiem, *nacionāli* neredz. Tāpat kā neredz to, ka Latvijai ir plašas iespējas tā dēvētajai patriotiskajai audzināšanai ne jau vārdos, bet darbos. Protams, es nedomāju gados vecākos bijušo PSRS pilsoņus cittautiešus, kuŗu pārliecību vairs nemainīs nekas, es domāju par bērniem un jauniešiem, kuŗus var iesaistīt interesantās ārpuskolas nodarbībās, kuŗiem patīk dažādas sportiskas aktivitātes un kuŗiem ir vajadzīga izpratne, nevis skarbi norādījumi, kā pareizi jādoma. Galu galā pēdējos gados aizvien vairāk krievu tautības vecāki savus bērnus ved uz latviešu bērnudārziem, jo grib, lai bērni iekļautos Latvijā. Var taču beidzot panākt, ka pašvaldības finansē latviešu valodā strādājošus bērnudārzus, bet privātajos dārzņos obligāti vajadzīga arī latviešu valoda. Tāpat arī jautājums par valsts finansētām skolām latviešu valodā nav viegli un ātri atrisināms jautājums. Tas ir liels un grūts darbs, bet skaļi kļūst par pilsonību nepilsoņu bērniem nav grūti. Tādēļ, manuprāt, tas ir vien tāds viltus patriotisms bez vēlmes darīt nopietnu darbu katru dienu ilgākā laikā.

Karikatūras autors: Zemgus Zaharāns

DAINIS MJARTĀNS

Konstantīns 1988. gada 14. jūnijā uzdrošinājās būt pirmais, kas publiski pacēla sarkanbaltsarkano karogu un iznesa to cauri visai Rīgai. Atceroties to dienu notikumus, Konstantīns intervijā Dacei Kalniņai stāstīja: "Uz Veidenbau- ma ielas stāvēja miliči, mašīnas un krievu zaldāti. Bija izveidota ķēde, priekšā izskrēja majors un kļiedza: "Stojak!" (Stāvēt). Mēs tik un tā turpinājām iet uz priekšu. Viņi pēkšņi pašķīrās, un mēs izgājām cauri. Es redzēju, kā majors sarunājās ar priekšniecību. Šķiet, ka, redzot, cik daudz cilvēku sanācis, tika dota pavēle neko nedarīt, jo neiztiktu bez vardarbības."

Pēc oficiālās iestāšanās Helsinku grupā 1988. gada janvārī problēmas sākās toreizējās Latvijas Valsts universitātes Vēstures un filozofijas fakultātē, kas nevēlējās savu studentu vidū redzēt "pretpadomju elementu". "Mūsu grupā bija pamatā bijušie politeslodzītie – Juris Ziemeļis, Alfrēds Zariņš, Jānis Vēvers, Jānis Rožkalns. Visi šie cilvēki pavadīja nometnēs vairākus gadus. Visa politeslodzīto sabiedrība bija ar *Helsinkiem-86*. Lai gan ne visi bija biedri, mēs bijām saistīti. Minētie cilvēki veidoja kodolu. Viņi visi bija ar lielu pieredzi. Kad Ziemeļis runāja, varēja klausīties ar atvērtu muti – tā bija kā

lekcija, kuŗā uzmanīgi jāklusās katrs vārds. Tāpat arī pārējie, kas izgājuši visu to elli, Sibīriju. Bet pēkšņi grupā ienāca Juris Vidiņš ar lielām ambīcijām. Lielākā daļa, to skaitā divi jaunākie – es un Rolands Silaraups –, palika uzticīga Ziemeļim. Iesaistoties Eduardam Berkļavam, tika nodibināta *Hel-sinku-86* Rīgas nodaļa." Darbošanās *Helsinki-86* grupā un uzdrošināšanās 14. jūnijā kalpoja par iemeslu varas struktūru "lūgumam" atstāt PSRS, un Konstantīns kopā ar māti nonāca Minsterē, Vācijā, pēc tam pārcēlās uz ASV.

Ar izcilību beidza Masačūsetsas universitāti, studēja biznesa augstskolā Londonā, dienēja ASV armijā Irākā, bija studentu korporācijas Fraternitas Lataviensis biedrs.

Un tad sekoja ilgi lolotais sapnis pārcēlies uz dzīvi Latvijā. Konstantīnu nebija satīcis kopš Minsteres. Mums bija daudz ko pārrunāt par politiku, par kopīgo aizraušanos ar vēstures pētniecību. Skarbi un patiesi Konstantīns atainoja piedzīvoto dienestā, uzskatot, ka Irkas karā pieļauts daudz kļūdu. Konstantīnam iedzīvoties Latvijā nebija viegli, darbs Rīgas

2011. gada 14. jūnijā

Viņš gāja pirmais

Pieminot Latvijas patriotu Konstantīnu Pupuru (1964-2017)

1988. gada 14. jūnijā

pašvaldības policijas tūristu nodaļā, vēlāk Jūras akadēmijā nede- va cerēto gandarījumu, ne finan- ciālu atspaidu veidot dzīvi no jauna Dzimtenē. Neskatoties uz vi- sām grūtībām, viņš cēla māju un vēlējas iesaistīties politiskajā dzī- vē, kandidējot Saeimas vēlēšanās.

2011. gada 14. jūnijā Konstantīns atkārtoja savu vēsturisko gājienu ar sarkanbaltsarkano karogu cauri Rīgai no Brīvības pieminekļa līdz Brāļu kapiem, lai vienotu latviešu

tautu cīņai par tiesisku valsti.

"Varoņi aiziet neatzīti," varam tagad lasīt avīžu sleju virsrakstos. Jā, Konstantīns bija pelnījis valsts atzinību, jo viņš ir un paliek mūsu neatkarības cerību simbols, tajā pašā laikā Konstantīns Pupurs līdz galam palika viņš pats.

Paldies Tev, Konstantīn, par uz- drikstēšanos, par kopīgi pavadīto laiku, par iedvesmu.

Mūsu atmiņās tu vienmēr pa- liksi ar karogu rokās.

DAUGAVAS VANAGI POŠAS VĒLĒŠANĀM

AUSTRIS GRASIS,
Daugavas Vanagu priekšsēža kandidāts un DV Vācijā valdes loceklis

Daugavas Vanagu nākotne – Latvijas uzplaukumam!

Šā gada Daugavas Vanagu organizācijas priekšsēža vēlēšanās Daugavas Vanagi ASV ir izvirzījuši manu kandidatūru. Esmu tam piekritis, mani atbalsta arī Daugavas Vanagu Vācijā delegātu sapulce.

Lai būtu skaidrāka mana nostādnē, rakstu šīs rindas. Bet gribu sākt ar Raiņa vārdiem, kas, manuprāt, te ir ļoti iederīgi: “Kas darbu nedara, tas par darbu runā. Kas darbu nespēj, tas darbu kritizē. Kas darbu dara, tas klusē, un darbs par viņu runā.”

Vairāk nekā 70 gadu ir pagājis kopš mūsu organizācijas dibināšanas. Bet vai mums joprojām ir tie paši mērķi kā pirms 70 gadiem, kad viens no svarīgākajiem neapšaubāmi bijusi leģionāru aprūpe? Diemžēl liela daļa leģionāru jau aizgājusi Mūžībā, tomēr daļa šo sirmo, drosmīgo vīru vēl joprojām vada savas die-

nas Latvijā. Un viņiem mūsu atbalsts tiks vienmēr nodrošināts, šis mērķis nekad nemainīsies.

DV šobrīd atrodas arī lielu pārmaiņu priekšā, jo leģionāru aprūpe vairs nevar būt mūsu primārais mērķis. Kas tad būs mūsu organizācijas jaunais izaicinājums? Joprojām noteikti – kopīgs darbs Latvijas un tautas uzplaukumam.

Mans kā iespējamā Daugavas Vanagu priekšsēža mērķis ir uzsvērt, ka DV darbs Latvijai ne vienmēr nozīmē, ka tas jāveic tikai Latvijā. Mums ir aktīvi jāatbalsta un jāuztur Latvijas intereses un latvietība arī ārvalstīs (latviešu skoliņas, vasaras skolas un latviskas nometnes, latviešu valodas un kultūras veicināšanas kursi, sarīkojumi utt.). Tas, strauji pieaugot jaunajai latviešu diasporai ārzemēs, bieži vien ir daudz svarīgāk nekā kārtējais

ziedošanas kādai slimnīcai Latvijā, kas patiesībā būtu jānodrošina Latvijas valstij. Dosim Latvijai maksāšanas, nevis zivis!

Latviskuma uzturēšana ārzemēs nozīmē nezaudēt Latvijas dzīvo spēku. Ja mēs nepalīdzēsim ārzemēs dzīvojošiem latviešu bērniem uzturēt latviskumu, tad, kā to rāda pieredze, viņi mītneszemē asimilēsies ārkārtīgi lielā ātrumā. Bet Latvijai vajag visus, arī šos latviešus un viņu pieņemumu Latvijai! Tas ir ilgtermiņa mērķis, kas mums jāpilda jau šodien un kas nākotnē radīs varenu atbalstu Latvijai dažādās jomās, turklāt kā pašā Latvijā, tā arī ārpus tās. Latviešu organizācijas ārpus Latvijas vienmēr atbalstīs savu Tēvzemi! Bet lai to nodrošinātu, ir nepieciešams atbalstīt arī nākamās paaudzes, kas turpinās mūsu organizāciju darbu visā pasaulē.

Jā, mēs noteikti turpināsim atbalstīt arī leģionāru piemiņas vietas (Lestenes kapus, Brāļu kapus utt.), tā ir svarīga mūsu vēsturiskās atmiņas un identitātes daļa, tomēr atcerēsimies, ka dzīvajiem šobrīd mūsu atbalsts ir daudz nozīmīgāks nekā mirušajiem.

Protams, jācenšas, lai Vanagu rindas augtu, taču mūsu organizācijas pastāvēšanai būtiska ir ne tikai kvantitāte. Izšķiroša ir kvalitāte – lai mums piepulcējas jauni biedri – darītāji, kas palīdz sasniegt organizācijas mērķus.

Kā iespējamais DV priekšnieks noteikti rūpēšos, lai DV CV būtu sadarbības veicinātāja un koordinētāja starp zemēm nevis virsvalde, kas nosaka, kas DV zemēm pēc tās uzskatiem būtu jā dara.

Tāpat svarīgi, lai DV mērķis būtu sadarboties ar citām latviešu organizācijām un savu mītnes zemju organizācijām, kas at-

balsta Latvijas centienus un tās valstiskumu.

Ja mani ievēlēs par Daugavas Vanagu priekšnieku, tad noteikti turpināšu un sekmēšu jau esošos DV mērķus: apvienot un pulcēt latviešus tautas kopības uzturēšanai un saglabāšanai, kopt un uzturēt varoņgaru, nacionālo vienotību un morālo stāju, sniegt dažāda veida atbalstu un palīdzību visiem tautiešiem, sevišķi kara invalidiem, bāreņiem, atraitnēm, kritušo vai bez vēsts pazudušo kara vīru piederīgajiem, slimiem un veciem ļaudīm, stiprināt ticību Latvijas valstij, cilvēku tiesībām un brīvībai, stiprināt pārliecību un darbību, ka mūsu tēvzeme ir un paliek Latvijas valsts, cīnīties par mūsu Tēvzemes brīvības un neatkarības nodrošināšanu, sadarboties ar citām tautām un starptautiskām organizācijām, ciktāl to prasa un atļauj interešu kopība.

Sava ceļa gājējs

Saruna ar Daugavas Vanagu ilggadēju biedru Lielbritānijā, tagadējo Daugavas Vanagu Latvijā Rēzeknes nodaļas vadītāju **Gunāru Spodri**

SILVIJA KAUGERE

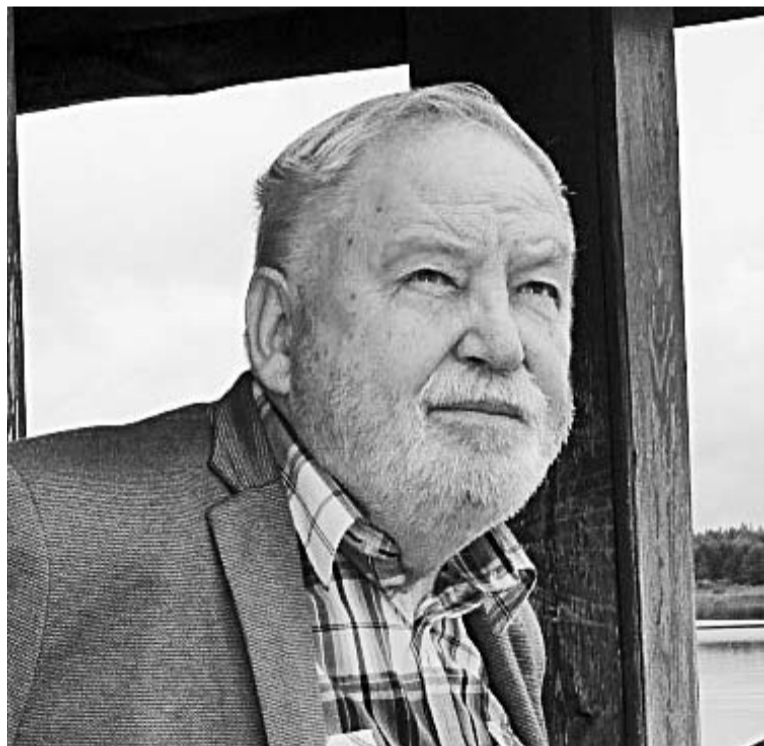
Viņš ir Vanadzēnu vadītājs Latvijā, un šogad Daugavas Vanagi Latvijā Gunāru Spodri izvirzījuši kandidēšanai Daugavas Vanagu organizācijas priekšsēža amatam.

Latvijas valsts izveides un pastāvēšanas ceļš nav bijis rozēm kaisīts, tomēr Latvija ir, tā pastāv un ir atjaunojusi neatkarību. Kāds, jūsuprāt, ir trimdas devums?

Esmu dzimis 1939. gadā Rīgā, dzīvoju Vācijā no 1944. līdz 1947. gadam un Anglijā no 1947. līdz 2008. gadam. Trimda deva ticību, ka Latvija atkal būs brīva un neatkarīga. Ar radio raidījumiem uz Latviju, grāmatu izdošanu, arī ar politisku lobismu trimdas zemēs. Bet, manuprāt, neatkarības atgūšanā lielais gods pienākas Latvijas tautai. Trimda bija pārāk ilgstoša, ja Padomju Savienība būtu sabrukusi ātrāk, tad būtu cits stāsts. Trimdai vajadzēja dot uzņēmējus un politiskus darbiniekus ar zināšanām un praksi, kuŗi pārceļtos uz Latviju, diemžēl daudz tādu nebija. Bet Daugavas Vanagi trimdā ar savu disciplīnu, skaidru domāšanu un labdarību palīdzēja Latvijai, izveidojās arī Daugavas Vanagu organizācija Latvijā, kas turpina šo darbību.

Baltijas ceļš un neatkarības atjaunošana – kā izjutāt šo trausmaino laiku?

Neviens jau īsti neticēja, ka Padomju Savienība sabruks tik ātri. Visa pasaule mainījās, notikums sekoja notikumam, cilvē-

ki bija emociju virpulī, es arī. Jau no 1985. gada cītīgi sekoju katram politiski pārsteidzošam pagriezienam Latvijā un Padomju Savienībā. Pirmo reizi atgriezies Latvijā 1990. gadā kopā ar meitu, un tad jau varēja brīvi elpot un ceļot pa visu Latviju.

Atgriešanās dzimtenē ir daudziem sen lolots sapnis. Kā jūties, daudziem šī doma savukārt liekas nevajadzīga, gan pēc kara aizbraukušajiem trimdā, gan pēdējās desmitgadēs aizbraukušajiem. Kāda sajūta ir dzīvojot Latvijā pašlaik, un kas vēl darāms?

Atgriezies dzimtenē 2008. gadā kopā ar sievu Viktoriju, ar kuŗu nesen biju apprecējies. Biju jau pensionārs, un mūsu plāns bija atjaunot viņas mantotās mājas Latgalē. To izdarījām un tur dzīvojam vēl šo baltu dienu. Nejutu vairs saistību ar Angliju, tikai ar maniem bērniem, mazbērniem un mazmazbērniem, un mēs joprojām turam ciešu kontaktu. Man liekas, ka nevarētu šeit dzīvot, ja man būtu jāstrādā, jo šejienes darba kultūra un atalgojums ir grūti pieņemami.

Kā dzimtas saknes, dzimtas izjūta ir turējusies ģimenē?

Diemžēl mana dzimta ir izkaisīta pa visu pasauli, un to arī smagi skāris karš, arī plašākas informācijas trūkums par dzimtu ir padarījis mani par sava ceļa gājēju. Kā Andrejs Eglītis uzrakstīja manā autografa grāmatā piecdesmito gadu sākumā – “jauns cilvēks, jauns ceļš uz Latviju.”

Kur rodas spēks paveikt daudz sabiedriskos darbus un kādi tie bijuši pēdējos gados?

Pirms pārcēlos uz Latviju, Daugavas Vanagu fonda Lielbritānijā pilnsapulcē teicu, ka braucu uz Latviju, lai iemācītos zvejot. Tas nav noticis, jo esmu sabiedriska cilvēks, kuŗš nevar iztikt bez darbošanās. Organizēt sabiedrisko darbu ir mans “lauciņš”. Iestājos Daugavas Vanagu fondā Donkasterā 1992. gadā, jo tur strādāju, kaut gan dzīvoju Anglijas dienvidos – Bristolē, kur Daugavas Vanagu nebija. Dibināju *Bristol Latvian Society*, kuŗa bija aktīva no 1995. līdz 2007. gadam. Sekmīga organizācija, kuŗas mērķis bija iesaistīt visus, kuŗiem bija interese par Latviju, ieskaitot angļu sabiedrību. Tika organizētas teātra izrādes no Latvijas Bristolē un angļu teātra izrādes Latvijā, arī daudz citi sarīkojumi ar referātiem par dažādām temām. 2005. gadā Daugavas Vanagu fonds mani uzaicināja darboties valdē izvēst Londonas latviešu namu no bankrota. Bet kopš 2010. gada esmu Daugavas Vanagu Latvijā Rēzeknes nodaļas priekšsēdis, tagad arī darbojos zemes valdē.

Galvenokārt strādāju ar Vanadzēniem, esmu izdevis “Vanadzēnu audzinātāja rokasgrāmatu”.

Kas, jūsuprāt, Latvijā jāizdara pirmām kārtām, lai “lielais darbs uz priekšu tiek”, lai Latvijas valsts tiktu stiprināta?

Problēma ir ar minoritāšu saliedēšanu Latvijas sabiedrībā, lai visi būtu patriotiski savā stājā. Arī starp latviešiem ir par daudz negatīvisma attiecībā uz valsti un politiku. Cilvēkiem jābūt pozitīviem un labestībā jāpalīdz.

Daudzus gadus vadāt Vislatvijas Vanadzēnu kustību. Ko jaunā paaudze uzskata par svarīgāko, lai Latvija pastāvētu?

Tas, ko viņi sagaida, ir droša, latviska vide ar darbu un labklājību. Arī viņi saprot, ka viņi paši būs tie, kas to veidos.

Kas būtu galvenais Daugavas Vanagu darbā nākamajos gados, kādā virzienā to vajadzētu vadīt?

Manuprāt, jānotiek paaudžu maiņai, un mums arī ir jāmainās. Es to redzu kā Vanadzēnu, jauniešu iesaistīšanu daudz lielākā mērā. Rēzeknes nodaļa ik gadu rīko Mozulu kaujas atceri Krievandā, strādā, lai atjaunotu Stompaku purva ciņas vietu, jo nedrīkstam aizmirst vēsturi. Man liekas, ka galvenais ir mērķtiecīgs darbs, labestība citam pret citu, godīgums visās lietās. Mēs būsim stipri tikai tad, ja sadarbosimies. Aicinu ikvienu piepulcēties turpināt darbību Daugavas Vanagu organizācijai! Mums ir nākotne – tāda ir mana pārliecība.

ŠODIENA SĀKAS NO PAGĀTNES jeb “Faktiski viss sākās ar cilvēkiem un mīlestību uz zemi..”

Vairāk nekā pirms simt gadiem – precīzi, 1912. gada 15. martā – Lauksaimniecības Centrālbiedrība nolēma Vidzemē dibināt valstij piederošajā Priekuļu muižā īpašu izpētes iestādi ar izmēģinājumu laukiem, un jau nākamā gada Juŗa dienā uz 44 ha lielās Birzes mājas zemes platības darbu sāka Cēsu izmēģinājumu un selekcijas stacija. Tā bija pirmsākums šodienas Latvijas Agroresursu un ekonomikas institūta Priekuļu pētniecības centram (AREI PPC). Acimredzot ieceres bija stipri tālejošas, jo nēcilajā Birzes mājā, kur strādāja tikai daži lauksaimniecības zinātnieki, bēniņos tika atvēlēta istaba arī mūzejam, un kad selekcijas stacijas vajadzībām cēla arī otru ēku (nodeva ekspluatācijā 1923. gadā), arī tur bija paredzētas telpas mūzejam, taču tas netika ierīkots. Kāpēc? Šodien grūti spriest, iespējams, nebija savāks vēl pietiekami daudz materiālu. Tie krāsās lēni (gadu desmitiem) līdztekus Priekuļu laukaugu izpētes un selekcijas darba attīstībai, kuŗu stipri skāra gan sociālekonomiskās, gan politiskās izmaiņas un ar tām saistītās grūtības lauksaimniekiem.

Tikai 2013. gada 23. aprīlī, svinot Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūta simtgadi, tika atklāta mūzeja ekspozīcija – izvietota 1923. gadā uzceltajā *Selekcijas ēkā*, kuru ar tai pieguļošo šķūni 2014. gada 21. janvārī iekļāva Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kā valsts nozīmes industriālo pieminekli.

Agroresursu un ekonomikas institūta Priekuļu pētniecības centra vadošā pētniece Dr. agr. **Baiba Ošmane** par mūzeja tapšanu stāsta:

“2011. gadā atnācu strādāt uz institūtu, un, iepazīstoties ar infrastruktūru un telpām, mani pārsteidza iespējamie *uzkrājumi* – vēsturiski dokumenti (arī rokrakstā no 1913. gada), agrākos laikos lietotās iekārtas un priekšmeti, kas paredzēti selekcijas un sēklaudzēšanas darbu veikšanai dažādām laukaugu sugām (lielas kuļmašīnas, šķirojamās mašīnas arī no pagājušā gadsimta sākuma. Unikālas platformu kaltes, uz kuŗām mēs arī šodien žāvējam selekcijas materiālu utt.). Bija acimredzams – tas viss faktiski atspoguļo seno dienu notikumus, pielietotās tehnoloģijas, atklājot daudz interesanta par seno dienu darba metodēm, cilvēkiem un viņu ieguldīto darbu.

Teicu kolēģām: šeit jāveido mūzejs. Un tā kā esmu cilvēks, kas aizdegās par šādām lietām, un darbs tika uzticēts man, mēs ar kolēģām ķērāmies pie darba. Kopā ar Priekuļu tehnikuma jauniešiem tīrījām telpas, vilkām no pažobelēm unikālus vēsturiskus materiālus, kārtojām dokumentāciju, lai ēku varētu iekārtot un uz institūta simtgadi jau atklāt pirmo ekspozīciju. Tajā gan vairāk bija pievērsta uzmanība institūta vēsturei un tā darbiniekiem, mazāk selekcijas darbam visā Latvijā. Ārpus ekspozīcijas palicis ļoti plašs vēsturiskais materiāls, tādēļ šodien lēnām vesela divstāvu ēka un šķūnis pārtop par Laukaugu selekcijas mūzeju. Mērķtiecīgi strādājam pie mūzeja sertificēšanas, kas savukārt saistās ar ļoti daudz dažādu dokumentu kārtošānu un nošacījumu izpildi.

Šeit noteikti ir darbs vēsturniekam, mūzeja cilvēkam, kurš prot šādus materiālus apstrādāt, sakārtot un pasniegt. Es esmu agronomas, un man šobrīd ir tikai tā labā griba un daudz ideju, kā to varētu padarīt aizraujošu dažādām interesentu grupām (zinātniekiem, lauksaimniekiem, skolēniem utt.).

Laikam jau labā griba vadija arī tos cilvēkus, kuŗi pirms gadsimta iekustināja un attīstīja izcili vērtīgu projektu – un šodien Priekuļos mums ir lauksaimnieciska zinātniska institūcija ar savu mūzeju.

Patiesības labad jāteic, ka mūsu institūta pamatus cilvēki ielika vēl ilgi pirms pirmās selekcijas stacijas dibināšanas. Un faktiski viss sākās ar kartupeļu un citu laukaugu sugu šķirņu salīdzināšanu un piemērošanu mūsu klimatiskajiem apstākļiem, lai iegūtu augtākas ražas un kvalitatīvāku produkciju cilvēku pārtikai un lopbarībai.

Ja paskatāmies vēsturē, tad Dzimtbūšanas atcelšana 19. gadsimta sākumā uzjundīja zemnieku saimniecību attīstību, ļaudis sāka vairāk audzēt ne tikai pašu vajadzībām, bet arī tirgum... (Starp citām lauksaimniecības nozarēm strauji attīstījās arī cūkkopība, un, tā kā arī šiem lopņiem garšoja kartupeļi, tad arī tas veicināja pieprasījumu.)

1838. gadā (!), kad Priekuļu (jeb Freidenbergas) muižu iznomāja Jānis Krēslīns, tur sāka izmēģināt dažādus augsnes mēsošanas paņēmienus, jaunus darbarīkus augsnes apstrādāšanai, augu kaitēkļu ierobežošanas paņēmienus. Aktīvi un ar lielu interesi tika veidota kartupeļu kolekcija – tika salīdzinātas 119 dažādu kartupeļu šķirnes, izvērtētas, kuŗas mūsu apstākļiem piemērotas, labāk piedzīvojas, mazāk slimo, dod labāku ražu, garšīgākas... Tērbatā vācu valodā izdotajā Vidzemes lauksaimniecības gadagrāmātā bija publicēta atskaitē par šiem pētījumiem.

Un selekcijas staciju Priekuļos nodibināja, pamatojoties uz to, ka šeit jau bija izveidojusies laukaugu pētniecības bāze.

Sagaidot savas pastāvēšanas simtgadi, institūts izdeva reprezentablu grāmatu “Gadsimts lauksaimniecības pētījumos un selekcijā”, kuŗā atspoguļota institūta izaugsme Priekuļos, pievērsta uzmanība izveidotajām laukaugu šķirnēm un, protams, cilvēkiem. Neapšaubāmi, ka institūts izdzīvoja tādēļ, ka lauksaimniecības zinātnieki bija savas lietas patrioti. Piemēram, ir nostāsti, ka Otrajā pasaules karā kartupeļu selekcionārs Emīls Pētersons paglāba kartupeļu selekcijas materiālu, tā vietā armijai piegādājot spirtu, Kārlis Lode un Jānis Bērziņš slēpa vasaras kviešu šķirnes, tās saberot skurstenī.

Graudus var paglābt un kādu gadu nesēt, jo viņu līdzība saglabājas, bet ir kultūras, kuŗas katru gadu jāliek zemē – tie paši

kartupeļi, un tie kara laikā cieta vairāk.

Arī 90. gadu sākums, kad Latvija kļuva brīva, bija ļoti grūts pārmaiņu laiks – algas bija ļoti zemas... Daudzas selekcijas stacijas Latvijā tika likvidētas. Un arī mums bija tāds kritisks punkts, bet, pateicoties cilvēku neatlaidībai un patriotismam, institūts palika un izdzīvoja... Ne jau valdība vai biedrības, bet konkrēti cilvēki iznesa un saglabāja institūtu mūsdienām.

Jūsprāt, ar kādām šodienas liecībām institūts ieies vēsturē?

Šobrīd mēs esam Agroresursu un ekonomikas institūts, kas radās, apvienojoties Priekuļu, Stendes un Ekonomikas institūtiem un to zinātniekiem. Faktiski tas tika izveidots uz mūsu – Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas in-

produktiem ar zemu glikēmisko indeksu. Šis produkts uzlabo zarnu darbību, paaugstina imunitāti, veicina liekā svara zaudēšanu, bet tokotrienoli un E vitamīns mazīna arī saslimšanu ar vēzi, jo tie darbojas arī kā antioksidanti.

Kailgraudu mieži pārtikai nav plašā pārdošanā – pagaidām nopērkami pie mums institūtā, Cēsis, veikalā *Solo*, Rīgā veikalā *Graudu spēks* un Siguldas tirgū. Mēs bijām pirmie Baltijā, kas selekcionēja kailgraudu miežu šķirni “Irbe”. Un saviem viesiem mēs piedāvājam kailgraudu miežu un augļu ķekšņus, grubato, dažādus salātus, kailgraudu miežus ar putukrējumu utt. Institūta selekcionāri strādā arī pie citu kultūru selekcijas, piemēram, tritikāles – kviešu un rudzu bērns. Šobrīd mēs daudz strādājam

lielās saimniecības?

Nav noteikts, ka pie mums var nākt zemnieku saimniecības tikai no kāda zemes ha lieluma vai dzīvnieku skaita. Nāk ikviens, kuŗam vajadzīga konsultācija, palīdzība. Organizējam seminārus, rīkojam Lauku dienas, kur visiem interesentiem ir iespēja iepazīties ar jaunāko pētījumu rezultātiem, apskatīt mūsu laukus, satikt cilvēkus, padalīties pieredzē.

Ar kuŗām laukaugu kultūrām šodien institūts strādā?

Ar **graudaugiem**. Piemēram, ar jau minētajiem **kailgraudu miežiem un tritikāli, ziemas rudziem, vasaras un ziemas kviešiem**. Mazāk ar auzām (starp citu, kailgraudu auzu selekciju veikuši zinātnieki Stendē).

Pēdējos gados institūtā liela uzmanība pievērsta tauriņziežiem – **zirņiem un pupām**. Šogad vēl beidzamo gadu darbojamies Eiropas lielajā projektā, kuŗā tiek pētīts zirņu un pupu bioķīmiskais satāvs, tā pielietošana pārtikā un lopbarībā, kā proteīna avots. Proteīns šodien trūkst gan cilvēkiem, gan dzīvniekiem, un tādēļ Latvijā tiek ieviesta soja, kuŗas ražošana mums nav ne pārraugāma, ne izsekojama. Mēs gribam pierādīt, ka ar savām pupām un zirņiem spējam nodrošināt proteīnu gan cilvēkiem, gan dzīvniekiem, varam izsekot to ražošanai, un līdz ar to mums nebūs jāieved citi dārgāki proteīna produkti. Un tā mēs pupām un zirņiem veicam selekciju, veidojam jaunus šķirnes, piemērotas mūsu apstākļiem, lopbarībai un cilvēkiem... Projekta ietvaros Jelgavā Latvijas Lauksaimniecības universitātes pārtikas tehnologi strādā pie jaunu produktu recepšu radīšanas no pupām un zirņiem, ieskaitot pūstos zirņus šokolādē, pārtikas pārslas, pastas utt. Cilvēkiem, kuŗi pārtikā nelieto gaļu, zirņus un pupas, ir naturāls proteīna avots. Un tādēļ arvien vairāk pieaug pieprasījums pēc zirņu un pupu miltiem un citiem izstrādājumiem, no kuriem iznāk ļoti garšīgi pārtikas produkti.

Šis bija četru gadu projekts, bet jau atkal top jauni projekti, kuŗi ieviesīs ražošanā šī projekta rezultātus.

Esam šogad atsākuši darbu pie **zālāju selekcijas**. Ražojam zālāju sēklas materiālu. Pieprasītāji ir zemnieki un apzaļumotāji un sēklaudzētāji.

Kartupelis. Šobrīd strādājam pie kartupeļu šķirnēm arī ar sarkanu un lillā mikstumu.

Pirmām kārtām dažādībai, jo restorānu tiklos par tiem interesējas. (Lillā kartupeļus savam restorānam ņem arī Mārtiņš Rītiņš.) Bet, ja runājam par bioķīmisko sastāvu – jo kartupelim krāsaināks mikstums, jo vairāk tajā ir antioksidantu –, līdz ar to cilvēkam veselīgāks.

Mūsu pamatdarbs – laukaugu selekcija un agroekoloģiskie pētījumi ir tās (liecības), kas atspoguļosies arī mūsu Laukaugu selekcijas mūzejā.

Veiksmi!

Baibu Ošmani uzklausa **Inese Raubiške**

stitūta – bāzes, jo starptautiskajā zinātnisko institūtu izvērtēšanā ieguvām augstāko novērtējumu starp šīm institūcijām.

Mums ir diži plāni, ja runājam par mūzeja attīstību. Cenšamies caur dažādiem projektiem piesaistīt finansējumu, un padomā ir izveidot vietu, kur, piemēram, ekskursijā atbraukušie ekskursanti, t.sk. bērni, istā krāsni varēs no mūsu graudiem cept dažādas maizes, varēs radošajās darbnīcās veidot mākslas priekšmetus no salmiem, pelavām u.c. dabas materiāliem. Tiek gatavots projekts, lai pārveidotu veco mūzeja ēkas pagrabu par konferenču zāli ar degustācijas telpām, kur pulcēsies zinātnieki un pārtikas cilvēki, ārzemnieki iepazīs mūsu kultūru un ēšanas paradumus...

Ko jūs piedāvāsi degustēt?

No mūsu produkcijas gatavotus ēdienus. Piemēram, institūts ir selekcionējis tādu kultūru kā **kailgraudu miežus**. Parastajam miezim plēksne ir saaugusi apkārt graudam un, lai dabūtu putraimu vai grūbu, tā tiek mehāniski nobērta. Bet kailgraudu miežiem nav šī plēksne saaugusi ar graudu, un tas ir uzreiz izmantojams pārtikā (bez mehāniskas iedarbības, un tajā saglabājas vērtīgās barības vielas). Tos iesaka cukura diabēta slimnieku uzturā, jo tie pieder pie

ar tritikāli, kurai atrastas ļoti daudz vērtīgas bioķīmijas īpašības, labs minerālvielu saturs. Tā ir vērtīgs pilngraudu pārtikas produkts – augsts neaizvietojamā aminoskābju (lizīna) saturs, augstāks nekā kviešiem diētisko šķiedrvielu, kuŗas, regulāri lietojot, palīdz arī cīnīties ar onkoloģiskām saslimšanām. Šobrīd jau tiek gatavoti pārtikas produkti, garšīgi cepumi, ķekšņi, brokastu pārslas.

Jāteic, ka par institūta darbu interesējas daudz cilvēku un tādēļ pieņemam ekskursantus, kuŗiem piedāvājam arī nogaršot produktus no mūsu laukiem degustācijai.

Kas brauc ekskursijās?

Daudz brauc skolēni un skolotāji. Mazpulcēni pie mums brauc skatīties ne tikai, kā viss aug, bet veic pētījumus, piemēram, šogad viņi pētīja dažādas miežu šķirnes. Mēs sastādām viņiem programmu, izveidojam pētījumu grāmatu, kur sarakstīts, kas un kā jādara, kas jāvērtē, iedodam sēklu un viņi darbojas katrs savā pagastā, savā mājā. Rudenī viņi forumā atskatās, sniedzot prezentācijas. Es piedalos komisijā, vērtēšanā, un jāteic, ka mūsu bērni ir apbrīnojami. Cik dziļi viņi veic pētījumus un cik interesanti prot savus darbus pasniegt!

Kāda ir institūta sadarbība ar zemes kopējiem? Vai tās ir tikai

Diasporas latviešu skolēnu dāvana Latvijai simtgadē – lietotne “Tautasdziesmas”

DAINA GROSA

12. septembrī Pasaules brīvo latviešu apvienība (PBLA) laida klajā jaunu lietotni ar nosaukumu “Tautasdziesmas”. Lietotne ir diasporas latviešu skolu bērnu dāvana Latvijai tās simtgadē un ir triju gadu darba rezultāts. PBLA 2015. gadā diasporā izsludināja akciju “Man dziesmiņu nepietrūka” – kur trijos akcijas posmos latviešu diasporas skolām bija vispirms jāveido projekti vai uzvedumi par latviešu tautasdziesmām, jābalso par savām mīļākajām tautasdziesmām un 3. posmā sekoja tautasdziesmu video ierakstu izveide; daļa skolu video ieraksti iekļauti lietotnē.

Pēc Amerikas latviešu apvienības Izglītības nozares vadītājas Andras Zommeres domām, “šī akcija ir skaists atgādinājums latviešu bērniem visā pasaulē, ka dziesma mūs vieno. Radošais gars un mīlestība pret mūsu tautas bagātību, dziesmu, parādījās gan skolēnu iesniegtajos sarakstos, gan pētījumos un video projektos, gan dziesmu ierakstos. Skaisti aizdomāties, ka, izmantojot jauno tautasdziesmu lietotni, latviešu skolēni visā pasaulē

vienosies dziesmā.”

Turpina Latviešu Nacionālās apvienības Kanadā Izglītības nozares vadītāja Elita Pētersone: “PBLA rīkotā simtgades akcija skaisti iesaistīja visas latviešu skolas plašā pasaulē. Skolēni ar sajūsmu mācījās tautasdziesmas, kā arī ieskaņoja video. Šajos trīs gados skolēni dziļāk iepazīs ar mūsu tautasdziesmām un varēja ar tām dalīties plašākā sabiedrībā. Tautasdziesmu pētīšana tuvināja ne tikai skolas citu ar citu, bet arī parādīja sabiedrībai, ka tautasdziesmas palīdz uzturēt latviešu kultūru, vienalga, kurā pasaules malā mēs dzīvojam. Lietotne nenoliedzami ir dārga dāvana Latvijai.”

Akcijā kopumā piedalījās apvienībā 20 diasporas latviešu skolu no visas pasaules – no Reikjavīkas, Bergenas, Briseles, un Mayo, Īrijā, Toronto, Ņujorkas un San Diego līdz pat Melburnai Austrālijā. Par vispopulārākajām tautasdziesmām atzītas: *Bēdu, manu lielu bēdu, Aijā, žūžū, lāča bērni, Seši mazi bundzenieki, Āvu, āvu baltas kājas un Rīga, dimd!*

Lietotnē ir iekļautas 100 bērnu

mīļākās tautasdziesmas – gan teksti, melodijas un latviešu skolu video ieraksti. Lietotne ir unikāla, jo tā pēc lejuplādes dos katram iespēju piekļūt tautasdziesmām jebkurā vietā – ar vai bez piekļuves internetam. Tā veicinās tautasdziesmu dziedāšanu, jo dziesmu vārdi nebūs vairs jāmeklē dziesmu grāmatās.

PBLA priecājas, ka tik daudz skolu iesaistījās akcijā un mudināja savus skolēnus iedziļināties latviešu tautasdziesmās. Šādā veidā bērniem bija iespēja vairāk iepazīt, mācīties un iemīļot tautasdziesmas, kas mūsu tautai ir tik ļoti svarīga identitātes sastāvdaļa.

PBLA Izglītības padomes locekle un idejas autore Daina Grosa: “Lietotne paredzēta kā dāvana Latvijai tās simtgadē un ir domāta visiem, kam ir vēlme dziedāt latviešu tautasdziesmas – gan Latvijā, gan citur pasaulē. Ceru, ka daudzi to izmantos!”

Lietotni var lejuplādēt bezmaksas *iTunes App store (iPhone, iPad)* vai *Google Play (Android)*, tautasdziesmas.com Tuvāka informācija: info@mandziesminunepietruka.com

ĪSZIŅAS

Jelgavā 14. septembrī godināja Latvijas pirmo prezidentu Jāni Čaksti (1859. gada 14. septembris – 1927. gada 14. marts) 158. dzimšanas dienā, noliekot rudens ziedus pie viņa pieminekļa. Jānis Čakste bija Latvijas prezidents no 1922. gada 14. novembra līdz 1927. gada 14. martam.

Latvijas Nacionālajā bibliotēkā tika pasniegta “Rigvir” holdinģa un Vitolu fonda stipendija 12. klases skolēniem, kuri savu nākotni saista ar eksaktajām zinātnēm – medicīnu, farmāciju, ķīmiju vai bioloģiju. To saņēma Lauma Tumašova, Liene Gasiņa (Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnazija), Kristīne Migunova, Ernests Mednis (Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnazija), Vita Servidova (Rīgas Valsts 1. ģimnazija), Marta Madara Pekša (Rēzeknes Valsts 1. ģimnazija), Anna Kricka (V. Plūdoņa Kuldīgas ģimnazija), Agnis Saulītis (Druvas vidusskola), Santa Junkere (Auces vidusskola), Sintija Skerkšāne (Krāslavas Valsts ģimnazija), Edvards Zarembo (Rēzeknes Valsts 1. ģimnazija), Santa Zemtūre (Aizputes vidusskola), Eva Beļska (Skrundas vidusskola) un Keitija Kindzule (Dricānu vidusskola).

Latvijas Nacionālajā bibliotēkā 12. septembrī notika ikgadējā Ekoskolu apbalvojumu piešķiršana. Klātesot IZM ministram Kārlim Šadurskim un Vides izglītības fonda pārstāvjiem, 132 skolas (22 pirmo reizi) saņēma prestižo starptautisko Zaļo karogu, bet 69 – Latvijas Ekoskolas sertifikātu. Apbalvojumu piešķir uz gadu, tāpēc skolām arī turpmāk aktīvi jādarbojas vides programmās un jāiesaista arī vietējā sabiedrība.

Valku darba vizītē apmeklēja Izraēlas vēstniece Latvijā Lirone Bar-Sadē (*Lironne Bar-Sadeh*). Novada domes priekšsēdis Vents Armands Krauklis un domes speciālisti iepazīstināja ar ekonomisko situāciju un attīstības iespējām. Vēstniece viesojās Mākslas skolā un Valkas Jāņa Cimzes ģimnazijā. Vizītes nobeidzumā piedalījās 12. starptautiskā laikmetīgā teātra festivālā “Tālvils 2017” ar Izraēlas teātra trupas “Eldar” piedalīšanos, kuŗu atbalstīja Izraēlas vēstniecība Latvijā.

Daugavpilī 14. septembrī apmeklēja Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresa pārstāvji. Vizīte sākās ar oficiālo pieņemšanu pilsētas domē. Tā ir monitoringa vizīte, kuŗas laikā kongresa delegācija koncentrē uzmanību uz galvenajiem Eiropas vietējas demokrātijas un vietējo pašvaldību hartas standartiem. Galvenais vizītes mērķis ir gūt vispārīgu priekšstatu par situāciju valstī, tāpēc viņiem svarīgi ir apmeklēt dažādus reģionus.

Rēzeknes Speciālajai ekonomiskajai zonai (SEZ) – 20 gadu! Latgales vēstniecībā “GORS” norisinājās jubilejai veltīts sarikojums “Rēzeknes SEZ – ar skatu nākotnē”. Tā laikā tika pasniegti “Gada uzņēmums” apbalvojumi 7 sekmīgākajām Rēzeknes SEZ komercsabiedrībām, kā arī norisinājās biznesa diskusijas par SEZ attīstības perspektīvām. Rēzeknes SEZ apvieno 18 Rēzeknes pilsētas un novada komercsabiedrības, kuŗās nodarbināti 852 strādājošie.

Rēzeknē ciemojās adītājas no Dānijas un Nīderlandes, kuŗas kopā ar TLMS “Dzīpariņš” meistarēm no rudens ziediem veido skaistus cimtus. Dāņu adītāju klubs jau ciemojies Rīgā, Liepājā un no 11. līdz 17. septembrim devās pieredzes apmaiņā pa Latgali. Tikās ar TLMS “Dubna” Līvānos, viesojās Daugavpilī un Krāslavā. Rokdarbniece Karla Meijnsena (*Carla Meijnsen*), kuŗai Nīderlandē ir sava adīšanas kompānija “The Dutch Knitters”, Latvijā viesojas jau ceturto reizi, un šobrīd top viņas grāmata par Latvijas adīšanas tehnikām.

Tautas lietišķās mākslas studijai “Smiltene” – 70 gadu! Smiltenes novada bibliotēkā no 11. septembra līdz 31. oktobrim apskatāma izstāde “Zīme. Raksts. Ritms”, kas ir Valkas novadpētniecības muzeja ceļojošā izstāde. Tā vēstī par Ziemeļlatvijas etnogrāfiju. 23. septembrī svinību galvenajā dienā “Smiltene” uzmirdzēs izstādes “Meistardarbu sarunas” atklāšanā pilsētas Kultūras centrā, kur lielajā zālē būs svinīgs TLMS “Smiltene” jubilejas sarikojums.

Jelgavā testa režīmā darbu uzsākusī jauna – SIA “Chocollette Confectionary” – šokolādes fabrika. Tās īpašnieks ir Kiprā reģistrēta kompānija *Mediahold SBC Limited*. Līdz gada beigām ražotnē būs ieguldīti vairāk nekā 10 miljoni EUR. Galvenais produkcijas veids būs zīmola “Red” – tumšās un piena šokolādes tāfelītes no dabīgām izejvielām ar zemu kaloriju līmeni. Plānots eksports uz Baltijas un Eiropas valstīm.

Viktora Ķirpa Ates muzejā notika 31. Pļaujas svētki, kur ikviens varēja iepazīties ar lauku sētai raksturīgiem rudens darbiem – cept maizi, skābēt kāpostus, sviest medu, kult labību, apstrādāt linus un citus.

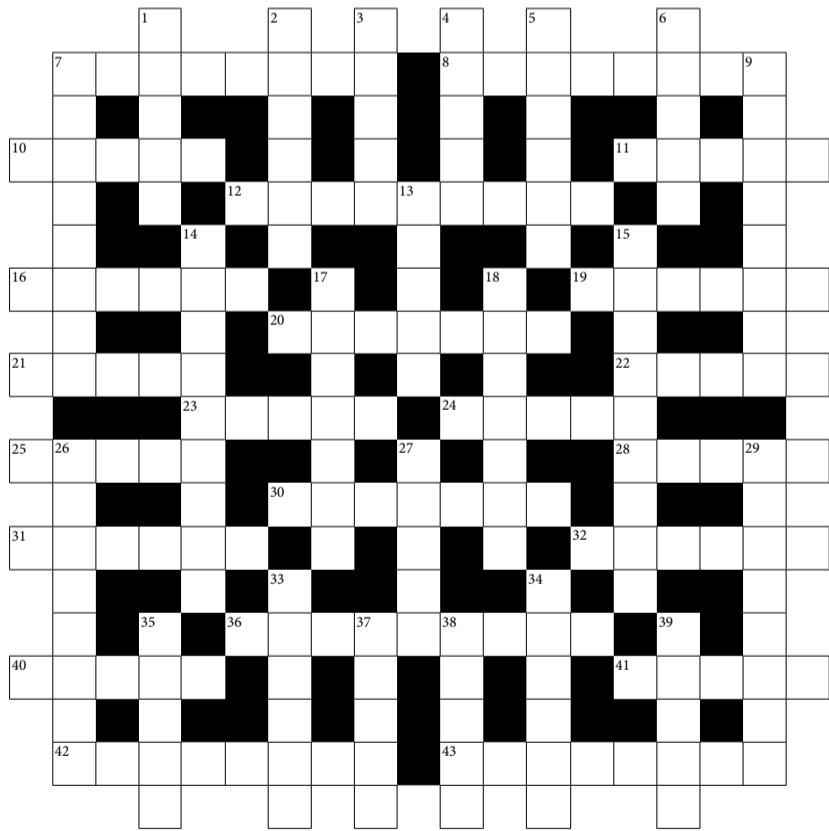
Latvijas Vides izglītības fonds 13. septembrī saņēma “Energy Globe Foundation” balvu par iniciatīvu, kas pievērs sabiedrības uzmanību ar kampaņu “Mana jūra”, kuŗas laikā tiek noskaidrotas piecas tīrākās Latvijas pludmales. Šogad par tīrākām atzītas Abragciema peldvieta Engures novadā, Pāvilostas novada Ziemupē, Engures centrā, Ventspils pilsētas Staldzenes piekraste un Gaujas ieteika Carnikavas novadā. Šogad “Energy Globe Foundation” balvai tika pieteikti vairāk nekā 2 000 pretendenti no 178 valstīm.

Latvijā septembrī turpinās Latvijas Piļu un muižu asociācijas rīkotā akcija „Apceļosim Latvijas pili un muižas”. Tā ilgs līdz Leģendu naktij – 28. oktobrī. Kuri būs viesojušies vismaz 5 no 69 pilīm un muižām, saņemot par to atzīmi savā kartē, piedalīsies piļu un muižu dāvāto balvu izlozē, bet aktīvākie 50 apceļotāji saņems ielūgumu uz balli Jaunpils pili 2017. gada 25. novembrī. Informācija: www.pilis.lv.

Īsziņas sagatavojsi Valija Berkina

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Līmeniski. 7. Karēļu-somu tautas eposs. 8. Itāliešu komponists (1660-1725). 10. Stīgu mūzikas instrumentu meistaru dzimta Itālijā. 11. Rakstnieka izteiksmes veids. 12. Monarchija. 16. Aukslēju mandeļu iekaisums. 19. Aizgrābtība, pacilātība. 20. Slazdi. 21. Apdzīvota vieta Aknīstes novadā. 22. Ūdens tārpis. 23. Nelidojoši putni Dienvidamerikā. 24. Gudrības un kara mākslas dieviete grieķu mitoloģijā. 25. Izzūstošas upes Austrālijā. 28. Gaujas pieteka. 30. Liel-

upes pieteka. 31. Sens, senlaiku. 32. Tēla lidaparātu novietošana un remontam. 36. Optiska ierīce novērošanai no aizsega. 40. Sitamais mūzikas instruments. 41. Uzkrājums, kapitāls. 42. Spožākā zvaigzne Skorpiona zvaigznājā. 43. Trauki šķidrumu pārtvaicēšanai.

Stateniski. 1. Apdzīvota vieta Jēkabpils novadā. 2. Aukstas. 3. Strinkškināmais mūzikas instruments. 4. Jūrmalas pilsētas daļa. 5. Pašaizsardzības sistēma bez ieroča. 6. Lēcienā apmests

kūlenis gaisā. 7. Autotūristu nometne. 9. Valodas paveids. 13. Naudas vienības Rumānijā. 14. Apdzīvota vieta Dobeles novadā. 15. Citrusu augļu koks. 17. Latviešu rakstnieks, filozofs (1909-1974). 18. Federatīva teritoriāla vienība Šveicē. 26. Teksta daļa no vienas atkāpes līdz otrai. 27. Skatuves deģa. 29. Jūras nimfas grieķu mitoloģijā. 33. Dāvanas. 34. Sengrieķu pilsētvalsts. 35. Sievietes vārds (martā). 37. Klusā okeana sardīne. 38. Sagrieztī, žāvēti kokosriekstu kodoli. 39. Konditorejas izstrādājums.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 34) atrisinājums

Līmeniski. 5. Skapis. 9. Ducis. 10. Modrs. 13. Vaidava. 14. Oksidē. 15. Kleita. 17. Pētija. 18. Bēris. 20. Ietve. 22. Āzis. 24. Lama. 25. Kunde. 27. Riskē. 28. Markoni. 31. Skonto. 32. Jautrs. 33. Esamība. 36. Vajāt. 37. Asins...38. Lūka. 40. Atis. 41. Rūķis. 42. Svīta. 45. Sērīgs. 49. Asorti. 50. Zobens. 51. Septiņi. 52. Ojārs. 53. Glīts. 54. Sviests.

Stateniski. 1. Pulks. 2. Finišs. 3. Kolka. 4. Briedis. 6. Kaitē. 7. Prasija. 8. Smaganas. 11. Eva. 12. Sēļi. 16. Tatāri. 17. Persija. 19. Sāra. 21. Turki. 23. Ilkss. 24. Lēmums. 26. Donava. 28. Moljērs. 29. Nomāt. 30. Grīns. 33. Etiķis. 34. Boss. 35. Klasisks. 39. Korrupti. 40. Asīrija. 43. Vāze. 44. Tabula. 46. Gliks. 47. Hidra. 48. Šnīte. 49. Aiz.

LATVIJAS SPORTISTI LATVIJĀ UN PASAULĒ

tarsacikstēs (EM). 2001. gadā, kad sacensības arī risinājās Turcijā, grupas turnīra izšķirošajā spēlē pagarinājumā izdevās uz-

varēt ar 99:93. Toreiz uzvaru ar 10 gūtiem punktiem kaldināja Ainars Bagatskis, kurš nu jau pēdējos 10 gadus vada Latvijas

izlasi galvenā trenera amatā.

Ceturtdaļfinālā mūsu vienība piedzīvoja divus kritumus, pēc abiem spēja piecelties, tomēr

nam punktam (92:93), taču nespēja izvirzīties vadībā un cieta zaudējumu.

Latvijas izlases rindās 34 punktus guva Kristaps Porziņģis, kurš tādējādi atkārtotā Kārļa Muižnieka rezultativitātes rekordu Eiropas meistarsacikstēs. Vēl Latvijai 23 punktus guva Dāvis Bertāns, bet viņa brālis Dairis Bertāns guva 12 punktus. Slovēnijas izlases rindās ar 26 punktiem, astoņām rezultatīvām piespēlēm un sešām atlēkušajām bumbām izcēlās komandas kapteinis Gorans Dragičs, bet rezultatīvākais ar 27 punktiem bija slovēņu jaunais talants, 18 gadus vecais Luka Dončičs. Tieši slovēņu uzlēcošās zvaigznes vairāki neticami metieni pēdējā ceturtdaļā „apraka” Latvijas cerības uz izglābšanos. Vēl uzvarētājiem 17 punktus guva Klemens Prepelcičs, kurš realizēja visus 12 soda metienus.

Slovēnijas izlases spēlētāji izdarīja 39 soda metienus, kamēr tiesneši Latvijas basketbolistiem deva tikai 18 iespējas mest „sodiņus”. Slovēnijai spēlē bija liels pārsvars cīņā par atlēkušajām bumbām – 28 pret 41. Tieši šie statistikas rādītāji lielā mērā izšķīra uzvarētāju, uz ko pēc spēles norādīja gan Latvijas izlases spēlētāji, gan Latvijas komandas galvenais treneris Ainars Bagatskis.

„Kaut Latvijas basketbola izlase mentāli bija stipra, EM ceturtdaļfinālā ar Slovēniju pietrūka emociju kontroles. Kopumā aizvadījām labu turnīru. Gribējām palikt ilgāk, neiznāca, bet šīs izlases labākās spēles noteikti vēl ir priekšā, ja komanda būs tāda sastāvā. (Turpinājums 20. lpp.)

Slovēnijas basketbolisti visiem spēkiem cenšas kavēt Kristapu Porziņģi

Grozū iemet Jānis Timma

pretinieka noķeršanā iztērēja tik daudz enerģijas, ka vairs nepietika spēka pēdējam izrāvienam. Abas komandas pirmajā ceturtdaļā spēlēja „skrien un met” basketbolu, kas slovēņiem palīdzēja iekrāt 15 punktu pārsvaru. Otrajā ceturtdaļā, galvenokārt pateicoties Kristapam Porziņģim, lielais pārsvars tika sadeldēts un pirmais puslaiks uzvarēts ar 55:51. Otro puslaiku Latvijas izlase iesāka ar 11 ielaistiem punktiem pēc kārtas, kas pretiniekiem ļāva pārņemt vadību. Nepilnas divas minūtes pirms finālsvilpes latvieši pietuvojās līdz minus vie-

Latvijas basketbolisti – piektajā vietā Kristaps Porziņģis: „Medaļas būs nākamreiz...”

Latvija-Slovēnija 97:103 (23:34, 32:17, 11:25, 31:27). Latvijas un Slovēnijas izlases līdz šim savā starpā bija spēlējušas astoņas reizes, latviešiem gūstot trīs uzvaras. Tomēr divi no trim panākumiem gūti tieši Eiropas meis-

ZIEMEĻKALIFORNIJAS LATVIEŠU LUTERĀŅU DRAUDZE IZSLUDINA PIETEIKŠANOS UZ A.JULLAS ŠTIPENDIJĀM

Ziemeļkalifornijas latviešu lut. draudze izsludina pieteikšanos uz Artura Jullas stipendijām.
Stipendiju kopējais apjoms ir līdz \$10,000.

Artura Jullas stipendijas ir domātas kā finansiāls atbalsts centīgiem universitātes, koledžas vai kādas citas valsts atzītas augstākās mācību iestādes studentiem. Stipendiju kandidātiem jābūt studentiem, kas pierādījuši ne tikai labas akadēmiskās sekmes, bet arī interesi un spējas uzturēt un veicināt latviešu valodas, kultūras un sabiedriskās vērtības. Priekšroka tiek dota Ziemeļkalifornijā un ASV rietumkrastā dzīvojošiem studentiem.

Pieprasītājiem jāiesniedz sekojoši dokumenti:

- savas dzīves apraksts (CV),
- eseja, kurā minēti sasniegumi, aktivitātes un nākotnes ieceres (ne vairāk kā 6000 zīmes),
- divu sabiedrisko darbinieku, piemēram, skolotāju vai mācītāju, atsaucsmes.

Pieteikšanās dokumenti iesniedzami līdz šā gada 15. oktobrim:

Gvido Bergmanis
678 Daffodil Drive
Benicia, CA 94510
tel: 707-748-0138, fax: 707-748-0138
e-pasts: gbergsf1@aol.com

Sekmīgie kandidāti par stipendiju saņemšanu tiks informēti novembrī. Stipendijas tiks izdalītas Valsts svētku sarīkojumā š.g. 19.novembrī Draudzes namā, 425 Hoffman Ave., San Francisco.

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS Simtgades Testamentāro novēlējumu fonds THE AMERICAN LATVIAN ASSOCIATION CENTURY BEQUEST FUND

Novēlot kaut mazu daļu savā testamentā šim ALAs nākotnes fondam, mēs liksim stipru un paliekošu pamatu latviešības uzturēšanai ASV, mēs celsim un sargāsim latvju tautu, valsti un kultūru.

ALA dara daudz, un mums visiem jāgādā, lai tā savu darbu turpinātu vēl ilgus gadus nākotnē mūsu nākamajām paaudzēm!

400 Hurley Avenue, Rockville, MD 20850.
Tālr.: 301-340-1914, e-pasts: alainfo@alalusa.org

Amerikas latviešu apvienības valde

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Kravas pārvadājumi starp ASV un Latviju!

Visāda veida kravas sūtījumi: **pārcelšanās** (uz vai no Latvijas), **auto transports, gaisa kravas** un arī naudas pārsūtījumi (caur Baltic Financial Services).

• Tagad ir laiks sūtīt lietas dārzam! Traktora sūtīšana (līdz 2 m³) - \$475. Citi rīku (griezēju, motorzāģu, plāvēju, u.c.) transports sākot ar \$75. (Muitas procedūra LV papildus.)

Zvaniet: 1-888-LATVIAN

Rakstiet: info@lasl.com • www.lasl.com

Salas baznīcā, 4 Riga Lane, Melville, NY
Svētdien, 1. oktobrī dievk. 10:30, sekos

PLAUJAS SVĒTKU SARĪKOJUMS

Filma „MEŽA BRĀĻI”

Siltas pusdienas, kafija un izloze “Uz kārā zoba”

Lai arī ielūdz Salas novada dāmu komiteja

Pārdodu zemi ar ēkām (no 98m² līdz 125m²)
kopīpašumā vēsturiskajā centrā Rīgā, Brīvības ielā.

Par cenu varam vienoties.

Kontakti: gunta@externet.hu

IZDEVĪGI APDROŠINĀJUMI

LRFA.org
215.635.4137

Veselības | Medicare | Dzīvības | Ceļojumu

SARĪKOJUMI / DIEVKALPOJUMI

SARĪKOJUMI

BOSTONA (MA)

Trimdas draudzes zāle (58 Irving St, Brookline MA 02445).

DENVERA (CO)

Kolorado Latviešu Kultūras Centrs (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226), tālr.: 303-986-5337 vai 303-913-8081. **Piektdienās** 19:00 tiekas latviešu deju grupa, 20:30 notiek koža mēģinājums.

FILADELFIJA (PA)

Filadelfijas Brīvo Latvju biedriba (531 North 7th St).

3.oktobrī 11:00 pensionāru kopas sanāksme. Programmā valdes ziņojumi, nākotnes darbība un **Girta Zeidenberga** piedzīvojumi Latvijā. Dzimumdienu svinēšana pie kafijas galda.

MINEAPOLE (MN)

Latviešu draudzes nams (3152 17th Ave S, Minneapolis, MN 5407).

30.septembrī 13:00 koncertēs **Knuta Lesiņa** balvas laureāti **Dāvis Sliccāns** (alta vijole) un **Aleksandrs Kalējs** (klavieres). Biļetes: \$20, studentiem \$5, bērniem līdz 12 g. Vecāku pavadībā ieeja brīva. Riko LOAM un Minesotas Latviešu Koncertapvienība.

ŅUJORKA (NY)

Jonkeru bazn. Lejas zāle (254 Valentine Ln, Yonkers NY).

31.oktobrī un **1.novembrī** koncertēs **vijolnieks Gidons Krēmers**. Programmā: **M. Vainberga** 24 prelūdijas, op.100, **G.Krēmera** pārlikumā. Biļete: \$25 (biļešu skaits ierobežots, ieteicams laicīgi rezervēt vietas). www.bacnyc.org

Church of St. Mary the Virgin (145 W 46th St, New York, Ny10036).

14.novembrī Zviedru Radio koris atskaņos **Maijas Einfeldes "Lux Aeterna"** White Light festivāla koncertā. Biļetes \$50 un \$35 (ierobežots biļešu skaits, ieteicams laicīgi rezervēt vietas). Info: www.WhiteLightFestival.org

Salas baznīca, (4 Rīga Lane, Melville, NY)

svētdien, **1. oktobrī**, dievkalpojums 10:30 no rīta; sekos Pļaujas svētku sarīkojums, kur izrādīs filmu **"MEŽA BRĀĻI"** angļu un latviešu valodā. Sekos siltas pusdienas, kafija un izloze "Uz kārā zoba". Laipni ielūdz Salas novada dāmu komiteja

SIETLA (WA)

Sietlas Latviešu Sabiedriskais Centrs (11710 3rd Ave NE, Seattle WA 98125).

27.septembrī 19:00 teātra viesizrāde no Latvijas **"Medību pils"**.

ST. PĒTERSBURGA (FL)

St. Pētersburgas Latviešu biedrības nams (1705 9th Ave N, St.Petersburg FL 33713).

Bibliotēka pārtrauc savu darbību un grāmatu ziedojumus vairs nepieņem. Par vēlmi izņemt grāmatas lasīšanai, lūdzu, zvanīt **Mārai Prāvs**, tālr.: 727-851-941

3.oktobrī 19:30 biedrības valdes sēde.

14.oktobrī 10:00 *War Veterans Memorial Park* 9600 Bay Pines Blvd. N nojumē #4 (ieejas vārti parkā pie 94th Str. N) notiks Daugavas Vanagu apvie-

nības Floridā rīkotais gadskārtējais *pikniks*. Līdzī jāņem priecīgs prāts un groziņi kopīgam azaidam. Par ceptām desinām, sutinātiem skābiem kāpostiem un vēsu dzērienu gādās Vanadzies un Vanagi.

4.novembrī 16:00 **Mārtiņu vakars**.

18.novembrī Latvijas Valsts dibināšanas **99.gadadienai** vel-tits svinīgs pasākums.

LASL paziņojums.

Oktobrī pieņemsim Ziemassvētku sūtījumus. Info: sk.kreslins@gmail.com, tālr.: 973-744-6565 nospieš #5, e-pasts: pakas@lasl.com

TĒRVETE

Valdes sēdes – katru ceturtdienu 19:00 Centrā. Info: 514-992-9700.

8.oktobrī 11:00 Pļaujas svētku Dievk. Mielasts.

ZIEMEĻKALIFORNIJA

(425 Hoffman Ave, San Francisco), Info: www.zklb.wordpress.com, ZKLB sekr. un informāc. daļas vadītāja Una Veilande tālr.: 408-813-5104, e-pasts: una.veilande@gmail.com

Katru otrdienu 20:00 koža mēģinājums

DIEVKALPOJUMI

• **Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.** (58 Irving st, Brookline MA 02445). Info: 617-232-5994, e-pasts: bostonastrimdasdraudze@gmail.com, tālr.: 617-232-5994. Māc. Igors Safins. Tālr.: 617-935-4917. E-pasts: igorssafins@gmail.com. Runas stundas trešdienās 10:00 - 15:00, piektdienās 16:00 - 18:00. **Dievk. notiek 11:00.**

• **Čikāgas latv. ev. lut. Ciānas dr.** (6551 W Montrose Ave, Chicago IL 60634), tālr.: 773-725-3820; E-pasts: cianasdraudze@gmail.com; www.facebook.com/Čikāgas-Ciānas-draudze-255043897965234. Dievk. notiek svētdienās 10:00. Pēc Dievk. kafijas galds. Māc. Gundega Puidza, tālr. birojā: 773-736-1295; mājās: 708-453-0534, E-pasts: puidza@yahoo.com

• **Čikāgas latv. ev. lut. Sv. Pētera dr.** (450 Forest Preserve Dr, Wood Dale IL 60191). Tālr.: 630-595-0143. Māc. Ojārs Freimanis. Dr. pr. Uldis Pūliņš. Dievk. notiek svētdienās 10:00. Pēc Dievk. kafijas galds.

• **Čikāgas latv. baptistu dr.** (820 Ontario St, Oak Park, IL 60302). Māc. Oļģerts Cakars. Tālr.: 708-383-5285.

• **Denveras latv. ev. lut. dr.** (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226). **Dievk. notiek svētdienās 9:30.** Pēc Dievk. sadraudzība. **Trešdienās** 17:00 Bībeles stundas. **Trešdienās** 15:00 – 17:00 un **ceturtdienās** 9:00 – 13:00 mācītāja pieņemšanas stundas. Māc. H. Godiņa tālr.: 720-484-9857.

• **Detroitas Sv. Pāvila latv. ev. lut. dr.** (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI 48334). **Dievk. notiek svētdienās 10:00. 24.septembrī** Dievk. Nodarbības bērniem. **1.oktobrī** Dievk. Draudzes bazars. **5.oktobrī** 13:00 **Knuta Lesiņa** balvas laureātu koncerts- **Dāvis Sliccāns** un **Aleksandrs Kalējs**.

15.oktobrī Dievk. Nodarbības bērniem. **29.oktobrī** Dievk.

• **Dienvidfloridas latv. ev. lut. dr.**: *Shepherd of the Coast Luth.Church* (1901 E Commercial Blvd, Ft. Lauderdale FL 33308). Info: Ilze Folkmane Gibbs, e-pasts: folkmane@hotmail.com Info: Andrejs Jugs, tālr.: 561-447-9050. **Dievk. notiek 14:00.** Pēc Dievk. visi lūgti pie kafijas galda!

• **Dienvidkalifornijas latv. ev. lut. dr.**: baznīca (1927 Riverside Ave, Los Angeles CA 90039). **Dievk. notiek 11:00.**

• **Džamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr.**: *Unitarian Congregational Parish of Norton* (2 W Main St, Norton, MA 02766). **Svētdienās 11:00** Dievk. ar dievg. Kalpo mācītājs Dr. Jānis Keggi, draudzes sekretāre Zigrīda Kručkova, tālr.: 617-323-0615.

• **Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.** (301 N Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073), tālr.: 610-353-2227. Māc. Ieva Dzelzgalvis. **Dievk. notiek 11:00.**

Vilmingtonā (*Good Sheperd* bazn. 1530 Foulk Rd- Rt.261) 15:00 Dievk.

24.septembrī angļu val. Dievk. ar Sv.vak. **1.oktobrī** Pļaujas svētku Dievk. ar Sv.vak. **Bazārs**. Pusdienas. **8.oktobrī** laju vadīts Dievk. **15.oktobrī** Dievk. ar Sv. vak.

• **Kalamazū latv. apv. ev. lut. dr.** (122 Cherry Hill St, Kalamazoo MI 49996). Māc. A. *Graham*. **Dievk. notiek 10:00.** Pēc Dievk. kafijas galds. **24.septembrī** Dievk. angļu valodā. **1.oktobrī** Pļaujas svētku Dievk. ar dievg. **8.oktobrī** Vārda Dievk. **15.oktobrī** Dievk. ar dievg. **15.oktobrī** 16:00 sveču Dievk. Riversaide kapsētā. **18.oktobrī** 11:00 Bībeles stunda ciemā Latvija. **22.oktobrī** Dievk. **25.oktobrī** 11:00 Bībeles stunda Kalamazū. **29.oktobrī** Reformācijas 500 gadu atceres Dievk. ar dievg. **5.novembrī** Dievk. angļu valodā. **12.novembrī** Dievk. ar dievg. **15.novembrī** 11:00 Bībeles stunda Kalamazū. **19.novembrī** Valsts svētku Dievk. KLB rīkotais Valsts svētku akts. **26.novembrī** Dievk. ar dievg.

• **Klīvlandes Apvienotā latv. ev. lut. dr.** (1385 Andrews Ave, Lakewood, OH 44107). **Baptistu draudzes dievk. notiek svētdienās 14:30.** Bībeles stundas **notiek 10:00** katra mēneša otrajā un ceturtajā trešdienā.

• **Lankastera: Mt. Calvary Lutheran Church** (308 East Petersburg Rd, Lititz Lancaster, PA 17543). Māc. Dr. Ruta S. Ziedone (PO Box 380, Henryville PA 18332), mob. tālr.: 570-460-5375, e-pasts: silver11@ptd.net un emer. māc. Dr. Arvīds Ziedonis (529 Linden Place, Cresco PA 18326-7248), tālr.: 570-629-6349, e-pasts: ziedonis@ptd.net

• **Linkolnas apv. latv. ev. lut. dr.** (3300 C St, Lincoln NE 68510). Māc. Gija Galiņa, tālr.: 402-475-8106. Dr.pr. Kārlis Indriksons, tālr.: 402-438-3036. **Dievk. notiek 1.un 4.svētdienā 10:00.** 2.svētd. Dievk. angļu

valodā. Pensionāru saiets katrā otrajā ceturtdienā.

• **Mančesteras latv. ev. lut. dr.** (21 Garden St, Manchester, CT 06040). Dr.pr. Astra Vilinskis, tālr.: 413-568-9062. **14.oktobrī** 11:00 Dievk. ar dievg. Māc. Igors Safins. Kafija galds.

• **Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.** (1853 N 75th Str, Wauwatosa WI 53213), tālr.: 414-258-8070. Archibīskape Lauma Zušēvica, tālr.: 414-421-3934, e-pasts: pastorlauma@gmail.com, Dr. pr. Sandra Kalve, tālr.: 414-258-8070. **Dievk. notiek svētdienās 10:00.**

• **Minneapolis – St. Paulas latv. ev. lut. dr.** (3152 17th Ave S, Minneapolis MN 55407). **Dievk. sākas 10:00.** Pēc Dievk. sadraudzība. **21.septembrī** 11:00 Bībeles stunda. **24.septembrī** Dievk. Teātris **"Medību pils"**. **26.septembrī** 19:00 Bībeles stunda. **1.oktobrī** Pļaujas svētku Dievk. ar Sv.vak. un bērnu uzrunu. Mielasts.

• **Montrealas latv. Trīsvienības ev. lut. dr.**: *Trinity Latvian Church* (P.O. Box 39, Station NDG, Montreal QC H4A 3P7), tālr.: 514-992-9700. Dievk. vada dr. pr. Jānis Mateus, tālr.: 514-481-2530, e-pasts: prez@draudze.org. **Dievk. notiek 14:00.** **Mācītāja vieta vakanta.**

Valdes sēdes notiek ceturtdienās 19:00.

24.septembrī 15:00 Dievk. Centrā ar māc. Zvirgzdi. **1.oktobrī** Kapu svētki *Mount Royal*. **22.oktobrī** Dievk. Centrā.

• **Ņubransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.**: Draudzes dievnams (12 Gates Ave, East Brunswick, NJ). Māc. Ieva Pušmucāne- Kineyko, tālr.: 908-638-1101, e-pasts: latvianlutheranchurch@gmail.com **1.oktobrī** 13:30 Pļaujas svētku Dievk. ar dievg. **22.oktobrī** 11:00 Dievk. ar dievg. Svētku pusdienas, atzīmējot **Draudzes Dievnamam- 50 & Reformācijai- 500.**

• **Ņujorkas latv. ev. lut. dr.**: Jonkeru bazn. (254 Valentine Ln, Yonkers NY).

St. Andrew Lutheran Church (335 Reynolds Ave, Parsippany NJ).

Salas bazn. (4Rīga Ln, Melville NY).

Manhatena, *Seafarers & Intl House* (123 E 15th St, NY).

Priedaine (1017 State Rte 33, Freehold NJ).

23.septembrī 14:00 Manhatenā, *Seafarers* ban. Dievk. Māc. Saliņš.

24.septembrī 10:00 Jonkeru bazn. Dievk. Māc. Saivars.

10:30 Salas bazn. Dievk. Māc. Saliņš.

13:30 *St. Andrew* bazn. Dievk. Māc. Saivars.

• **Ročesteras ev. lut. Krusta dr.**: *Atonement Lutheran Church* (1900 Westfall Rd, Rochester NY 14450). **Dievk. notiek 14:00.** Diakone Linda Sniedze- Taggart. **1.oktobrī** Pļaujas svētku Dievk. un sarīkojums. Lūdzu ņemt līdzī groziņus! **29.oktobrī** Dievk.

• **Saginavas latv. ev. lut. dr.** (128 N Elm Str, Saginava, MI). Kontaktpersona *Mary Beth*

Dzirnīs: 989-781-1163, e-pasts: dzirnīs@chartermi.net

• **San Diego latv. ev. lut. dr.**: *Ascension Lutheran Church* (5106 Zion Ave, San Diego, CA 92120), Dr. pr. Jānis Legzdīņš, tālr.: 858-598-5451, e-pasts: jlegzdins@san.rr.com. Māc. Mārtiņš Rubenis. **Dievk. notiek 12:00.** Pēc Dievk. kafijas galds. **14.oktobrī** Dievk. ar dievg. **4.novembrī** Latvijas Valsts dibināšanas atceres Dievk. Svētku programma sarīkojumu telpās: uzstāsies grupa **"4 Vienā"** no Latvijas. Pusdienas. Ieeja pret ziedojumiem. **30.decembrī** Ziemassvētku Dievk. ar dievg. Ar svētku programmu uzstāsies San Diego Latviešu skoliņas bērni. Ciemosies Ziemassvētku vecītis.

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.**: *Christ Lutheran* bazn (#1 Selma Ave, Webster Groves, MO 63119). **Dievk. notiek katru mēneša 3. svētdienā 14:00.** Pēc Dievk. saiets ar groziņiem. Māc. A. Kalniņa. Dr. pr. I. Kalniņa, tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

• **Sietlas latv. ev. lut. dr.** (11710 3rd Ave N E Seattle, WA 98125). **Dievk. notiek 10:30.** Prāv. D. Cilne, tālr.: 206-674-9600, e-pasts: cilnis@earthlink.net. Info: www.seattlelatvianchurch.org **24.septembrī** Dievk. **1.oktobrī** Dievk. ar dievg. Bībeles stunda. **8.oktobrī** Dievk. **nenotiek.** LELBA Sinode Niagarā. **15.oktobrī** laju vadīts Dievk. Atskats uz Sinodi. **22.oktobrī** angļu val. Dievk. Bībeles stunda. **29.oktobrī** Reformācijas 500! Pļaujas svētki, Dievk. ar dievg. Svinības un pusdienas nama zēlē. Lūdzu pieteikties pie Maijas Atvaras (425-228-0750) vai pie Intas Wiest (425-678-8774).

• **Skenekedijas latv. ev. lut. dr.**: *Trinity Lutheran Church* (35 Furman St, Schenectady NY 12308). Diakone Linda Sniedze- Taggart.

• **St. Pētersburgas latv. ev. lut. dr.**: **Dievk. notiek 14:00** *Mūsu Pestītāja (Our Savior)* bazn. (301 – 58th Street S, St. Petersburg, FL 33707), kā arī Biedrības namā. **Bībeles stundas notiek Biedrības namā 11:00.** Māc. Aivars Pelds, tālr.: 727-368-0935. Dr. pr. Aija Norbergs, tālr.: 727-367-6001. **Katrs 1. svētdienas Dievk. notiek Biedrības namā plkst. 14:00. 24.septembrī** Bībeles stunda. **29.septembrī** 11:00 Dr.valdes sēde biedrības namā. **1.oktobrī** Biedrības namā Pļaujas svētku svētki ar pašu nestām brokastīm. Visi mīļi gaidīti! **8.oktobrī** Bībeles stunda. **15.oktobrī** 14:00 Dievk. baznīcā.

• **Toronto - Sv. Jāņa ev. lut. latv. dr.** (200 Balmoral Ave, Toronto, ON M4V 1J6), tālr.: 416-921-3327, E-pasts: baznica@bellnet.ca. Info: www.stjohns-latvian.ca Māc. Girts Grietiņš (adrese: 40 Hollyberry Trail, North York ON M2H 2S1), tālr.: 647-986-5604, E-pasts: grietiņš@gmail.com.

(Turpināts 19. lpp.)

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 18. lpp.)

Dr. pr. Kārlis A. Jansons, tālr.: 905-338-5613, e-pasts: kjan27@gmail.com. Pr.vietn. Sibilla Korule. Dāmu kom.pr. Maija Sukse, tālr.: 416-221-4309, e-pasts: sukse@sympatico.ca

• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.:** Draudzes nams (400 Hurlay Ave, Rockville, MD 20850-3121), tālr.: 301-251-4151, e-pasts: dcdraudze@gmail.com Info: www.dcdraudze.org Mācītāja prāv. Anita Vārsberga Pāža, mob.tālr.: 301-302-3270, e-pasts: macanitavp@gmail.com, dr. pr. Jānis Vītols, tālr.: 703-264-0089. **Svētdienās: 9:15** Latviešu skola. **10:00** Zaķiši. **Dievk. notiek 11:00.** Kafijas galds. **24.septembrī** Sv.vak. Dievk. **27.septembrī** 19:30 literārais vakars (Info: dace.knoka@gmail.com). **30.septembrī** 15:00 piemiņas Dievk. Ilmāram Lūsim. **1.oktobrī** Ģimeņu Dievk. ar Sv.vak. Pēc dievk.- iepazīšanās un informāc.sanāksme jaunajiem draudzes locekļiem (kā arī tiem, kuri vēlas iestāties). Lūdzam pieteikties pie māc. Anitas. **6.-8.oktobrī** – LELBA XV Sinode Niagarā. Piedalās dr.pr. Jānis Vītols, Valdes loc. Dace Zalmane, dr.loc. Vitauts Hāzners un prāv. Anita. **8.oktobrī** Laju vadīts Dievk. **11.oktobrī** Rīta svētbrīdis. 19:30 Padomes sēde. **15.oktobrī** Pļaujas svētku Dievk. ar Sv.vak. Sprediķo viesis-māc. Mārtiņš Urdze no Latvijas. Dāmu komiteja aicina uz siltām pusdienām un māc.

Urdzes stāstījumu par Liepājas Krusta draudzi. Ienākumi par labu krusta draudzei. **18.oktobrī** Rīta svētbrīdis. **21.oktobrī** 9:00 dr.nama uzpošanas talka. **22.oktobrī** Dievk. ar Sv.vak. **25.oktobrī** Rīta svētbrīdis. 19:30 literārais vakars. **29.oktobrī** Dievk. **Rokvillē nenotiek.** 16:00 Nacionālajā katedrālē Vašingtonā **Reformācijas 500.jubilejas svētku sarīkojums.** Visi aicināti! **4.novembrī** 8:30 draudzes rikotais gadskārtējais UTENIS! Info: Ināra Apine, tālr.:703-790-0833, e-pasts: inarazaiga@yahoo.com. Dace Zalmane, tālr.: 703-442-8458, e-pasts: dzalmanis@yahoo.com

• **Vilimantikas latv. ev. lut. dr.:** Ebenezer Lut. Church (96 Oak St, Willimantic, CT). dr. pr. Vija Bachmuts, tālr.: 860-644-3268. **23.septembrī** 11:00 Dievk. ar dievg. Māc. Igors Safins. Kafijas galds.

• **Ziemeļkalifornijas latv. ev. lut. dr.:** (425 Hoffman Ave, San Francisco).

Lūgums sūtīt
SARĪKOJUMU un
DIEVKALPOJUMU
ziņas uz e-pastu:
rasma@laiks.us,
vēlākais –
SVĒTDIENĀS!
Kārtējam avīzes numuram ziņas uz redakciju tiek nosūtītas
PIRMDIENĀS.

Jauna stipendija Vītolu fondā

VITA DIĶE

Vairāk nekā sešdesmit gadu Austrālija kļuva par otrajām mājām Gintam Stīpniekam, taču viņš nekad neaizmirs savu dzimteni – Latviju, jo īpaši Ludzu, šo skaisto, kluso Latgales pilsētiņu. Šeit 1927. gada 23. februārī aizsākās viņa dzīves ceļš, taču jaunību izbaudīt diemžēl neizdevās – 1943. gadā, kad Gintam bija tikai septiņpadsmit gadu, viņš pret savu gribu kļuva par kaŗavīru, jo tika iesaukts gaisa izpalīgos. Otrā pasaules kara beigās viņš nonāca amerikāņu/franču gūstā, taču Gintam tobrīd kaut mazliet paveicās – viņš netika izdots Padomju Savienībai, bet 1947. gadā nonāca Anglijā, kur strādāja dažādus melnstrādnieka darbus.

1951. gadā Gints Stīpnieks devās uz Austrāliju un vispirms apmetās Pertā. Sākums bija ļoti grūts – viņš strādāja smagu darbu mežā, bija zvejnieks, veica citus fiziski smagus darbus. Taču Gints apzinājās – lai dzīvotu labāk, ir nepieciešama izglītība, tāpēc līdztekus ikdienas darbam uzsāka studijas Rietumaustrālijas Universitātē tautsaimniecības fakultātē un 1964. gadā ieguva *Bachelor of Economics* (BEC) gradu. Bet Gints neapmierinājās ar sasniegto un 1969. gadā Jaundienvīdvelsas Universitātē ieguva arī bibliotekāra diplomu. Tai pat gadā viņš pārcēlās uz dzīvi Kanberā un kļuva par bibliotekāru Austrālijas Nacionālajā bibliotēkā.

1969. gadā Gints nodibināja ģimeni ar Liju Pāvulu, un abi kļuva rosīgi Kanberas latviešu saimes sabiedriskie darbinieki. Lija bija viena no Kanberas rokdarbnieču kopas dibinātājām, vēlāk arī tās vadītāja. Gints savukārt aktīvi iesaistījās politiskajās aktivitātēs un bija ļoti rosīgs, it sevišķi lielajās 1974. gada 19. septembra demonstrācijās Kanberā pret toreizējās Vītla valdības iespējamo lēmumu atzīt Baltijas valstu inkorporāciju Padomju Savienībā.

Ginta Stīpnieka mūža darbs un lielais devums Kanberas latviešu saimei ir viņa sagatavotā un izdotā grāmata „Kanberas Latviešu Saime. Piecdesmit gadi. 1947-1997” Gints Stīpnieks uzņēms šo darbu – grāmatas saturu un iekārtošanu – veikt viens pats ar paša izvēlētiem palīgiem, un visus finansiālos izdevumus viņš sedza no personīgiem līdzekļiem. Kad vēlāk grāmata tika pārdota, peļņu Gints Stīpnieks ziedoja labdarībai. Grāmatas ievadlapā viņš

raksta: “Ši rakstu krājuma mērķis ir trimdas dzīves dokumentēšana. Tas cenšas atspoguļot Kanberas latviešu kultūras, garīgos politiskos un sabiedrīkos pasākumus, kā arī dažu kanberiešu personīgo pieredzi pirmajos gados Austrālijā.” Šis izdevums vēsta par visām tā laika Kanberas latviešu organizācijām, Kanberā rikotajām trīs Austrālijas Latviešu kultūras dienām, par politiskajām aktivitātēm un demonstrācijām Kan-

Gints Stīpnieks

berā. Šeit rodams arī visu piecdesmitajos gados Kanberā dzīvojošo latviešu saraksts, minēti galvenie dzīves dati – tā vēl joprojām ir neatsverams palīgs tiem, kuri vēlas kaut ko uzzināt par tiem sev tuvajiem cilvēkiem, kuriem Liktenis bija lēmis vadīt mūžu tālajā Austrālijā, vienlaikus tā ir bagātīgs ziņu un faktu avots vēsturniekiem. Šī grāmata atrodama vairākās bibliotēkās un arhīvos gan Austrālijā, gan Latvijā un ir sava veida piemineklis tās veidotājam, kuŗam likās būtiski dokumentēt mūsu tautas skarbo liktenstāstu.

Nezinot savas tautas vēsturi, nav iespējams veidot nākotni – tāda bija Ginta Stīpnieka pārliecība, un tāpēc pirms vairākiem gadiem viņš saviem tautiešiem Latvijā sagādāja vēl vienu iespēju pašķirt vēstures lappuses: ar viņa gādību tika īstenots mammas Emmas Ābeltiņas-Stīpnieces sapnis, un Smiltēnē tika sarīkota izstāde, tajā varēja skatīt viņas lieliskos rokdarbus, apbrīnojot latviešu rakstu daiļumu darbos, kuŗi daudzu gadu laikā tapuši Austrālijā. Šī izstāde bija apliecinājums tam, cik ļoti trimdas latvieši centās saglabāt latviskumu un pat šķietamos sīkumos izpaust nacionālo pašapziņu. “Līdz pēdējai dienai mamma nekad nesēdēja rokām klēpī, negaidīja uz brīnumiem, bet bija darītāja, lepna uz savu tautu un tās tradīcijām un vē-

tībām. Tas pierādās viņas latviskajos rokdarbos un mīlestībā, ar kādu viņa to veikusi,” toreiz rakstīja viņas dēls Gints Stīpnieks.

Gints Stīpnieks aizgāja Mūžībā 2015. gada 2. jūnijā, un no viņa atvadījās visa Kanberas latviešu saime, atdodot godu cilvēkam, kuŗš daļu sava mūža veltīja mūsu tautas vēstures saglabāšanai.

Taču Ginta Stīpnieka vārds Latvijā, viņa Tēvzemē, saistās ne tikai ar vēsturi – savā testamentā viņš ir novēlējis līdzekļus Latvijas nākotnei un sadarbībā ar Vītolu fondu, pateicoties testamentā izpildītājiem Imantam un Andrai Kīniem, tika dibinātas stipendijas, kuŗas novēlētas ekonomikas, filozofijas, fizikas, matemātikas, vēstures, psiholoģijas, socioloģijas vai politikas nozares studentiem.

23. augustā, viesojoties Latvijā, testamenta izpildītāji Imants un Andra Kīni, rīkoja svētku tikšanos ar stipendiātiem. Stipendijas saņē 12 jauniets no Kuldīgas, Ludzas, Tukuma, Saulkrastu, Dagdas, Priekule, Jelgavas, Alūksnes, Balvu, Rēzeknes un Pāvilostas novadiem. Tikšanās laikā stipendiātes novērtēja Ginta Stīpnieka atstāto mantojumu un pateicās Kīnu ģimenei par nenovērtējamo atbalstu. Andra un Imants Kīni stipendiātiem dāvināja Ginta Stīpnieka tēva Alekša Vizlas dzejoļu grāmatu “Smilša pilis”.

Stipendiāte Krista Pogorecka pēc tikšanās rakstīja: „Šī satikšanās diena man bija īpaša. Ar nelielu satraukumu devos parakstīt ziedojuma līgumu, bet vēl lielāku savīņojumu radīja tikšanās ar Andru un Imantu Kīniem. Es šodien uzzināju, ka ar Ginta Stīpnieka kungu man ir bijis kaut kas kopīgs, kas mani patīkami pārsteidza – mēs abi nākam no Ludzas. Esmu savējā. Jūtu atbildību pret Ginta Stīpnieka piemiņas stipendiju, jo Stīpnieka kunga gars tagad vienmēr būs man līdzās, vienmēr būs manā sirdī. Kā Imanta Kīna kungs teica: “Laipni lūdzam jaunajā Stīpnieku-Kīnu ģimenē!””

Paldies Andrai un Imantam Kīniem par ieguldīto darbu testamentā kārtošanā un par nodibinātām stipendijām Latvijā.

Līdz Austrālijai tikai vienas diennakts lidojums, un lielās Mūžības priekšā tas ir tik maz, Visuma mērogā – tik tuvu. Gluži tāpat kā ar savas Tēvzemes mīlestību – ja tā ir īsta un patiesa, tad to nespēj mazāku darīt ne laiks, ne attālums.

IN MEMORIAM

Mūžībā aizgājis mūsu mīlais

VALDIS KĀRKLIS

Dzimis 1929. gada 18. martā Zvārdē, Latvijā,
miris 2017. gada 17. augustā Virdžīnijā, ASV

Mīlestībā viņu paturēs
ARNOLDS, SILVIJA UN BRUNO KĀRKLIS
TIJA KĀRKLE UN JAIME PINKHAM
LARIS, CINDY, ZIGIS UN VELMA KĀRKLIS

Noriet saule vakarā,
Meža galus zeltīdama;
Nolīkst klusi sirmā galva,
Saules ceļu aizīdama.

Mūžībā aizgājis mūsu filistrs

VERNERS BROLS

Dzimis 1932. gada 25. oktobrī Rīgā, Latvijā,
miris 2017. gada 17. septembrī Milvokos, ASV

Sit tibi terra levis

Sēro
FRATERNITAS IMANTICA

Dieva mierā aizgājis mūsu mīlais tētiņš

LEONS MIKELIS PALEVICS

Dzimis 1927. gada 10. decembrī Liepājā,
miris 2017. gada 14. septembrī Demoinā, Aijovā

Sirds, kas dzīvē nogurusi,
Dieva mierā iemieg klusi.

Viņu mīlā piemiņā paturēs
SIEVA DZIDRA AR ĢIMENI,
RADI AMERIKĀ UN LATVIJĀ

LATVIJAS SPORTISTI LATVIJĀ UN PASAULĒ

(Turpināts no 17. lpp.)

Priecājamies...

Šonakt bija daudz runājams, daudz, ko atcerēties, bet tāda ir daļa no mūsu sporta," pēc atgriešanās mājās žurnālistiem teica Bagatskis. „Ja mēs atbrauktu pirmdien no rīta, varētu teikt, ka izdarīts maksimums. Tagad ir tā, ka nebija slikti, bet varēja būt labāk. Noteikti varēja būt arī sliktāk, bet vairāk vai mazāk aizvadījām stabilas meistar-sacikstes un bilance ir pozitīva. Mēs centāmies un izdarījām gandrīz visu. Labākais, ko varam paņemt no šīm meistar-sacikstēm, ir pieredze, to mums neviens neatņems.”

Pretinieku un pašu vērtējumā

„Kaut Slovēnijas basketbola izlase katrai Eiropas meistar-sacikšu spēlei cenšas gatavoties vienādi, Latvija ir unikāla komanda,” pēc ceturtdaļfināla spēles sacīja Slovēnijas izlases galvenais treneris Igors Kokoškova, kurš ilgus gadus strādājis NBA aprītē „Šī vienība man atgādināja Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) spēli. Viņiem ir ļoti talantīgi, daudzveidīgi spēlētāji, tāpēc bija grūti atrast ideālo rotāciju. Spēlei pret Latvijas izlases līderi Kristapu Porziņģi nav iespējams sagatavoties un, lai ko mēģinātu, sanāk nesaskaņotas darbības. Viņš ir viens no universālākajiem un talantīgākajiem spēlētājiem pasaulē. Tāpēc nevaram būt priecīgāki par uzvaru. Iznācām laukumā ar labu fokusu un enerģiju, ka varam uzvarēt.” „Šis ir milzīgs panākums valstij, spēlētājiem, treneriem. Latvija demonstrēja, ka var ātri atspēlēties, trāpīja tālus tālmetienus, bija grūta, fiziska spēle, bet paveicām lielisku darbu, īpaši aizsardzībā. Tas ir visas komandas nopelns, visi paveica lielisku darbu,” izteicās Slovēnijas izlases līderis Gorans Dragičs.

Speciālistu ieskatā, vērojot pēdējās divas ceturtdaļfināla spēles, bijusi skumja sajūta. Neviena komanda nespēlējusi tik skaisti, kā to darījuši latvieši – ar pozicionālu basketbolu un sarežģītiem taktikas risinājumiem. Latviešu izstrūkumu pamanījuši daudzi. FIBA televīzijas operatori pukojušies, ka dienas momentu atrašana vairs neesot viegls darbs. Kamēr laukumā lidojis Porziņģis, video ierakstos derējis viss.

Latvijas basketbola izlase 2017. gada Eiropas čempionāta finālturnīrā pēc neiekļūšanas pusfinālā nobeiguma kopvērtējumā

ieņēmusi **piekto** vietu. Tas ir labākais sasniegums pēc valsts neatkarības atjaunošanas un labākais sasniegums kopš 1939. gada. Finālturnīrā Latvijas izlase septiņās spēlēs izcīnīja piecas uzvaras – pirmais zaudējums piedzīvots atklāšanas spēlē pret Serbiju, bet otra neveiksme bija ceturtdaļfinālā pret slovēņiem. Piecas uzvaras Latvija izcīnījusi tikai otro reizi Eiropas meistar-sacikšu vēsturē, vēlreiz tas izdevās tikai 1939. gadā, kad sacensībās Lietuvā valstsvienība tika pie sudraba medaļām. Veiksmīgāks par 1939. gadu bija pašas pirmās EM 1935. gadā, kad Latvija kļuva par pirmo Eiropas čempioni.

Kristaps Porziņģis: „Šis bija lielisks sasniegums, ar prieku spēlēju Latvijas izlasē. Nav ko pārmērīgi uztraukties par mūsu komandas neiekļūšanu finālā. Medaļas mēs izcīnīsim nākamajā reizē...”

Valstsvienības galvenā trenera Ainara Bagatska vērtējums:

„Psiholoģijas aspektā Latvijas izlase aizvadīja ļoti kvalitatīvu turnīru un vairākās spēlēs teju bezcerīgās situācijās atrada spēkus izlīdzināt situāciju laukumā. Zaudētajā ceturtdaļfinālā spēlē pret Slovēniju visu izšķīra nianšes. Pierādījām, ka nav patiesi apgalvojumi, ka Latvijas sportisti nav mentāli stipri. Turklāt vairāki izlases basketbolisti visu turnīru netika vaļā no vīrusa, bet Dāvis Bertāns laukumā devās ar traumu, kas, pēc ārstu domām, ar spēlēšanu varētu nebūt savienojama un, iespējams, prasītos pēc operācijas. Slovēņi apliecināja augstu komandas spēles līmeni, un tieši tas bija Balkānu vienības panākumu pamats.”

Trenera uzslavas saņēma arī Latvijas basketbolisti, kas spēlē iesaistījās no rezervistu soliņa, jo bez viņiem gūt panākumus turnīrā nebūtu iespējams. „Ar līderiem vien var uzvarēt kaujā, bet ne karā. Latvijas izlase pēc zaudējuma Slovēnijai meistar-sacikstes pabeidza piektajā vietā, kas ir augstākais sasniegums kopš valsts neatkarības atjaunošanas. Taču neviens ar to nav apmierināts, jo visi grib sasniegt vairāk,” uzsvēra Bagatskis. Treneris gan sagaida, ka brieduma gadi izlases pašreizējam sastāvam vēl ir priekšā, jo Latvija bija viena no jaunākajām komandām Eiropas meistar-sacikstēs. Bagatska ieskatā

Latvijas valstsvienībai noteikti nav ko nožēlot. Mērķis komandai bija spēlēt kvalitatīvu basketbolu, bet noteiktas vietas plānošanu pirms starta Bagatskis uzskata par vecmodīgu pieeju. Viņš lēš, ka komanda varēja būt pusfinālā un cīnīties par medaļām. EM finālā Slovēnijas basketbolisti ar 93:85 pārspēja Serbijas vienību.

Kas tālāk?

Novembrī Latvijas izlasei sāksies Pasaules kausa kvalifikācija smagā grupā, tādēļ ļoti drīz ir vajadzīga izlases darbības stratēģija ar zināmu spēlētāju sastāvu un treneriem. Par savu nākotni Bagatskis vēl nevēlas runāt, sako, ka pašlaik ir bez darba klubā, bet grib kādu brīdi atpūsties. Darbu normāla līmeņa klubā Eiropā nevar savienot ar valstsvienības vadīšanu. Viņaprāt, izlasei ir nepieciešams no citiem pienākumiem brīvs treneris, un Latvijas basketbolā esot cilvēki, kas to būtu gatavi uzņemt.

Jau novembrī Latvijas izlase sāks 2019. gada Pasaules kausa kvalifikācijas turnīru, kurā pirmajā kārtā spēkosies ar Zviedriju, Turciju un Ukrainu. Izlasei šīm sacensībām, visticamāk, būs jāgatavojas jauna galvenā trenera amatā. Ārsmju klubos strādājoši speciālisti nevarēs trenēt valstsvienību spēlēs sezonas laikā.

***

Ziemeļamerikas lielākais sporta medijs ESPN savā ikgadējā NBA spēlētāju rangā pacēlis Latvijas basketbolistu **Kristapu Porziņģi** nebijušos augstumos. Viņš ierindots 22. pozīcijā, priekšā tādiem spēlētājiem kā Kairijs Ērvings, Kevins Lavs, Maiks Konlijs, Marks Gazols, Bleiks Grifins... Kristaps Porziņģis pirms savas trešās NBA sezonas šajā rangā figurē trešo reizi. Pirms debijas sezonas, kad vēl nebija aizvadījis nevienu spēli NBA, viņš tika ierindots 192. vietā, bet pirms gada izpelnījās daudz lielāku atzinību, esot 33. vietā. Šoruden viņa kāpums turpinājies, un Porziņģis iekļāvies NBA zvaigžņu kompanijā ar 22. vietu.

Pauls Jonass – pasaules čempions

Latvijas šī brīža labākais motokrosa braucējs Pauls Jonass no **Red Bull KTM Factory Racing** komandas Francijā tika kronēts par pasaules čempionu MX2 klasē, pārrakstot Latvijas motokrosa vēsturi.

Līdz šim pasaules meistar-sacikstēs motokrosā latvieši titulus bija izcīnījuši tikai blakusvāgu sacensībās, kur savulaik dominēja Kristers Serģis un Artis Rasmanis, kuriem izdevās piecas reizes kāpt uz pjedestāla augstākā pakāpiena. Tāpat blakusvāgu

sacensībās trīskārtējs planētas čempions ir kantētājs Kaspars Stupelis, bet reizi pie zelta tika arī Kaspars Liepiņš. Lai kļūtu par pasaules čempionu, Jonass sezonas pēdējā posma pirmajā braucienā vajadzēja finišēt vismaz 12. vietā, bet viņš izcīnīja sesto pozīciju, kopvērtējumā kļūstot konkurentiem neaizsnie-dzams. Savukārt otrajā braucienā latvietis bija trešais, posmā izcīnot piekto vietu. Jonass šosezon uzvarēja sešos posmos un bija labākais 14 braucienos. Līdz šai sezonai Pauls PM bija spējis uzvarēt tikai vienā braucienā, kā arī ne reizi nebija triumfējis posma summā.

***

PM motokrosā blakusvāgiem Elvijs Mucenieks duetā ar franču pilotu Valentēnu Žiro Nīderlandē sezonas pēdējā – 14. posma sacensībās kļuva par vicečempioniem, lai gan pirms pēdējā posma pretendēja arī uz zeltu.

Trasē Valentēns Žirū ar Elviju Mucenieku

Sestajā vietā meistar-sacikstes beidza latviešu ekipāža Jānis Daiders un Kaspars Stupelis. Līdz ar to Latvija tikusi pie otrās godalgas motokrosā, jo par čempionu solo MX2 klasē tika kronēts Pauls Jonass.

Autosports

Latvijas rallijkrosa pilots **Jānis Baumanis** Bikeriekos PM rallijkrosā **SuperCar** klasē 10. posma finālā izcīnīja piekto vietu, bet uzvarēja zviedrs Jūhans Kristofēssons, kurš nodrošināja pasaules čempiona titulu. **Reinis Nitišs** pusfinālā finišēja sestais, finālu nesasniedzot.

Eiropas meistar-sacikstēs piektajā posmā **Artis Baumanis** Bikeriekos iekļuva **Super 1600** klasē finālā, taču gāzes pedāļa defekta dēļ neizgāja uz starta un pamatīgi iedragāja cerības uz titulu. Bet **Juris Spīķis** savā karjeras pirmajā finālā izcīnīja piekto vietu.

Daiļslidošana

Starptautiskās Slidošanas savienības (ISU) Izaicinājuma serijas sacensībās Itālijā **Lombardia Trophy** Latvijas daiļslidotājs **Deniss Vasiljevs** ierindojās augstajā cetur-

Deniss Vasiljevs

tajā vietā. Par sacensību uzvarētāju kļuva Japānas daiļslidotājs Šoma Uno.

Īsajā un izvēles programmā Deniss ierindojās ceturtajā vietā.

Futbols

Latvijas futbola izlase Budapeštā 2018. gada Pasaules kausa izcīņas kvalifikācijas B grupas spēlē ar 1:3 (1:2) zaudēja **Ungārijas** valstsvienībai. Nākamā turnīra spēle notika Rīgā ar **Šveices** vienību. Piedzīvojām devīto zaudējumu ar 0:3 (0:1).

Situācija pirms turnīra nobeiguma. Komanda, vārtu starpība, punkti. Visas vienības aizvadījušas astoņas spēles.

1. Šveice	+15	24
2. Portugale	+24	21
3. Ungārija	+2	10
4. Fēru salas	-11	8
5. Andora	-15	4
6. Latvija	-15	3

DAŽOS VĀRDOS

• Pasaules kausa izcīņas BMX riteņbraukšanā superkrosā Argentīnas trasē Latvijas pārstāve **Vineta Pētersone** izcīnīja devīto vietu. Startēja 23 riteņbraucējas.

• Latvijas **junioru spīdveja izlase** Eiropas komandu meistar-sacikstēs Polijā izcīnīja trešo vietu.

• Starptautiskā Olimpiskā komiteja (SOK) savā gadskārtējā kongresā Peru galvaspilsētā Limā 2024. gada Vasaras olimpisko spēļu rīkošanas tiesības oficiāli piešķīra Francijas galvaspilsētai **Parīzei**, bet 2028. gada Olimpiāda tika piešķirta ASV pilsētai **Losandželosai**.

• Latvijas tenisa pirmā rakete un šī gada **French Open** čempione **Jelena Ostapenko** jaunākajā publicētājā WTA rangā ieņēma 10. vietu, kļūstot par valsts pirmo tenisisti dāmu vienspēļu ranga desmitniekā. Pirms ASV atklātajām meistar-sacikstēm publicētājā rangā Ostapenko bija 12. vietā, bet tagad pakāpusies divas vietas augstāk.

• **Siguldā** 5500 dalībnieku startēja 27. Latvijas riteņbraucēju **Vienības braucienā**. Pirmo reizi sacensībās tika iekļauta Retro velo tūrisma distance. Sporta šosejas braucienā uzvaru izcīnīja Deins Kaņepējs un Viktorija Šipoviča, bet MTB distancē ātrākie bija Andris Vosekalns un Lāsma Ozola.

• **Latvijas studentu basketbola izlase** Taipejā izcīnīja Universiādas bronzas medaļas, pirmo reizi vēsturē Latvijai atnesot godalgu komandu sporta veidos.

Sporta ziņas sakopojis
P. KARLSONS